

**በወንጌል አማኞች አንድነት መኅበር
የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ**

3

6

9

11

14

17

29

30

37

41

42

46

48

56

56

57

61

62

64

65

67

69

69

71

78

80

86

88

89

94

98

- መግቢያ
- ክፍል 1 የወላይታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 2 የሲዳማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 3 የጐፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 4 በከፋ ክፍለ ሀገር የተካሄደ የወንጌል ሥራ እንቅስቃሴና የቤተ ክርስቲያናት መመሥረት
- ክፍል 5 የጋሞ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት፤ በምእመናን ላይ የደረሰ መከራና ስደት
- ክፍል 6 ወንጌል ወደ ኩሎ ኮንታ የገባበት ጊዜና የመጀመሪያው መልእክተኛ
- ክፍል 7 ወደ ከምባታና ሀዲያ አውራጃ ወንጌል እንዴት እንደገባና ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተመሠረተ
- ክፍል 8 የቀጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 9 የሲራሮ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ፍል 10 የአርሲ ቃለሕይወት ቤተ ክርስቲያን መመሥረት
- ክፍል 11 የመሠረተ ጸጋ ቤተ ክርስቲያን አመሠራረትና እድገት
- ክፍል 12 የጌዴላ ዲላና የጌዴላ ይርጋ ጨፌ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 13 በሲዳማ ያናሴ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 14 የቡርጂ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 15 በአሰብ አውራጃ አስተዳደር በቃ ሕይወት የአማኑኤል ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 16 በከፋ አውራጃ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አጀማመር
- ክፍል 17 በባሌ ክፍለ አገር የጎባ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 18 በሰባት ቤት ጉራጌ የጉመር ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተመሠረተች
- ክፍል 19 በአርሲ ክፍለ አገር የሲራ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን
- ክፍል 20 የአስመራና የደቀምሐራ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 21 የማረቆ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን
- ክፍል 22 የቦሩ ሜዳ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 23 አዲስ አበባ ጌጃ ሠራር የምትገኘው በቃለ ሕይወት የመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት ከ1948-1973 ዓ.ም.
- ክፍል 24 የጊንር ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 25 የድባጤ ቃለ ሕይወት ቤተክርስቲያን ለመጀመሪያ ጊዜ በ1955 ዓ.ም.
- ክፍል 26 በቃለ ሕይወት የሕብረት ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተመሠረተች
- ክፍል 27 በቃለ ሕይወት የኮልፌ መሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት
- ክፍል 28 በሐመር ባኮ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተመሠረተች
- ክፍል 29 የአዋሳ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን
- ክፍል 30 የጠደሌ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዴት ተመሠረተች?

መግቢያ

ሁሉን የሚችል፤ ዓለምን አሳልፎ ከቅዱሳንና ከሰማይ መላእክቱ ጋር በመንግሥቱ የጽድቅ ዙፋን ላይ ጸንቶ ለዘላለም የሚኖር አምላክ ቅዱስ እግዚአብሔር ስሙ ይክበር፤ ሊነገርም በማይቻለው ድንቅ ሥራው ይመስገን።

በውድ ልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ክቡር ደም ዋጅቶና /ገዝቶ/ ከሰይጣን ባርነት ነፃ አውጥቶ፤ የጸጋ ልጆቹ አድርጎ ዓመታትን እያስቆጠረ እስከዛሬ ድረስ በቅዱስ መንፈሱ እየመራ፤ በድንቅና በተአምር እየረዳና ታሪኩን በድል እያደሰ ያቆየን ዘንድ በሀገራችን በኢትዮጵያ በኤስ. አይ. ኤም. (S.I.M) የእግዚአብሔር መንፈስ ባነሳሳቸው ክርስቲያን አባቶች አማካይነት የጌታችንና የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ወንጌል /የምሥራች/

1/ መቼ፤ የት፤ በማንና እንዴት እንደገባ፤

2/ አምነው የተቀበሉት ክርስቲያኖች ያገኙትን መንፈሳዊና ሥጋዊ ጸጋና በረከት፤

3/ በአንጻሩ ደግሞ የደረሰባቸውን ስደትና መከራ፤

4/ አሁን ታሪኳን የምታስመዘግበው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንዳደገችና ምእመናን /አማኞች/ እንዴት እንደበዙ በታሪክ ማስታወሻ መዝግቦ በማቆየት፤ አሁን ያሉት ክርስቲያኖች እንዲጽናኑበትና እንዲሁም ለተተኪው /ክርስቲያን/ ትውልድ የአባቶችን የእምነት ተጋድሎ ለማስተላለፍ እንዲቻል ታስቦ ይህንን የቤተ ክርስቲያናችንን ታሪክ መጻፍ አስፈለገ።

በዚህም መሠረት፤ ለታሪክ ማስረጃ የሚሆኑ ጠቃሚ ጽሑፎችን ለመነሻ ማግኘት አስፈላጊ በመሆኑ የአሳቡ አመንጪ የሆነችው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ዋና ጽሕፈት ቤት በውስጧ ለሚገኙት ማለትም በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ፤ በክፍለ ሀገርና በአውራጃ ላሉት አብያተ ክርስቲያን የየራሳቸውን ታሪክ አዘጋጅተው እንዲያቀርቡ በጽሑፍና በወንጌል አማኞች አንድነት ዓመታዊ አጠቃላይ ጉባኤ ላይ መልእክቱን አስተላለፈች።

በዚሁ መነሻ አብዛኞቹ አብያተ ክርስቲያን የተቻላቸውን ያህል ሠርተው በጽሑፍ ስለላኩልን ከሞላ ጎደል ይህንን ለመግቢያ የሚሆን አጭር ታሪክ ለማዘጋጀት ተችሏል።

በልዩ ልዩ ምክንያት ሳይልኩ የቀሩት አብያተ ክርስቲያን ከፍ ብሎ የተገለጠውን ዓላማ ተገንዝበው ለወደፊቱ አስበውበት ቀደም ሲል በተላለፈውና ወደፊትም በጽሑፍ በሚላክላቸው መመሪያ አማካይነት አጥንተውና አዘጋጅተው እንዲልኩ እናሳስባለን።

ይህም ማሳሰቢያችን ተቀባይነት አግኝቶ ታሪኩ ተዘጋጅቶ ከቀረበና ባለፈው ጊዜ ሠርተው ያቀረቡት ክፍሎችም ምናልባት ዘንግተው ያለፉት ወይም በአስረጂ እጦት ተቸግረው ጽሑፉን ካስተላለፉ በኋላ ያገኙት ጠቃሚ ነገር ካለ በዚሁ ዕድል ተጠቅመው፤ ያጠረውን አስረዝመው፤ የጠበበውን አስፍተውና የጎደለውን አሟልተው ቢልኩልን የተስተካከለና ጥራት ያለው ታሪክ ለማዘጋጀት እንደሚቻል ይታመናል።

ስለዚህ በዚህ ጽሑፍ ውስጥ ያልተገለጠ ወይም ያልተጠቀሰ ነገር ቢኖር በዝግጅት ክፍሉ ድክመት ሳይሆን ተሟልቶ ባለመቅረቡ ምክንያት መሆኑን አንባቢያን በቅድሚያ ሊረዱት ይገባል።

የዚህ ጽሑፍ አዘጋጃች ካለው የባለሙያ እጥረት አኳያ ለጊዜው በመደበኛ ሥራቸው ላይ ደርበው እንዲሠሩ የተመደቡ እንጂ ስለ ታሪክ ቅንብር በቂ ልምድና የደራሲነት ሙያ ያላቸው ባለመሆናቸው በጽሑፉ በኩል የሚታየውን ጉድለት አንባቢያን በይቅርታ በማለፍ ቁም ነገሩን ብቻ እንዲጨብጡ እናሳስባለን።

ከ1919-1929 ዓ.ም. ድረስ የምሥራቹ ቃል በመጀመሪያ በወላይታ፤ ከዚያም በሲዳማ /አለታ ወንዶ/ በጎፋ፤ በጋሞ፤ በኩሎ ኮንታ፤ በከምባታና ሃዲያ እንደገባና በኢጣሊያ ፋሺስት ወረራ ጊዜ በምዕመናን ላይ ብርቱ ችግር ደርሶባቸው እንደነበረና የቃሉም ስርጭት ተዳክሞ እንደቆየ የነበሩት ክርስቲያኖች ይናገራሉ።

በ1933 ዓ.ም. ወራሪው ጠላት ከሀገራችን ተባርሮ ከወጣ በኋላ እንደገና የወንጌል ማስተማሩ ሥራ ቀጥሎ፤ ሲራሮ፤ አርሲ፤ አዲስ አበባ፤ ዲላና ይርጋ ጨፈ፤ ሲዳማ ያናሴ፤ ቡርጂ፤ አሰብ ከፋና ወዳልተጠቀሱት ሌሎች

ክፍለ ሀገራትና አውራጃዎች እየተራመደ በእግዚአብሔር ኃይልና ፈቃድ እንደ ሰደድ እሳት ተቀጣጥሎ ምእመናን እንደበዙና በርካታ ክርስቲያናት እንደተቋቋሙ ከታሪኩ ለመረዳት እንችላለን።

የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እስከዛሬ ድረስ በጽሑፍ የቆየ ታሪክ ለምን እንዳልነበራት ለማወቅ የሚፈልግ ሰው ሊኖር ይችላል። አሁን በጥናት ሊደረስበት እንደተቻለው፣ ቀደም ሲል በ1919 ዓ.ም. የሱዳን ኢንተሪየር ሚስዮን አባላት የሆኑ ክርስቲያኖች ወንጌልን ማስተማር ሲጀምሩ የታሪካችን መነሻ የሆኑት ኢትዮጵያውያን አባቶች ማለትም የኢየሱስ ክርስቶስን የእግዚአብሔር ልጅነት አምነው ክርስትናን የተቀበሉት በሥነ-ጽሑፍ በኩል በቂ ትምህርት ያልነበራቸው መሆኑን፣ የታሪክ አጻጻፍም ሆነ የወቅቱን ሁኔታን የተግባር እንቅስቃሴ በማስታወሻ መዝግቦ የመያዝ ችሎታና ልምድ ያልነበራቸው በመሆኑና የታሪኩንም አስፈላጊነት በመገንዘብ የእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ተጽፎ /ተመዝግቦ/ እንዲቆይ በመሪነት ወይም በኃላፊነት ሥራውን ያካሂዱ የነበሩ አገልጋዮች ትዝ ብሏቸው ጥረት ባለማድረጋቸውና አስታዋሽ ባለመገኘቱ ምክንያት መሆኑን ለመረዳት ተችሏል።

በዚያን ወቅት ታሪክን መዝግቦ /ጽፎ/ ለትውልድ ማቆየት አስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ ቀርቶ፣ ከብዙ ዓመታት በኋላ የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር ከተቋቋመ በኋላ እንኳን በዓመታዊ የአንድነት ስብሰባ ላይ ተገናኝቶ ለመወያየት የሚያስችል ዕቅድ በወጣበት ጊዜ በወንድሞች መካከል እርስ በርስ የመተማመን መንፈስ ያልጠነከረበት፣ ጥርጣሬ የሰፈነበትና መጠነኛ አለመግባባት የታየበት ጊዜ እንደነበረ በወቅቱ የነበርን ክርስቲያኖች እናስታውሳለን።

የዚህ ታሪክ አቅራቢ የሆነው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ቀደም ሲል ትጠራ የነበረው የሱዳን ኢንተሪየር ሚስዮን ሰበካ ቤተ ክርስቲያን በመባል ሲሆን፣ በ1958 ዓ.ም. ውስጥ በጊዜው ለነበሩት የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከእግዚአብሔር በተገለጠላቸው ራእይ “እስከ መቼ ድረስ በሱዳን ኢንተሪየር ሚስዮን ስም እንጠራለን? ቤተ ክርስቲያናችን ብሔራዊ መጠሪያ ስም እንዲኖራት ያስፈልጋል” ሲሉ አሳብ አመነጩ። በመሠረት አሳቡ ስምምነት ላይ ከተደረሰ በኋላ ለመጠሪያ የሚሆኑ ልዩ ልዩ ስሞች ለምርጫ ቀርበውና ጥናት ተደርጎ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ ሊጻፍቅ ችሏል። ከዚህ ቀደም ብሎ ግን የቀራንዮ ቤተ ክርስቲያን የሚል ስም እንደነበራት አይዘነጋም።

ስሙ በጻድቅም ቅሉ፣ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከአሥር በላይ በሚሆኑ ክፍላት ሀገሮችና ከአርባ በላይ በሚሆኑ አውራጃዎች ውስጥ የምትገኝና 2,884 /ሁለት ሺህ ስምንት መቶ ሰማንያ አራት/ ቤተ ክርስቲያናት ያቀፈች 1,200,000 /አንድ ሚሊዮን ሁለት መቶ ሺህ/ ማኅበረ ምእመናንን ያፈራች ስለሆነ፣ አንድ የማስተባበሪያ ማዕከላዊ ጽሕፈት ቤት እንደሚያስፈልጋት ታምኖ እንዲቋቋም በቀረበው ጥያቄ ላይ አሁንም ከፍተኛ ውስጠ ታዋቂ የሆነ አለመግባባት ተፈጥሮ ዘጠኝ ዓመት ሙሉ አከራክሯል።

በኋላ ግን የእግዚአብሔር ፍጹም ፍቃድ በመሆኑ ስምምነት ላይ ተደርሶ የካቲት 7 ቀን 1966 ዓ.ም. አዲስ አበባ በመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በተደረገው ዓመታዊ አጠቃላይ ጉባኤ ላይ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ማስተባበሪያ ማዕከላዊ ጽሕፈት ቤት እንዲቋቋም ውሳኔ ተላለፈ።

በዚህ ውሳኔ መሠረት መስከረም 1 ቀን 1967 ዓ.ም. አንድ ዋና ጸሐፊ ተቀጥሮ አዲስ አበባ በኤስ. አይ. ኤም. (S.I.M.) ዋና ጽሕፈት ቤት ቅጥር ግቢ ተሰጥቶት በጥገኛነት ለ5 ዓመት ከሠራ በኋላ የራሱ የሆነ የግል ጽሕፈት ቤት ገዝቶ ታህሳስ 4 ቀን 1972 ዓ.ም. ሥራውን በስፋት ጀምሮ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ማስተባበሪያ ማዕከል ዋና ጽሕፈት ቤት በመባል ታውቆ የማስተባበር ሥራውን በስፋት እያካሄደ ነው።

የወንጌል አማኞች አንድነት መመሥረት

የወንጌል ሥራ እየተስፋፋ፣ የምእመናን ቁጥር እየበዛ በመሄዱ አንዳንድ የሃይማኖት ክፍሎችና ባለሥልጣኖች የወንጌል ስርጭትና ማኅበራዊ የልማት ሥራዎች በየቦታው መስፋፋትና የሕዝቡም የመማሩ ጉዳይ የግል ጥቅማቸውን የሚነካ ሆኖ ስላገኙት ልዩ ልዩ ምክንያቶችን በመፍጠርና ከመንግሥት ፈቃድ የላቸሁን በማለት ችግር፣ መከራ፣ እሥራትና ስደት በምእመናን ላይ ከማድረሳቸውም ሌላ የልማቱን ሥራ በማደናቀፋቸው “ሀገር የጋራ፣ ሃይማኖት የግል ነው” በሚለው መርህ በመደገፍ የየአውራጃዎቹ ቤተ

ክርስቲያኖች ማለትም፦

- 1/ አዲስ አበባ 2/ የሐይቆችና ቡታጅራ አሙራጃ 3/ የሲዳማ 4/ የደራሳ 5/ የነገሌ 6/ የከምባታ
7/ የወላሞ 8/ የጋሙ 9/ የጎፋ 10/ የጋርዱላ 11/ የኩሎ 12/ የጃንጀሮ 13/ የግዮን/ የጨቦና ጉራጌ

ወኪሎቻቸውን አዲስ አበባ ድረስ በመላክ የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበርን በ1948 ዓ.ም. መሠረቱ።

ከዚያም የማኅበሩን መተዳደሪያ ደንብ አውጥተው በጊዜው ለነበረው የአገር ግዛት ሚኒስቴር ለሕዝብ ደኅንነት ፀጥታ ጥበቃ መሥሪያ ቤት አቅርበው ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ የማኅበሩ ሕጋዊ ህልውና ማግኘት ታምኖበት በ1955 ዓ.ም. በመንግሥት ታውቆ በቁጥር ፬/925/55 28/10/55 በተጻፈ ደብዳቤ “የወንጌል አማኞች አንድነት” በሚል ስያሜ ፈቃድ አገኘ። ይህም በመፈጸሙ ከሞላ ጎደል የአባላትን መብት በሕግ ለማስከበር ረድቷል።

የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የወንጌል አማኞች አንድነት ህልውና እንዲያገኝ በግምባር ቀደምነት አጥብቃ የታገለች እንደመሆንዋ መጠን፦ በትምህርተ ሃይማኖት /ዶክትሪን/ ተመሳሳይነት፦ የእምነት እህትዋ ከሆነችው ከመጥምቃዊት ቤተ ክርስቲያን ጋር ተባብራ አንድነቱ በሕግ እንዲታወቅ ከፍተኛ ጥረት አድርጋ ሕጋዊ ፈቃዱ ሲገኝ ከፍ ብሎ በተጠቀሰው ዓ.ም. በአንድነቱ ማኅበር ውስጥ መሥራች አባል /አካል/ ሆና ልትታቀፍ ችላለች። የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጽሕፈት ቤት እንዲቋቋም የካቲት 7 ቀን 1966 ዓ.ም. ሲጸድቅ የነበሩ አባል ቤተ ክርስቲያናት የስም ዝርዝር ከዚህ ቀጥሎ ተመዝግቧል። እነርሱም፦

- 1/ ወላይታ 2/ ከምባታና ሃዲያ /ቦቢች/ 3/ ከምባታና ሃዲያ /ዱራሜ/ 4/ ቡርጂ 5/ አማሮ 6/ ይርጋ ጨፈ
7/ ዲላ 8/ አለታ ወንዶ 9/ ጋጣ 10/ ባሌ ጎባ 11/ ባሌ ጊንር 12/ አዋሳ 13/ አርሲ 14/ ሲራሮ 15/ ጨንቻ
16/ ሐመር ባኮ 17/ ጎፋ 18/ ቁጫ 19/ ያናሴ 20/ ኢያሑራ 21/ ማረቆ 22/ ጉመር 23/ ወሊሶ ጨቦ
24/ ጠደሌ 25/ ሳጃ 26/ ጂማ 27/ አጋሮ 28/ ቦንጋ 29/ አዲስ አበባ 30/ ድባጤ 31/ ደሴ 32/ አሥመራ
33/ ደቀመሐሪ 34/ አሰብ 35/ አሶሳ 36/ ዋካ ኩሎ 37/ ጅጅጋ 38/ ሱሬ 39/ አርሲ ዱግዳ 40/ ድሬዳዋ
ናቸው።

ሌሎች የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር አባላትም “የክርስቶስ አንድነት ቤተ ክርስቲያን” እና “የወንድማማች ቤተ ክርስቲያን” ናቸው። በዚህም መሠረት በአንድነቱ ውስጥ የሚገኙት፦ በትምህርተ ሃይማኖት /ዶክትሪን/ ተመሳሳይ የሆኑ ከመጥምቃውያን ቤተ ክርስቲያን ጋር አራት አብያተ ክርስቲያናት መሆናቸውን መረዳት ይቻላል።

ክፍል አንድ

የወላይታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት

የጌታችን ቅዱስ ወንጌል (የምሥራች) ከመግባቱ በይት የሕዝቡ አምልኮ ምን ይመስል ነበር?

በአፍሪካም ሆነ በሌላው ክፍለ ዓለም ኋላ ቀር በሆነ ሀገር የሚኖሩ ሰዎች እግዚአብሔርን እስከአላወቁ ድረስ የጥንት አባቶቻቸው ባቆዩአቸው የባዕድ አምልኮ ትምህርት እየተመሩ ህሊናቸው ለተቀበለው ነገር ሲሰግዱና ሲያመልኩ አንደሚኖሩ የታወቀ ነው።

እንዲሁም በሀገራችን በልዩ ልዩ ክፍለ ሀገራትና አውራጃዎች ውስጥ የሚገኙ ዜጎቻችን ከአባቶቻችን ሲወርድ ሲዋረድ ተያይዞ በመጣው እምነትና በራሳቸውም አመለካከት ለህሊናቸው ትክክለኛ ናቸው ብለው ያመኑባቸውን ግዑዛን ፍጥረታት፣ ደመናፍስ ያላቸውን እንስሳትና ልዩ ልዩ መናፍስትን ሲያመልኩ እንደቆዩና አሁንም ቢሆን በአንዳንድ ቦታ የባዕድ አምልኮ ሁኔታ ጨርሶ እልዳልቀረ ሊካድ አይቻልም።

ምንም እንኳን የርኩሳን መናፍስቱና የአማልክቱ ስም አጠራርና የአምልኮው ሥነ ሥርዓት እንደ ንሳው ቋንቋና ልማድ የተለያየ ቢሆንም እግዚአብሔርን አውቀው ለአንዱ አምላክ እስካልሰገዱ ድረስ ለተለያዩ አማልክትና መናፍስት ሲንበረከኩ እንደቆዩና እንደሚቆዩ የማያጠያይቅ ስለሆነ በጥቅሉ ከባለድ አምልኮ ከአንዳንድ ቤተ ክርስቲያናት ተጽፎ የደረሰን ጽሑፍ መኖሩ ባይካድም፣ የማምለኪያውንና የመናፍስቱን ስም መዘርዘሩ አንባቢያንን ማሰልቸት (ማድከም) ይሆናል ብለን ስለገመትን ትተነዋል።

ወደ ወላይታ ወንጌል ከመግባቱ በይት የተነገረ ቃል

አቶ ኤሣ የሚባል የጋሞ ጎፋ ተወላጅ የሆነ ሰው ወንጌል በወላይታ ከመሰበኩ ቀደም ብሎ ከትውልድ ሀገሩ ጀምሮ እስከ ወላይታ ባደረገው ጉዞ ላይ ሲናገርና ሲመክር እንዲህ ብሎ አስተምሮ ነበር ይባላል። "[sic]ለሌ ግቴ ማለት፣ ርኩሰትንና ክፋትን ትተናል እርም ይሁን" ሕዝቡም ምንም ሳይቃወም ለነገ ይደርሳል በአንድ ድምፅ ተስማምተና ርኩሰ ነገር ሁሉ እርም ይሁን" ይላል። ሰውየው ልክ እንደ መንፈስ ቅዱስ አስተሳሰብ፣ ከርኩሰት ተለዩ፣ ክፋትንና ኃጢአትን አትሥሩ፣ ለሰይጣን አትሰገዱ ከአስማትና ከጥንቆላ ራቁ፣ ጣውንት አታግቡ፣ አታመንዝሩ፣ ትምባሆ (ጋያ) አታጭሱ፣ የወሰዳችሁትን ዕዳ ክፈሉ፣ ኃሰት አትመስከሩ፣ ዓርብ ዕለት ጹመ፣ ውሸትንና ታላቁን ፍሩት፣ እሑድ ዕለት አትሥሩ፣ ጥንቆላን "ከከዎ ሃልቻያ" ጋር ወደ ባሕር ሒዱ በሉት፣ እሑድ ... ቧት ወደ ሜዳ ውጡ፣ እግዚአብሔርን ማረን በሉ" እያለ ሲያስተምር ሕዝቡ ትምህርቱን ከመከታተሉ ጋር ሰውየውን እንደ እግዚአብሔር ቆጥሮ ያላየው ለማየት፣ ያየው አብሮ እንዲኖር ከመመኘት አልተቆጠበም ነበር። በዚህ ትምህርቱ ምክንያት የሰይጣን ኃይል ደክሞ ክብሩ ተዋርዶ ለክርስቶስ ወንጌል በር ተከፈተ። ይህም ሰው እንደ መጥምቁ ዮሐንስ የጌታን መንገድ ያስተካከለ አዋጅ ነጋሪ ሆኖ በክርስቲያኖች ዘንድ እስካሁን ድረስ የሚታወስ መሆኑን የወላይታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ለመንፈሳዊ ታሪኳ መግቢያ አድርጋ ጠቅሳዋለች።

ወንጌል ወደ ወላይታ በመጀመሪያ መቼ ደረሰ? በማን አማካይነት ገባ?

ወንጌል ወደ ወላይታ የደረሰው በ1919 ዓ.ም. ከዛሬ 59 ዓመት በፊት በአቶ ብሩ ዱባለ መንገድ መሪነት ቢሆንም ቃሉን ያበሰሩት የውጭ ሚሲዮናውያን በአዲስ አበባ ሆነው ብዙ ጊዜ የተወያዩበትና የጸለየበት እንዲሁም የጸሎታቸው መልስ መስሎአቸው ከመንግሥት ፈቃድ የወጣላቸው ወደ ጂማ ከተማ እንዲሄዱ ሆኖ መንገዳቸውን ከቀጠሉ በኋላ ተሳስበው ቀጥታ ወደ ከምባታ ዋጋም የሚባል ቦታ ደርሰው የጂማን አቅጣጫ ቢጠይቁ የመንገዱ መነሻ አዲስ አበባ እንደቀረና አሁን ወደ ጂማ መንገድ ወደ ኋላ ከመመለስ በቀጥታ በወላይታ አድርገው የአሞን ወንዝ በመሽገር ሊደርሱ እንደሚችሉ ተነገራቸው። ከዚያም ወላይታ ሶዶ ደረሱና አሁን በሚኖሩበት ግቢ ሠፈሩ። በዚያን ጊዜ የአውራጃው አስተዳዳሪ የደጃዝማች ይዘቱ ባለቤት ታምመው ነበርና በሥጋዊና በመንፈሳዊ ዕውቀት የተሞሉ ሚሲዮናውያን ዘመናዊውን የሕክምና ዕርዳታ ለመጀመሪያ ጊዜ፣ በወላይታ በእርሳቸው ላይ ጀመሩ (ከፈቱ)። ይሁን እንጂ ለወላይታ ደኅንነትና ምክንያቱን አዘጋጅቶላት ቀነ ቀጠሮን ይጠባበቅ እግዚአብሔር ወዲያው በአስደናቂ ሁኔታ ፍጹም ጤንነት አንፃፀፋቸው። በዚሁ ምክንያት በጊዜው የነበሩት አስተዳዳሪዎች ሰዎቹ ወደ ጂማ እንዳይሄዱ በወላይታ እንዲቆዩ ንጉሡን ከአስፈቀዱ በኋላ በወላይታ ሊቆዩና ወንጌልን ሊያስፋፉ ችሉ። በጊዜው በአቶ ብሩ ዱባለ መንገድ መሪነት ወላይታ የገቡት ሚሲዮናውያን ዶክቶሮችና ኢትዮጵያውያን አስተርጓሚዎች እንደነበሩ ይነገራል።

ቤተ ክርስቲያን እንዴት ተመሠረተ?

በማኅበሩ የጥንት አማካኝነት ለማግኘት ደደረግ በነበረው ዘመቻ ላይ ታላቅ የመጽሐፍ ቅዱስና የሰይጣን ውጊያ ተደርጎ ነበር። ምክንያቱም የጌታ አገልጋዮች የሕይወት እንጀራ አቅራቢዎች የነበሩ ሚሲዮኖች ወደ ሕዝቡ እንዳይጠጉ እንዳይጠጋቸው ያ አሳቹ በሚሲዮኖች ቆዳ ንጣትና በመነጽራቸው አመካኝቶ ሲያራርቃቸውና ሲያሸሻቸው ቀጥሎ በሚዘረዘሩት ነጥቦች ተጠቀመ።

"እነዚህ ባለ አራት ዐይኖች (በመነጽር ስለሚያዩ)፣ የሰውን መንፈስ የሚነሱ፣ ሰይጣንን እየያዙ በብረት ውስት አድርገው የሚያነግሩት፣ ጭራቆች ናቸው፣ የሰውን ደም የሚመጡትን እንዳትጠንቀቁ" በማለት ጥላቻን በሕዝቡ ልብ በማሳደር ይህን አጉል ወሬ አንዱ ለአንዱ በማስተጋባት የእግዚአብሔርን ዓላማ ሰይጣን ሊቃውም ሞክሮ ነበረ። ነገር ግን ሚሲዮኖቹ በጌታ ጥበብ ከእነሱ ጋር ያሉትን ኢትዮጵያውያንን እስከ ሕዝቡ ቤት እንዲሄዱ ከማድረጋቸውም ሌላ ስጦታ እየሰጡዋቸው የነበሩትን የቆዳ ቀለምና መነጽር ሁኔታ ቸል እንዲሉት ከዕቃቸውና ከምግባቸው በማካፈል ሐሳባቸውን ማስለወጥ ግድ ሆነባቸው። በዚህ ምክንያት የሕዝቡ ህሊና ቀስ በቀስ አመለካከቱን ለወጠ። እሑድ እሑድ ቀን ስቶታን ለማግኘት በማለት ብቻ እየመጡ ቃሉን ያዳምጡ ነበር። እንዴት ተመሠረተ ተብሎ ለሚቀርበው ጥያቄ [sic]? በብዙ ጥበብ፣ በትዕግሥት፣ ጉልበትን በማድከም፣ ጊዜን በማጥፋት የራስን ክብር በመተው ነበረ ለማለት ያስችላል። ከዚያም በመቀጠል ብዙዎች ቀንና ሌሊት እየሠሩ እየተገረፉ ሀብታቸውን እየተቀሙ እየተናቁ የቅጽል ስም እየተሰጣቸው ላልተወሰነ ጊዜ በወህኒ እየታሰሩ እየተሰደዱ የወላይታን ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መሠረቱ።

ቤተ ክርስቲያን እንዴት ተሰፋፋ

በወላይታ ቀደም ብላ የተመሠረተችው የጥንት ቤተ ክርስቲያን በአቶ ብሩ ዱባል ደጃፍ እስከ ዛሬው ድረስ ያለችው የቦሣ አንካ ቤተ ክርስቲያን ስትሆን ክርስቲያኖች ቀደም ብለው ይሰበሰቡ የነበረው በዛፍ ጥላ ሥር ነበር። ከዚያም በመቀጠል በየሰው ቤት ነበረ። በኋላ ቀስ በቀስ ሊስፋፋ የቻለው ግን ሰይጣን መቼም ቢሆን ከተንኮሉ የማይመለስ ስለሆነ የኢጣሊያንን ሽብር (ወረራ) ምክንያት በማድረግ ከመንግሥት ባለሥልጣኖች ታላቅ የተቃውሞ ሴራ ፈጠረ። በዚያን ጊዜ በዚያች በተመሠረተችው ቤተ ክርስቲያን ይሰበሰቡ የነበሩ ክርስቲያኖች ምንም ቢነቅፉአቸው፣ ቢያዋርዱአቸው ኃፍረትና ሐዘን የማይሰማቸው ሆነው እርፍ ይዘው ወደፊት ሲገሠግሱ ሚስቶቻቸውን በጠላት ወረራ ምክንያት በ1925 ዓ.ም. ስምንት ወንዶችና ሁለት ሴቶች በድምሩ ዐሥር ሰዎችን እንዲጠመቁና ሥራቸውን እንዲቀጥሉ መክረውና አስተምረው ወደ አገራቸው እንዲሄዱ ግድ ሆነባቸው። ቢሆንም ቅሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ሥራ ስለነበረ ወንጌልን በመስበክ እየዞሩ ቤተ ክርስቲያን በየቀበሌው ማቋቋም ከጀመሩ በኋላ ጠላት ሥልጣኑን እያገነነ ቤተ ክርስቲያንን ማቃጠልና ማፍረስ ቀጠለ። በዚህ ዓይነት ስደት ሳይገቡ ዕለት በዕለት ወንጌልን እያበሰሩና እያጠመቁ ግማሾቹ ወህኒ ቤት ሲገቡ ሌሎችም ከቤታቸው እየተሰደዱ ስለሚያስተምሩ ከበፊቱ ይልቅ ቤተ ክርስቲያን ትስፋፋ ጀመር። እንዲያውም ጸሎትና እምነት ለክርስቲያኖች በጊዜው ታላቅ ምርኩዝ ሆኖ የመንፈስ ቅዱስ እንቅስቃሴ ይታይ ነበረ እንጅ የፍርሃትና የድክመት መንፈስ አልነበረም።

ሌሎች ደግሞ ዓላማቸውን ስተው ወደ ሌላ ሐሳብ እንደገቡ ይታወቃል። በአንደኛ ደረጃ የሚያቀርቡት አስተሳሰባቸውም ይህ የእናንተ ሃይማኖት የሚታዘዙልንን ባሪያዎችንና ጢሰኞቻችንን የሚነሳን፣ የፈለግነውን ነገር እንደ ልብ እንዳንፈጽም የሚያግደን ስለሆነ አትንገሩን አንሰማም የሚል ነው። አንዳንዶችም ከቅድመ አያቶቻችን ተያይዞ የመጣውን ያባቶቻችንን አምላክና ጥንቆላ ትተን ይህን ልንቀበለው ነውን? ሁለተኛ እንዳትሰሙ እያሉ ሊያስፈራሩ፣ ሊመቱን ሊያሳድዱን ይነሱ ነበር።

የቀሩትም ምክንያት እየፈለጉ እናንተ ሁሉን ሰው አንድ ታደርጋላችሁ፣ ጌታ፣ ባሪያ፣ ፋጋ፣ ቀጥቃጭን የማትለዩ ስለሆናችሁና አንድ ላይ ስለምትሰበሰቡ በአንድነት ትበላላችሁ ትጠጣላችሁ ወዘተ በማለት ለመሸሸ ይሞክሩ ነበረ። ይሁን እንጂ በዚሁ ሁኔታም ቢሆን የጌታ አገልግሎት አልተገታም።

እስከ ዛሬ ምን ተፈጽመ

ወንጌል ወደ ሌሎች ክፍላት አገር እንዲደርስ በማሰብ ወደ ሲዳሞ፣ 2ኛ. ጋሙ፣ 3ኛ. [sic] ቀጫ፣ 4ኛ. አርሲ 5ኛ. ጎሞ[sic]ጎፋ 6ኛ. ሐመር ባኮ፣ 7ኛ. [sic]ቡርጅ፣ 8ኛ. ወደ ኩሉ ኮንታና ከፋ በመዝመት ከሦስት መቶ በላይ የሆኑትን ወንጌላውያንን ልክ በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ምዕመናን በማፍራት በርካታ ቤተ ክርስቲያናትን አቋቁማልች። በመሠረተ ትምህርት አንፃርም አንድ መቶ አርባ ትምህርት ቤቶችን በቤተ ክርስቲያን አቋቁማ ከ1949 እስከ 1967 ዓ.ም. ድረስ ከአንደኛ እስከ ስድስተኛ ክፍል አንድ መቶ ዐሥራ ስምንት ሺህ ስድስት መቶ ስድሳ ሁለት ተማሪዎች በትምህርት ዓይናቸውን እንዲከፍቱ ስታደርግ ከእነዚህ ተማሪዎች ሦስት አራተኛው በከፍተኛ ተቃዋሚና በዩኒቨርሲቲ ትምህርታቸውን ጨርሰው ሀገራቸውን በማገልገል ላይ ይገኛሉ። ዛሬ ወላይታን ከኢትዮጵያ አውራጃዎች በልማትም ሆነ በትምህርት ልቃ

ለመናገር አይችሉም። ከዚህም የተነሳ ከአካባቢው ሰዎች ከሙስሊሞቹ ጋር በቋንቋ ሊግባባና ወንጌልን ሊመሰክር የሚችል ወንጌላዊ ለማግኘት አሰባገራቸው። በዚህ ጊዜ ማርፈ በተባለው ቦታ አንዲት ቤተ ክርስቲያን ተቋቋመች።

ዱግዳ

በዚሁ በአርሲ ክፍለ አገር ዱግዳ በተባለው ቀበሌ አንድ ጣቢያ ተቋቋመ። በኅዳር ወር 1945 ዓ.ም. ውስጥ ሮይና ሼል ናንስቪክሼል የተባሉት ሚስቶናውያን ዱግዳ ተጉዘው ከአሥራተ ካሣ ለሚሲዮኑ በተሰጠው ቦታ ላት ቤቶችን መሥራት ጀምሩ።

ይህም ቦታ ለሚሲዮኑ ተሰጥቶ የቤቶችም ሥራ ሲጀመር በአካባቢው ታላቅ ችግር ተፈጥሮ ነበር። ችግሩ ሊነሳ የቻለው በተሰጠው ቦታ ላይ በሚኖሩት ሰዎች በኩል ሲሆን ይህ ቦታው የእኛ እንጂ የአሥራተ ካሣ አይደለም በሚል ክርክር ነበር። በመጨረሻም ስምምነት ተደርጎ ሚሲዮኑ በዚያው ቦታ ላይ ሥራውን ጀመረ።

በዱግዳ ጣቢያ ላይ በሚሲዮኑ የተሠሩት ቤቶች ሁለት መኖሪያ ቤቶች፣ ክሊኒክና ትምህርት ቤት ነበር። ሼል ናንስቪክሼል ከቦታው ከሄደች በኋላ ለጥቂት ዓመታት ጣቢያው ዝግ ሆኖ ቆይቷል። ከዚያ በኋላ ኬቭንና ሚሪ የተባሉት ሰዎች ወደ ቦታው ተልከው ለጥቂት ዓመታት በዚያው ሠርተዋል።

የወንጌሉ ሥራ በትምህርት ቤቱ አማካኝነት ወደ አካባቢው ተማሪዎች ተሠራጨ። የሚሲዮኑ ጣቢያ የተመሠረተው ከከተማው ራቅ ባለ ቦታ ላይ በመሆኑ ለከተማው ሕዝብ የወንጌል ስርጭቱ ሥራ እስከዚህም አልነበረም። ከአካባቢው ብዙዎች ወደክሊኒክ ይመጡ ስለነበር የወንጌል ምስክርነቱ ይደርሳቸው ነበር።

አቶ ኤልያስ የተባሉ ሰው በዱግዳ ጣቢያ እንደ ትምህርት ቤት መምህርና እንደ ወንጌላዊም በመሆን ለብዙ ዓመት ሠርተዋል።

በዱግዳ ጣቢያ የውጭ አገር ወንጌላውያን ሦስት ዋና ዋና ችግሮች አጋጥመዋቸዋል። በዚህም ምክንያት እንዳቀዱት ወንጌልን ላላመኑት ሰዎች በወቅቱ ሳያደርሱ ቀርተዋል። ከችግሮቹ አንዱ ሚስቶናውያኑ የአሮምኛን ቋንቋ አለመማራቸውና በሕዝቡ ዘንድ ተቀባይነት የሌለውን የአማርኛ ቋንቋ በመጠቀማቸው ምክንያት ነበር። ሌላው ችግር ደግሞ በዚያው በዱግዳ ጣቢያ ይሠሩ የነበሩት ሚስቶናውያን ወንጌልን ለሙስሊሙ ሕዝብ እንዴት ባለ ሁኔታ ማቅረብ እንደሚገባቸው ዘዴውን ባለማወቃቸው ነበር። በተጨማሪም ለአካባቢው ሕዝብ ወንጌልን ለማስተላለፍ የሚችሉ ኢትዮጵያውያን የሆኑ ወንጌላውያን አልነበራቸውም።

ጂጂጋ

በታህሳስ ወር 1940 ዓ.ም. ኪንና ሄለን ስፒትለር በሶማሊኛ ቋንቋ ትናጋሪው ሕዝብ መካከል ሥራቸውን ለመጀመር ወደ ጂጂጋ ከተማ ጉዞአቸውን አመሩ። በዚያን ጊዜ የሶማሊ ሪፑብሊክ መንግሥት ከጣሊያን፣ ከእንግሊዝና ከፈረንሳይ መንግሥታት ጭምር ለሚስቶናውያን ሥራ በር ለመክፈት ፈቃደኞች አልነበሩም።

ዋርን ዋድሪክናና ባለቤታቸው በኤደን ከሶማሊ ተወላጆች ጋር ይሠሩ ነበር። በዚያን ጊዜም ከኢትዮጵያ ግዛቶች ውስጥ ለወንጌል ነጻ የሆኑት አካባቢዎች በአጋዴን አውራጃ ውስጥ የነበሩት ቀበሌዎች ብቻ ነበሩ። የኤስ አይ ኤም ሚሲዮን ጣቢያ የተሠራው በጂጂጋ ከተማ አቅራቢያ በመሆኑ በከተማው ውስጥ ይኖር ለነበረው የአማራ ሕዝብ በሚሲዮኑ ጣቢያ ተሠርቶ የነበረውን ክሊኒክና ትምህርት ቤት ተጠቃሚ እንዲሆን አድርጎታል።

ሚስቶናውያኑ ወንጌላውያን በዚያው አካባቢ ለሚገኙት የሱማሊ ተወላጆች ወንጌልን ለመስበክ ስለፈለጉ ከአማርኛው ቋንቋ ይልቅ የሶማሊኛውን ቋንቋ ለማጥናት ተገደዱ። በተጨማሪም መጽሐፍ ቅዱስን ወደ ሶማሊኛ ቋንቋ መተርጎም ጀመሩ ምክንያቱም ለእነዚህ ብሔረሰቦች ወንጌልን ለማድረስ በመመኘታቸው ነው። እንዲሁም ወንጌልን ለሙስሊሞች እንዴት ለማድረስ እንደሚችሉ ተለማመዱ። የቀለም ትምህርት ለእነዚህ ጎሳዎች ማስተማሩ ቀላል አልነበረም ምክንያቱም ሶማሊዎቹ ወላጆች ልጆቻቸውን የአማራውን ባህል እንዲያውቁ ስለማይፈልጉ ነበር። የሕክምናው ሥራ ግን በየቤቱ ይሰጥ ስለነበር ለወንጌሉ ሥራ ብዙ እድልን ሊከፍት ችሏል። ከዚህም የተነሣ ብዙ የሶማሊ ተማሪዎች ክርስቶስን የተቀበሉ ሲሆን በዚያው ልክ ከወገኖቻቸው ታላቅ ስደት ደርሶባቸዋል። የሆነው ሆኖ በዚያው ቦታ ቤተ ክርስቲያን ልትቋቋም ችላለች። አብዛኛዎቹ ምእመናን ግን የከተማው ነዋሪዎች ነበሩ።

ሶማሊዎች ከእነርሱ በላይ ሆነው የሚገዟቸውን ገዢዎች በጥላቻ መልክ ስለሚመለከቷቸው ለይተው ያውቋቸዋል።

ድሬዳዋ

እንድትታይ ያደረገው የቤተ ክርስቲያን መሠረተ ትምህርት ነው። በልማት አንጻር ቤተ ክርስቲያኗ የሠራችው ጎልቶ አይታይም ምክንያቱም ዓላማዋ በጊዜው ወንጌልን ማስፋፋት ብቻ ስለነበረ ነው።

ማኅበራዊ ኑሮን በሚመለከት፡ ሀ. ቤተ ክርስቲያናችን በወረዳዎች ሁለት ክሊኒኮችን ሠርታ ከተሟላ የውስጥ ድርጅት ጋር ለሕዝብ አገልግሎት እንድውል ለሚመለከተው ክፍል አስረክባለች።

ለ. እህቶችን የእጅ ሥራና የባልትና ትምህርት ስታስተምር ከመቆየቷም ሌላ ላላመኑ ግለ ሰዎችም ስለ እግዚአብሔር ቃል ብዙ ምስክርነት ስትሰጥ ነበር።

ቤተ ክርስቲያናችን እስከ 1976 ዓ. ም. ድረስ 760 የሚሆኑ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ነበሯት ሲሉ የወላይታን ቃል ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያቀረቡት አቶ ዳንኤል ገዴቦ ትረካቸውን ይደመድማሉ።

ክፍል 2

የሲዳማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት

የእግዚአብሔር ቃል ብርሃን በተለያዩ ሥፍራዎች ለሚገኙ ሕዝቦች በቃሉ መሠረት ወንጌልን ለዓለም ለማዳረስ ከውጭ የመጡ ወንጌላውያን ከአዲስ አበባ ወደ ከንባታ ከዚያም ወደ ወላይታ ቀጥሎ ወደ ሲዳማ አውራጃ ወደ አገረ ሰላም ከተማ ሲደርሱ አስተዳዳሪው ደጃዝማች ብሩ ነበሩ።

ሚስቶች አስተዳዳሪውን ቦታ ስለጠየቁ በሚመቸው ቦታ ተቀምጠው ወንጌልን እንዲያስተምሩ ፈቀዱላቸው። ሚስተር ግሌን ኬን ጋርቢች የተባለውን ቦታ በመምረጥ ሥራቸውን ሲጀምሩ ዶክተር ለምቤና ሚ. አመን ወደ ወላይታ ተመልሰው በአቶና ጣቢያ መሥራት ጀመሩ። በሲዳማ ክፍለ ሀገር ቀደምት ቤተ ክርስቲያን ሆመች ናት። በሲዳማ በወቅቱ ብዙ አማኞች ባይገኙም ባላት ምዕመናን በታህሣሥ ወር 1924 ዓ.ም. የመጀመሪያ የጥምቀት ሥነ ሥርዓት በሆመች ተተፈጸመ። ከወላይታ ጭምር መጥተው የተጠመቁት ስምንት (8) ሰዎች ነበሩ። በዚያን ጊዜ የሚስቶች ጣቢያ ከገርቢች ተቀይሮ ሆመች ሆነ። 2ኛው ጥምቀት ደግሞ በዓመቱ በወላይታ አቶና ተፈጸመ። በ1930 በሲዳማ ክፍለ ሀገር እና በከንባታ የሚገኙት የምዕመናን ቁጥር አንድ መቶ ብቻ ነበር። አሁንስ ምን ያህል? በሲዳማ በመጀመሪያ ክርስቶስን አምነው የተጠመቁት ዛሬ በመካከላችን የሚገኙት 1ኛ. አቶ ሻመና ቶንጉላ 2ኛ. አቶ ዳዋቆ ጉንፈሮ እና ወደ ጌታ የሄዱትንም እነ ቤኤንና ጤዊንን እናስታውሳቸዋለን።

ጠላት ወደ አገራችን ገብቶ ወንጌላውያኑ ከአገር በወጡም በጊዜው የነበሩት ክርስቲያኖች የክርስቶስን ወንጌል ከማስተማር ወደኋላ አልተመለሱም።

ጠላት ከኢትዮጵያ ከወጣ በኋላ ወደ ሲዳማ ሆመች ሚስተር ሮክና ስትቬንስ መጥተው ንብረታቸውን ወደ አለታ ወንዶ ከተማ ወሰዱ። ሚሲዮናውያን ከሆመች ወደ ወንዶ ሲሄዱም የሆመች እናት ቤተ ክርስቲያን ቃለ ሕይወት ሥራዋን በማካሄድ ዛሬ በሲዳማ ክፍለ ሀገር እና አውራጃዎች የሚገኙትን የተለያዩ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት አፍርታለች።

ይህም ሊሆን የቻለው ከወላይታና ከከንባታ ከተላኩት ወንጌላውያን አማካይነት ብዙ ሰዎች ክርስቶስን አምነው ስለተጠመቁ ነው። በዚያ ጊዜ በተጀመረው ጥምቀት 1ኛ. በሂዳ ቤተ ክርስቲያን በግዳበ ወንዝ 195 ሰዎች ተጠምቀው፤ 2ኛ. በጉንዴ ቤተ ክርስቲያን በኮላ ወንዝ 898 ሰዎች፤ 3ኛ. በኩፍቶ ቤተ ክርስቲያን 500 ሰዎች ተጠምቀዋል።

ከዚያ ወዲህ ቤተ ክርስቲያን እየተስፋፋች በመሄዷ በዓመት ሁለት ጊዜ በሚደረገው ጥምቀት ቢያንስ ቢያንስ ከ1500 እስከ 2000 የሚደርሱ ሰዎች ይጠመቃሉ።

ከላይ በተጠቀሱት ወንጌላውያን ትምህርት ብዙ ሰዎች፡

1ኛ. ከሰይጣን ባርነት ንፍላቸው ክርስቶስን በማመን ነፃነት አግኝተዋል።

2ኛ. ከድንቁርና የጭለማ ጉዞ ወጥተው ወደ ብርሃናዊ ጥበብ ተሻሻረው በመማር ማንበብና መጻፍ ችለዋል። ምዕመናኑ የጥበብን ጮራ ከቀመሱ በኋላ በመመካከር፡

ሀ. በቤተ ክርስቲያን አንደኛ ክፍል በመክፈት ለብዙ ዓመታት ሲያስተምሩ ቆይተዋል።

ለ. በ1952 ዓ.ም. መሠረተ ትምህርት ቤቶች በገጠር ለመክፈት ትምህርት ሚኒስቴርን በማስፈቀድ በ11 ቦታዎች ከፍተው ማስተማር ጀመሩ።

ሐ. በ1953 ዓ.ም. በተጨማሪ በ5 ቦታዎች ትምህርት ቤቶችን ከፍተው በሦስት ወረዳዎች ውስጥ በድምር በ16 ቦታዎች ከ1-4ኛ ክፍል እስተምረዋል። በዚያን ጊዜ አቶ ማሞ በለጠ የትምህርት ቤቶች ተቆጣጣሪ ነበሩ።

መ. በገጠር በአምስት ቦታዎች መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ከፍተው ለሁለት ዓመታት ብዙ ሰዎች አሰልጥነዋል።

3ኛ. ከቤተ ክርስቲያን ተምረው የወጡት ወንድሞቻችን ዛሬ ሀ. በመምህርነት፤ ለ. በአስተዳዳሪነት፤ ሐ. በሐኪምነትና፤ መ. በልዩ ልዩ የሥራ መስክ ተሰማርተው ይገኛሉ።

4ኛ. ወንጌል ወደ አገር ሁሉ እንዲዳረስ ቤተ ክርስቲያኒቷ ብዙ ወንጌላውያን አፍርታለች። እነዚህንም ወንጌላውያን ወደ ልዩ ልዩ ቦታዎች ልክለች። ቦታዎቹም 1ኛ. ያነሴ፤ 2ኛ. ጋጣ፤ 3ኛ. መልጋ ወንዶ፤ 4ኛ. ሃቤላ፤ 5ኛ. አላባ፤ 6ኛ. አዳባ እና 7ኛ. ጀምጆም ናቸው።

እስከ አሁን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአባልነት በአገልግሎት ከቆዩት ወንጌላውያናቸውን መካከል የመጀመሪያዎቹ 1ኛ. አቶ ፊሳ ዲልኪ 2ኛ. አቶ ባሶ ጌሌልቻ ናቸው። ሌሎቹም ይኖራሉ።

በወንጌል አገልግሎት ላይ ሳሉ በሽፍቶች የተገደሉትን የወንጌል አርበኞቻችንን 1ኛ. ሚስተር ቶም ዴቪርሰን፤ 2ኛ. ሚስተር ከልፍምቻልን፤ 3ኛ. አቶ ታደሰን፤ 4ኛ. አቶ ሸኖን፤ 5ኛ. አቶ ተቀን በዚህ አጋጣሚ እናስታውሳቸዋለን። እንደዚሁም በሃይማኖት ምክንያት፡

1ኛ. ከኮፋቶ ስብሰባ ቦታ ተይዘው 40 ሰዎች በተፈሪ ኬላ ታሰሩ።

2ኛ. ከሂዳ 3 ሰዎች

3ኛ. ከያነሴ ስብሰባ 14 ሰዎች ተይዘው በደርጋ ዓለም ታስረዋል። እነርሱንም ደግሞ እናስባቸዋለን።

የሲዳማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከመንግሥት ጎን በመሰለፍ፡ ከ

1ኛ. በ1956 ዓ.ም. ሱማሌ የአገራችንን ድንበር ለመቁረስ በሞከረችበት ጊዜ ድንበራችን እንዳይደፈር በገንዘብና ሞራል በመስጠትም ከወንዶ እስከ ደርጋ ዓለም በሰላማዊ ሰልፍ ገብታለች።

2ኛ. በ1967 ዓ.ም. በወሎ ለሚገኙት በድርቅ ለተጎዱት ቀበሌዎች እርዳታ እድርጋለች።

3ኛ. በ1972 ዓ.ም. ለመሠረተ ትምህርት መርጃ እንዲሆን ከ5 ሺህ ብር በላይ በማዋጣት ረድታለች።

4ኛ. በ1973 ዓ.ም. በታህሣሥ ወር በባንሳ ዳዩ ለሚደረገው ለሽፍቶች አሰሳ ለአሳሹ ቡድን ስንቅ እንዲሆን አንድ ሺህ ብር ረድታለች።

የሲዳማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ባለፈውም ሆነ ለወደፊትም ሃይማኖቷን በማይነካ መንግሥት በሚያወጣው ሕግ ለመንግሥት ታዛዥ ናት፤ እንድትታዘዝም መጽሐፍ ቅዱስ ያዛል።

አንዳንድ የግል ጥቅም ፈላጊዎች የሆኑት ሰዎች በቤተ ክርስቲያን መሪዎች ውስጥ በመግባት ከጥር ወር 1972 ዓ.ም. ጀምሮ የቤተ ክርስቲያን ሕልውና በገንዘብ ለመለወጥ ሲማከሩ ምዕመናኑ ስለነቁባቸው ጥቂት ሰዎች መስከረም 24 ቀን 1973 ዓ.ም. ቤተ ክርስቲያን አፈራርሰው ወደ ግል ፍላጎታቸው ሲሄዱ የቤተ ክርስቲያን ምዕመናን ባላቸው መመሪያ መሠረት መስከረም 28 ቀን 1973 ዓ.ም. አዲስ መሪዎችን መርጠው ሥራው እንዲካሄድ አድርገዋል።

አዲሶቹ መሪዎች እነዚያ ያፈረሱትን አመራር መልሰው በመገንባት ቤተ ክርስቲያን በመጠገናቸውና ሥራውን በማካሄዳቸው ቀደም ብለው የተለዩት በመሪዎችና በምዕመናኑ ላይ ብዙ ችግርና እሥራት አድርሰዋል። ችግር የደረሰባቸውን ሰዎች ለማስታወስ ያህል፡ 1. የሃሎ ክ.ማ. መዘምርን ከአንድም እስከ ሦስት ጊዜ መታሰርና ከትምህርት ቤትም መቅረት ደርሶባቸዋል።

በ1976 ዓ.ም. በተነሳው ስደት የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪዎችና ሽማግሌዎች 1. አቶ ማሞ በለጠ፤ 2. አቶ ወልደ ጉጆ፤ 3. አቶ ጃነማ ኮቦሌ፤ 4. አቶ መለሰ ዱከሞ፤ 5. አቶ በሬዶ በአ፤ 6. አቶ ደቃሞ ሐሚሶ፤ 7. አቶ ዶርሲሶ ዶሬ የተባሉት በተደጋጋሚ ጊዜ እሥራትና ስደት ደርሶባቸዋል።

እንዲሁም ሀ. የቡሌቦ፣ ለ. የግዲቦ፣ ሐ. የጋንቤላ፣ መ. የጋሰዳሜ፣ ሠ. የዲብቻ፣ ረ. የወያማ ቤተ ክርስቲያናት ምእመናን ከመታሰራቸውም በላይ የሚጻልዩበትን ቦታ ተከልክለው በዛፍ ሥር ተሰብስበው ሲጻልዩ ከዚያም ተባርረዋል። ይህ ችግር ሊደርስ የቻለው እንደ ይሁዳ አስቆርቱ ከጌታችን ቤት አፈንግጠው በወጡ መሪዎች ተንኮል መሆኑን ታሪክ ያስታውሳል።

ምንም እንኳን ችግርና በደል ቢደርስባቸው ለሁሉም ነገር መፍትሔ ሰጭው ኢየሱስ መሆኑን ያመኑ ክርስቲያኖችና የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ወደኋላ ሳይሉ ቤተ ክርስቲያንን ለመጠገን፡- 1ኛ. በመጀመሪያ 14፣ ቀጥሎ 10 ወንጌላውያንን ቋሚ አድርገው በመቅጠር፤ 2ኛ. ቀደም ብሎ የተዘጉትን መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች በመክፈት፤ 3ኛ. የመዘምራን ቡድን እንዲቋቋሙ በመፍቀድ፤ 4ኛ. ቤቶችን በቤተ ክርስቲያን፣ በክፍለ ማኅበርና ከዚያም በወረዳ ደረጃ አደራጅተዋል። የተደራጁትም ቤቶች በየክፍላቸው ወንጌላውያን ቀጥረዋል። 5ኛ. ልዩ ልዩ ሴሚናሮችን አዘጋጅተዋል። 6ኛ. ከክፍለ ማኅበር እስከ አውራጃ የአመራር ሊቀመናበርት ተመርጠዋል። ለሆነውና ለሚሆነው ነገር ሁሉ አምላክ ይመስገን። የሲዳማን ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጽፈው የላኩልን በአሁኑ ጊዜ በቤተ ክርስቲያኒቱ ሥራ አመራር ላይ በኃላፊነት የሚገኙት አቶ ማሞ በለጠ ናቸው።

ክፍል 3

የጐፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት

በ1921 ዓ.ም. ምስተር አምንና ምስተር ዲብስ የተባሉ የኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮናውያን ከወላይታ ከአቶ ቡሩ ዱባለ ጋር ሆነው ወደ ጐፋ መጥተው ቡልቂ ሆኖ በመቀመጥ በተለያዩ ቀበሌዎች የምስራች ወንጌልን በመስበካቸው ከደጋ ጐፋ ከእነ አቶ ኃይሌ ጋር ስድስት፤ ከአራ ጐይቤ አቶ ደፋርጌ ዳጌሮና አቶ ደባልቄ ዳጌሮ የተባሉ ሁለት ወንድማማቾች በጠቅላላው ስምንት ነፍሳት በጌታ አመኑ።

እነዚህ ሚሲዮናውያን ለአካባቢው ሕዝብ ጤነነት ጠቃሚ የሚሆነውን ሕክምና እየሰጡ ወንጌልንም እየሰበኩ ለሰባት ዓመታት ቆይተው በፋሺስት ኢጣሊያ ወረራ ጊዜ በጦርነቱ ምክንያት በ1928 ዓ.ም. በጠላት ተባረሩ።

ከ1929-1935 ዓ.ም. በአገሩ ወንጌላውያን ባለመናራቸውና ያመኑትም በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ገና ያልጠነከሩ በመሆናቸው ምክንያት ምንም የወንጌል እንቅስቃሴ ሳይደረግ ቆይቷል።

በ1936 ዓ.ም. አቶ ሎራቶ፣ አቶ ሹንቄና አቶ ማቴዎስ የሚባሉት ሶስት ወንጌላውያን ከወላይታ ተነሥተው ደጋ፣ ጐፋን አጽርጠው በላይኛው መንገድ እስከ በጋ በመድረስ የወንጌልን ዘር ዘርተው ተመልሰዋል።

በ1940 ዓ.ም. እነአቶ ማጤ ጮራሞ አራት ወንጌላውያን በጐፋ ቆላ መንገድ በዘንጋ በኩል እስከ ቡልቄ ድረስ ወንጌልን ሰበከው ከተመለሱ በኋላ በዚሁ በ1940 ዓ.ም. አቶ ዮሐንስ ደሮታና አቶ ቦልጣና የሚባሉት ወንጌላውያን ጐፋ ካርዛ መጥተው ወንጌልን በመስበካቸው አቶ ዓለሙ ደነቡ ከነቤተሰባቸው በጌታ አመኑ። በ1941 ዓ.ም. ወንጌላዊው አቶ ዮሐንስ ደሮታ በመታሠራቸው ለዘጠኝ ወራት በአካባቢው ወንጌል ሳይሰበክ ቆይቷል።

በ1929 ዓ.ም. ለጋሞ አውራጃ የተላኩት የወላይታ ወንጌላውያን አቶ ለሊሶ ታንቱ፣ አቶ ጃራ በካሎና አቶ ሻንካ በሮዳ የተባሉት በጋሞ ወንጌልን እየሰበኩ መሠረት ጥለው ማኅበርን ካቋቋሙ በኋላ በ1942 ዓ.ም. በዛላ በኩል ወደ ጐፋ ካርዛ መጡ። አቶ ማሄ ጮራሞም ከወላይታ ተነስተው ከነቤተሰባቸው ጐፋ ካርዛ መጥተው በመጀመሪያ ካርዛን ከሰበኩት ከአቶ ዮሐንስ ደሮታና ከእነአቶ ለሊሶ ታንቱ ጋር በመተባበር የካርዛን ቤተ ክርስቲያን ሠሩ።

የካርዛን ቤተ ክርስቲያን ከሠሩ በኋላ ወንጌላውያን የወንጌልን አገልግሎታቸውን ለማስፋፋት በማቀድ አቶ ማሄ ጮራሞ በጋ፣ አቶ ለሊሶ ታንቱ ጎይቤና፣ አቶ ጃራ በካሎ ሠልቤና ዘንጋ በመሄድ በዚሁ በ1942 ዓ.ም. በየሄዱበት ቦታ ቤተ ክርስቲያን ሠሩ።

በ1943 ዓ.ም. አቶ አማንታ ሶሶ በካንቺ፣ አቶ ሊባቦ ወብሎ፣ አቶ አየለ አሊቶ በቆታ፣ አቶ አታንጎ አዳሬ በዛላ ደሎ፣ አቶ ተክለ ዮሐንስ ባንጣ በውግ ጋይላና አቶ ለሊሶ ታንቱ በዛኮ ዲዳ ቤተ ክርስቲያናትን አቋቋሙ።

በዚሁ በ1943 ዓ.ም. ዘጠኝ ወንጌላውያን በካንቺ ቤተ ክርስቲያን ተሰብስበው ስለ ቤተ ክርስቲያናት መስፋፋትና ዕድገት መሠረት የሚሆነውን የእርስ በርስ የመገናኘት ዘዴን ለመፍጠር በሰፊው ከተወያዩ በኋላ በጥር 1943 ዓ.ም. የአራን፣ የጐፋን፣ የወባንና የዛላን ቤተ ክርስቲያናት በማስተባበር በካርዛ ማኅበርን አቋቋሙ።

በግዜው ከጐፋ ቤተ ክርስቲያናት አማኞች ለማህበሩ መሪነት ብቁ የሆነ ሰው ካለመኖሩም ሌላ በመንፈሳዊ ሥራ ልምድ የሌላቸው ስለሆነ ማህበሩን ሊመሩ የተመረጡት አቶ ለሊሶ ታንቱ ነበሩ። በ1944 ዓ.ም. በቤተ ክርስቲያናት ላይ በተነሳው ስደት አቶ ለሊሶ ታንቱ ሰለታሠሩ አቶ ዮሐንስ ደሮታ ማህበሩን በመወከል ለአምስት ዓመታት መሩ። በ1944 ዓ.ም. በተነሳው ስደት በቤተ ክርስቲያናት ላይ ብዙ ችግር ደርሰዋል። ብዙ ወንጌላውያን በስደቱ ምክንያት ወደ አገራቸው ተመልሰዋል።

በ1945 ዓ.ም. በስደቱ ወደ አገራቸው ከተመለሱትና ሌሎችም ብዙ ወንጌላውያን ወደ ጐፋ በመምጣት ብዙ የወንጌል ማስፋፋት ሥራ ተደርጓል። በዚህ የወንጌል መስፋፋት ሥራ አቶ አንደበ አይማሎና አቶ ፈራች ጨለሎ የመሉዚታ ቤተ ክርስቲያንን አቋቋሙ።

በ1946 ዓ.ም. ለወንጌል መስፋፋትና ለቤተ ክርስቲያናቱ ዕድገት እንዲያመች በማሰብ በ1943 ዓ.ም. የተቋቋመው ማህበር እንዳለ ሆኖ በውስጥ የአራና የጐፋ ክፍለ ማህበር ተመሠረቱ።

ከ1941-1946 ዓ.ም. የተጠመቁና ያልተጠመቁ ክርስቲያኖች ብዛት እንደሚከተለው ነው። በ1941 ዓ.ም. በካርዛ አምስት ክርስቲያኖች በ1942 ዓ.ም. በጐደቢ ሠላሳ ሦስት በዛንጋ አስራ አምስት፤ በሠልቤ አስራ አንድ ክርስቲያኖች ተጠመቁ። በጠቅላላ ስልሳ አራት የተጠመቁና ከአንድ መቶ አምሳ ያላነሱ ያልተጠመቁ አማኞች (ክርስቲያኖች) ነበሩ።

በ1947 ዓ.ም. አቶ ገምጃ ገርባና አቶ ሸላ ጂጀ የሚባሉት ሁለት ሽማግሌዎች ከወላይታ ማህበር ወደ ጐፋ ማህበር ተልከው ከጐፋ አማኞች ለማህበሩ አገልግሎት ብቁ ችሎታና እምነት ያላቸውን ሽማግሌዎች አስመርጠው በወንጌላውያን ብቻ ይመራ የነበረው የጐፋ ማህበር በአገር ሽማግሌዎችና በተመረጡት ወንጌላውያን እንዲመራ አድርጓል። በመጀመሪያ የተመረጡት የጐፋ ማህበር ሽማግሌዎች ከጐፋ አቶ ደልበ ዲሎ፤ ከዛላ አቶ በየነ አንኮቱ፤ ከአራ አቶ ሰጠዬ ሻራና አቶ ዚደ ጮዶ ሲሆኑ ከወንጌላውያን የተወከሉት ከእነርሱ ጋር ነበሩ። በመጀመሪያ የጐፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መማከርት ስብሰባውን ያደረገው በኩስቲ ቤተ ክርስቲያን ነበር። ይህም በ1948 ዓ.ም. ነበር።

በዚሁም ዓመት የወላይታ ወንጌላውያንና ከጐፋ ቤተ ክርስቲያናትም የተወጣጡ ወንጌላውያን በመተባበር ለወንጌል አገልግሎት በመላካቸው ብዙ የወንጌል መስፋፋት ሥራ ተጀምሮዋል።

በ1949 ዓ.ም. የጐፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በወንጌል አማኞች አንድነት ማህበር አባልነት ተመዘገበች። ማህበሩ የተሰበሰበው አዲስ አበባ ሲሆን ጐፋን ወክለው በስብሰባው የተገኙት የጐፋ ሽማግሌዎች አቶ ደልበ ዲሎና አቶ ዚደ ጮዶ ነበሩ።

የወንጌል መስፋፋትና የአማኞች መንፈሳዊ ዕድገት እየጨመረ በመሄዱ 1950 ዓ.ም. የክርስቲያኖች የመጀመሪያ ዓመታዊ ስብሰባ (ኮንፈረንስ) በጐፋ ካርዛ ቤተ ክርስቲያን ተጀመረ።

የቤተ ክርስቲያናቱ ዕድገት ያስቀናው ጠላታችን ዲያቢሎስ በዚሁ ዓምት ብዙ ስደትና እሥራት በቤተ ክርስቲያናት ላይ ቢያደርስም እንኳ ከጐፋ ማህበር የተላኩት ወንጌላውያን አቶ ጎሣዬ ጎንደሎ፤ አቶ ጀረኔ ዳሬ፤ አቶ ቶማስ ሌልሶና አቶ ከበደ ወልደ ሚካኤል ወደ ማሌ ሄደው ወንጌልን በመስበካቸው ቤተ ክርስቲያናትን አቋቋሙ። አቶ ዴንጎ ሣናና አቶ ማሞ ሕርፎ ወደ መስኬቶ ወረዳ ሄደው ወንጌልን ሰበኩ።

በ1951 ዓ.ም. ምስተር መክለሌንና ባልቤታቸው ጐፋ ቡልቂ መጥተው በምንድሬ የኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮን ጣቢያ አቋቋሙ። የኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮንም ለአከባቢው ሕዝብ አገልግሎትም ሆነ ለወንጌል መስፋፋት ሥራ ከጐፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጋር ተባብረው ለመስራት ስለፈለጉ የጐፋ ማህበር መሪዎችም በመስማማት ከፍተኛ ማንፈሳዊ ስብሰባዎችንና መማከርትን በጣቢያቸው አደረጉ። ይህም የተደረገው በ1952 ዓ.ም. ሲሆን ወንጌል በጐፋ ከበራብት እስከ 1952 ዓ.ም. ድረስ የጐፋ ቤተ ክርስቲያናት ብዛት አምሣ፤ የተጠመቁ ክርስቲያን ብዛት ስምንት መቶ፤ ያልተጠመቁ አማኞች ብዛት ዘጠኝ መቶ ሃያ ደርሰው ነበር።

በዚሁ በ1952 ዓ.ም. አሥራ ስድስት የጐፋ ወንጌላውያን ከጐፋ ቤተ ክርስቲያናት ተልከው በጐፋና በጠመር ባኮ አውራጃ የወንጌል ስብከታቸውን ቀጠሉ። መንፈሳዊ ዕድገት እየጨመረ ሲሄድ የጠላታችን የሰይጣን ተቃውሞም እየቀጠለ መሄዱ ግልጽ ነው። በዚህ ምክንያት፤

በ1953 ዓ.ም. በጐፋ ቤተ ክርስቲያናት ላይ ታልቅ ስደት እሥራትና መከራ ደርሰዋል። በዚህ ስደት አንድ መቶ አሥራ አራት (114) አማኞች ታሥረዋል። አቶ ኮሌ ጨረቃና አቶ አንጆ አዳሞ የሚባሉት አማኞች በቡልቂ ወህኒ ቤት እንደታሠሩ ሞተዋል። ገብረትና ገንዘብ መዘረፍ፤ ድብደባ፤ መገረፍ፤ ሰንቅ የመከልከልና የመሳሰሉት ሥቃይ በብዙ

ምዕመናን እስረኞችና በቤታቸውም በነበሩት ክርስቲያኖች ላይ ደርሰዋል። ሆኖም በክርስቶስ ኢየሱስ ንጹሕ ደም የተቀጣጠለውን የወንጌልን ብርሃን ይህ ስደት ለማፈን አልቻለም።

በ1954 ዓ.ም. አጠቃላይ የቤተ ክርስቲያናት መሪዎችና ወንጌላውያን ከፍጹም ልቦናቸው የሆነ ንስሐና ጸሎት ወደ እግዚአብሔር ፊት በመቅረብ ከፍተኛ መልሶ የመቋቋም ስብሰባ አድርገው ከግል ኪነቸው መሠረት የሚሆነውን መዋጮ በማድረግ እንደገና የመንፈሳዊ ሥራ እንቅስቃሴ ተጀምረዋል።

በ1955 ዓ.ም. በኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮን ጣቢያ መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት ተከፈተ። ብዙ የቤተ ክርስቲያናት መሪዎች ወንጌላውያንና ፍላጎት ያላቸው ብዙ ግለሰቦች በዚሁ ትምህርት ቤት ተምረው ዕውቀት ማግኘታቸው ለአካባቢው ሕዝብ መልካም ምሳሌ ሆኗል።

በቤተ ክርስቲያናት ዕድገት የወበሐምር ቤተ ክርስቲያን (በሥራቸው) ክፍለ ማኅበራቸውን የመሠረቱት በ1955 ዓ.ም. ነበር።

በ1957 ዓ.ም. በየወረዳው በየዓመቱ የሚደረገው የቤተ ክርስቲያናት ዓመታዊ መንፈሳዊ ኮንፈረንስ ተጀመረ። የዛላ ክፍለ ማኅበርም ከጉፋኑ ክፍለ ማኅበር የተለየውም በ1957 ዓ.ም. ነበር።

በገጠሬው ሕዝብ መካከል ምንም የትምህርት ጥቅም ባለመታወቅ፣ ልጆቻቸውን ወደ ከተማ ልከው ለማስተማር ለማይፈልጉ ጎብረተሰብ በአካባቢያቸው ትምህርት ቤትን በማቋቋም ጎብረተሰቡ እንዲማሩ ለመድረግ የጎፋ ቤተ ክርስቲያን አማኞች ከግል ኪነቸው ከቤተ ክርስቲያናት ምዕዋትና አሥራት አስፈላጊውን መዋጮና ዝግጅት በማድረግ በ1958 ዓ.ም. በየወረዳው የገጠር ቀበሌዎች አሥር የኤሌሜንታሪ 1ኛ ክፍል ትምህርት ቤቶችና ስድስት የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶችን ከፈቱ። በዚያን ግዜ የኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮንም ከማህበሩ ጋር በመተባበር በግል ገንዘባቸው በግቢያቸው የሚያስተምሩት ከ1ኛ እስከ 4ኛ ክፍል ኤሌሜንታሪና ከ1ኛ እስከ 3ኛ ክፍል የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶችን ነበር።

በየገጠሬው የማኅበሩ መሠረተ ትምህርት ቤቶችም እንደየአካባቢው አመቺነትና በማኅበሩ አቅም መጠን ዕድገቱን እየጨመረ ይሄድ ነበር።

ከ1958 እስከ 1967 ዓ.ም. ድረስ ሃያ ሁለት (22) የመጀመሪያ ደረጃ (የኤሌሜንታሪ) ትምህርት ቤቶች በጉፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መሪዎች አማካይነት ለአካባቢው ልጆች ከፍተኛ አስተዋጽኦ ሲያደርጉ ከቆዩ በኋላ ሕዝቡም የትምህርትን ጥቅም እውቆ አብረው ለማስተማርና ለማሳደግ በመፈለጋቸው በ1957 ዓ.ም. ረብረው ተረከቧል።

ከ1958-1971 ዓ.ም. በየወረዳው ክፍለ ማኅበራት የተቋቋሙት የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች አስራ አራት ሲሆኑ በቤተ ክርስቲያኒቱ ድርጅት ከ1966 ዓ.ም. ጀምሮ 3ኛና 4ኛ ክፍል የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት በመካፈት ለቤተ ክርስቲያኒቱ ሰፊ መንፈሳዊ አገልግሎት በመስጠት ላይ እያለ በ1971 ዓ.ም. መጨረሻ ላይ በተነሳው የቤተ ክርስቲያናት ስደት ምክንያት አገልግሎቱ ተቋርጧል።

በ1958 ዓ.ም. የባንክ ክፍለ ማኅበር፣ በ1961 ዓ.ም. የገሌላ ክፍለ ማኅበር ተቋቋመ። የመስኪቱ ክፍለ ማኅበር የተቋቋመው በ1970 ዓ.ም. ነበር።

ከ1958-1970 ዓ.ም. ባሉት አሥራ ሁለት ዓመታት ከፍተኛ የመንፈሳዊ ዕድገት እንቅስቃሴ በጉፋ ቤተ ክርስቲያናት ውስጥ የተደረገበት ግዜ ነበር። ሆኖም ከ1967-1970 ዓ.ም. የብዙ አማኞች መንፈሳዊ ሕይወታቸው እየደከመ ቀስ በቀስ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሥነ ሥርዓቶች እየተለቀቁ ኃጢአትና ሥጋዊ ስሜቶች የቤተ ክርስቲያናቱ እየበዙ ሄደዋል። ይኸውም ብዙ አማኞች በዘመናዊው ሁኔታ እየተማረኩ አፍአዊ የክርስትና ሕይወትን በመያዛቸው ነበር። ሆኖም በፍጹም ልባቸው ያመኑት ዓላማቸውን አለወጡም ነበር።

ከ1952 ዓ.ም. ጀምሮ በኤስ.አይ.ኤም ሚሲዮን ጣቢያ በቡልቂ ምንድራ ይሠራ የነበረው የጉፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መሪዎች በሰኔ 1968 ዓ.ም. በጉፋ ያለ ቀበሌ የግል ድርጅታቸውን ሥራ አጠናቅቀው ጽሕፈት ቤታቸውንና መንፈሳዊ ስብሰባቸውን በግል ድርጅታቸው አደረጉ።

በጉፋ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተበት ጊዜ አንስቶ እስከ 1971 ዓ.ም. ድረስ ባለው ጊዜ ውስጥ የነበረው የቤተ ክርስቲያናት ብዛት ሁለት መቶ ስምንት (208) ሲሆን የተጠመቁ ክርስቲያኖች ብዛት አሥራ ሁለት ሺህ (12,000)፣ ያልተጠመቁ አሥር ሺህ (10,000) በጠቅላላ ሃያ ሁለት ሺህ (22,000) ነበር።

በ1967 ዓ.ም. ወጣት ለክርስቶስ በሚል የተቋቋመው የወጣቶች መንፈሳዊ እንቅስቃሴ እስከ 1971 ዓ.ም. ድረስ በመዝሙርና በመንፈሳዊ አገልግሎት ከፍተኛ መንፈሳዊ መነቃቃትን ለቤተ ክርስቲያናቱ አበርክተዋል። በዚሁ እንቅስቃሴ

ብዙ ወጣቶችን ከክርስቶስ ጋር አስታርቀዋል።

በ1970ና በ1971 ዓ.ም. በጉፋ ባለው በያላ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ድርጅት ዓመታዊ መንፈሳዊ በዓል (ኮንፈረንስ) በከፍተኛ ድምቀት ተደርጓል።

ከሚያዝያ 1971 ዓ.ም. ጀምሮ በጉፋ ቤተ ክርስቲያናት ላይ ከፍተኛ ስደት ተነሣ። የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ተዘጉ፤ መንፈሳዊ ስብሰባዎችና በቤተ ክርስቲያናት ይደረጉ የነበሩ የአምልኮ ሥርዓቶች ተቋረጡ፤ ብዙ ክርስቲያን ወንድሞችና የቤተ ክርስቲያናት ምሪዎች ታሠሩ፤ ተገረፉ፤ በዚህ እሥራት በደረሰው ስቃይ ምክንያት አቶ አብርሃም በላቸው የተባለው አማኝ በጉፋ ወህኒ ቤት ሞተ፤ ብዙቤተ ክርስቲያናት ፈረሱ፤ የቤተ ክርስቲያናት ንብረትና ጥሬ ገንዘብ ተዘረፈ፤ ድርጅቱም ተወሰደ። በዚህ እሥራትና ሥቃይ ከሁለት ዓመት በላይ የታሠሩ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ክርስቲያኖች አሉ። ምንም እንኳን ችግርና ስቃይ ቢበዛም የጌታን ቃል አፍኖ ለማስቀረት አልተቻለም።

በ1972 ዓ.ም. ከፍተኛ ውጥረት በቤተ ክርስቲያናት ላይ ስለነበረ ምንም መንፈሳዊ እንቅስቃሴ አልነበረም። በ1973 ዓ.ም. በየቀበሌው የክርስቲያኖች አምልኮና ጸሎት እንዳይደረጉ የሚቆጣጠሩ ብዙ አሳዳጆች ቢኖሩም አልፎ አልፎ በአንዳንድ እውነተኛ ክርስቲያኖችና መንፈሳዊ መሪዎች እየተመሩ በሌሊትና በአንዳንድ ሠዋራ ቦታዎች እየተሰበሰቡ ስለሰደቱ ወደ እግዚአብሔር ይጸልዩና ስለሁኔታው ይወያዩ ነበር።

በነሐሴ 1973 ዓ.ም. በአይዳ ማሌ ቤተ ክርስቲያን የተሰበሰቡ መሪዎችና እውነተኛ ክርስቲያኖች ስላለፈው ኃጢአት ንስሐ በመግባትና በክርስቶስ ስም ለሚደርስባቸው መከራ ራሳቸውን አሳልፈው እንደሚሰጡ ቃል በመግባት ለወንጌል አገልግሎት በአንድ አሳብ ተነሣሥተዋል። በዚህ መነሻ ወንጌላውያን ወደ ተለያዩ ቦታዎች ተልከዋል። በአንዳንድ ዘዋራ ቦታዎች ባሉት ቤተ ክርስቲያናት የመሪዎችም ሆነ የእውነተኛ ክርስቲያኖች መንፈሳዊ ስብሰባዎች መካሄድ ጀምረዋል።

በ1974 እና በ1975 ዓ.ም. በሰደቱ መካከል በእግዚአብሔር ታላቅ ኃይል በመመራት አጠቃላይ የአውራጃ ዓመታዊ ስብሰባ (ኮንፈረንስ) አራ ዘኬሪ በተባለው ቤተ ክርስቲያን በከፍተኛ ንስሐና በመንፈሳዊ እንቅስቃሴ በሚያስደንቅ ሁኔታ ተካሄደዋል።

ከ1973 ዓ.ም. እስከ 1975 ዓ.ም. ባሉት በከፍተኛ የስደት ጊዜያት ውስጥ በጌታ አምነው የተጠመቁ ክርስቲያኖች ብዛት አንድ ሺህ (1,000) ደርሷል። ይህ አስደናቂ ውጤት የሚያሳየን ነገር ቢኖር ምንም ዓይነት ስደትና መከራ የጌታን ቃል ሊገታው እንደማይችል ነው ስትል የጉፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በመሰራቿ በክርስቶስ ላይ ያላትን ጽኑ እምነት ታረጋግጣለች።

ክፍል 4

በከፋ ክፍለ ሀገር የተካሄደ የወንጌል ሥራ እንቅስቃሴና የቤተ ክርስቲያናት መመሥረት

የክፍለ ሀገሩ ዋና ከተማ የሆነችው ጅማ በ1920 ዓ.ም. ላይ በኤስ.አይ.ኤም በኩል የወንጌል ሥራ መሠረት እንድትሆን ታስቦ እንደነበር በታሪክ ይነገራል።

የኤስ.አይ.ኤምን መንፈሳዊ ሥራ በኢትዮጵያ ከቆረቆሩት ሚስዮናዊ አንዱ የሆኑት ዶክተር ላምቤ ከአዲስ አበባ ወደ ደቡብ ተጉዘው ጅማን የመንፈሳዊ ሥራ ተልእኳቸውን መነሻ ለማድረግ አስበው ሳለ በኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር በተከፈተው ውይይት ጉዳይ እልባት ሳያገኝ እስከ ዝናቡ ወቅት በመዘግየቱ ጉዞታቸውን ለመጀመር በተነሡበት ጊዜ የክረምቱ ዝናብ ስለከለከላቸው ከቁጥራቸው ውጭ በሆነ ሁኔታ ሳያስቡት በቀጥታ ወደ ደቡብ ሊያመሩ ችለዋል።

ምንም እንኳን የመጀመሪያው የጉዞ እቅዳቸው ሳይሣካ ቢቀርም በ1922 ዓ.ም. አጋማሽ ላይ እንደገና በዶክተር ቤንግሃም አማካኝነት በጅማ ከተማ ቆጪ በምትባል መንደር ከታወቁ አርመናዊ የቡና ነጋዴ ከነሙሉ ድርጅቱ በግዥ በተገኘ ግቢ ውስጥ የመጀመሪያው የሚሲዮን ጣቢያ ተቋቋመ። ከዚያም ሚስተር እን ሚስስ ፒናግራስ የተባሉት ባልና ሚስት ሚስዮናውያን ከአገራቸው እንደመጡ በጅማ ከተማ የሚገኘውን የሚስዮን ጣቢያ ከሚስስ አርማ ሰኔክ ጋር በመሆን ኃላፊነቱን እንዲረከቡ ተደረገ።

የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ ለማድረስ በተቀበለችው ታላቅ አደራ መሠረት በወላይታም ሆነ በከምባት በቀደምትነት የተዘረጋው የወንጌል አገልግሎት በስተምዕራብ የከፋ ክፍለ ሀገር ግዛት ወደ ሆኑት ኩሎ ኮንታ አውራጃና ጃንጃሮ ወረዳ ድረስ ሊሰፋ ችሏል።

በጠላት ወረራ ጊዜም ከኩሎ ኮንታ አውራጃ ወደ ጠምባሮ ተሰደው የሄዱት የአካባቢው ክርስቲያኖች ጠላት ከሄደ በኋላ በቂ መንፈሳዊ ትምህርት በመገባየት በ1939 ዓ.ም. ወደ አገራቸው ሲመለሱ ወንጌላውያንም አብረዋቸው በመሄድ ለአካባቢው ሌላው የወንጌል መስፋፊያ ምክንያት ሆኖአል።

ከዚህም የተነሳ በአካባቢው በታየው ከፈተኛ የወንጌል ሥራ እንቅስቃሴና ከጊዜ ወደ ጊዜ እያደገ የመጣው የቤተ ክርስቲያን ቁጥር ደስ ያልተሰኙት ባለሥልጣናት ክርስቲያን መሪዎችንና ወንጌላውያንን በማሠር ከፍተኛ ስታይ ያደርሱባቸው እንደ ነበር ይነገራል።

ከላይ እንደተገለፀውም በወቅቱ የወንጌል ሥራ ማስፋፋት ከጉጀብ ወንዝ በስተሰሜን በምትገኘው በጃንጃሮ ወረዳ ውስጥ የታየ በመሆኑም በ1940 ዓ.ም. ሚያዝያ ወር ሚስተር ኢሊና ሚስተር ላይተን የተባሉት ሚስቶናውያን በዚህ አካባቢ የተጀመረውን የወንጌል ሥራ ለማገዝ ወደ ሥፍራው በማምራት ዛሬ የሚገኝ ሚስቶን ጣቢያ በተቋቋመበት ቦታ ላይ የበለሰ ዛፍ ሥር ድንኳናቸውን ተክለው ሥራቸውን ጀመሩ። ለጊዜው በአዲስ አበባ ተቋቁሞ በነበረው የክርስቲያኖች ማሠልጠኛ ተቋም ወጣት ካሣና እሸቱ የተባሉት ሁለት የተቋሙ ነባር ተማሪዎች በአረፍት ጊዜያቸው ለአገልግሎት ወደዚህ ሥፍራ ተልከው ስለነበር በአካባቢው በመዘዋወር ወንጌልን ላላመነው ወገን ለማድረስ ባላዩት ትጋት ወደ ጌታ ከተመለሱት ጥቂት ክርስቲያኖች መካከል አቶ ኃይለማርያም ማሞና አቶ ሃብተማርያም ራህ የተባሉትን አዲስ ክርስቲያኖች በመያዝ ሰዎች በብዛት በሚገኙባቸው እንደ ገበያ ባሉ ሥፍራዎች አገልግሎታቸውን በሠፊው ተያያዙ። ይኸው አገልግሎታቸው በአካባቢው ኅብረተሰብ ዘንድ ከፍተኛ የለውጥ መንፈስ በማሳደሩ ሁኔታው ያስቆጣው የአንድ ትምህርት ቤት ሥራ መሪ ከሌሎች መሰሎቹ ጋር በመተባበር እነ እሸቱ ከአካባቢው እንዲባረሩ አደረገ። በዚህም ምክንያት እነ ወጣት ካሣ የትምህርት ቤት መከፈቻው ጊዜ ስለደረሰ ወደ ትምህርት ገበታቸው ተመልሰዋል።

በሣጃም እንደዚሁ በሚስቶናውያን ስብከት የተመለሱት ተክሌ መንገሻና ዘገየ ጀርጋ የተባሉት ክርስቲያኖች ገጌታ በተባለው ሥፍራ የመጀመሪያውን ቤተ ክርስቲያን አቋቋሙ። በዚህም ሥፍራ መቀጣጠል የጀመረውን የወንጌል እሳት የሰማቸው የወላይታ ቤተ ክርስቲያን ወንጌላውያንን እስከ ጃንጃሮ ድረስ በመላክ የበኩልዋን ድጋፍ ሰጥታልች። የተላኩት ወንጌላውያን ለአቶ ኤልያስ ደርጋሶና አቶ ጉደቦ የተባሉት ማረፊያቸውን እነተክሌ መንገሻ ቤት በማድረግ የሰብከቱን ሥራ በአካባቢው ሁሉ ለማድረስ እንደቻሉ ይነገራል።

በ1943 ዓ.ም. በወላይታ በተካሄደው ታላቅ መንፈሳዊ ስብሰባ ላይ አቶ አምቦሊ፣ አቶ መዓልችና አቶ አልዳዳ ከኩሎ ኮንታ አውራጃ ተልከው ተካፍለው ነበር። እነርሱም ከስብሰባቸው መልስ ከሚስተር አህማን ጋር በኩሎ ኮንታ አውራጃ ውስጥ የሚሰጡ ጣቢያ ሊከፈት ስለሚችልበት ሁኔታ ተነጋግረው፤ በዚህም ጥያቄአቸው መሻሻ ሚስተርና ሚስስ አህማን ሚስተር ዊልሰን የተባሉትን ሚስቶናዊ ጨምሮ በጉዳዩ በሠፊው ለመወያየት አብረዋቸው ወደ ዋካ በመሄድ ጣቢያው የሚቋቋምበትን ቦታ መርጠው ተመልሰዋል።

በ1944 ዓ.ም. በሰኔ ወር ሚስተር አህማን ከሚስተር ኪንግ ጋር በመሆን የቦታውን ስምምነት ለማጠናቀቅ በድጋሚ ወደ ዋካ ሄዱ። ሆኖም ይህን መንፈሳዊ ተቋም ለመዘርጋት በሚስተር ኪንግ የተመራው የሚስቶን ቡድን ከአካባቢው የተፈጥሮ አቀማመጥ አለመመቻት የተነሣና የዚህንም መንፈሳዊ ሥራ ተልዕኮ ጅምር በመቃወም የእርኩሳን መናፍስት መሣሪያ የሆኑት ቃሊቾች የአካባቢውን ሕዝብና በተለይም በዓላማው የሚተባበሯቸውን በማሳደም በጊዜው የሕንፃው ሥራ እንዳይጀመር ከፍተኛ ችግር ፈጥረው እንደነበር ይነገራል። ይሁን እንጂ ሚስተር ኪንግ ሌሎች ረዳቶች እስከተላኩላቸው ድረስ እርሳቸው እንደ ሕንፃው ሥራ መሐንዲስ፣ እንደ ግንቦች፣ እንደ አናጢና እንደ ቀን ሞያተኛ በመሆን ለጣቢያው መቋቋም የከፈሉት መስዋዕትነት ቀላል አልነበረም።

እኚሁ ሚስቶናዊ በኩሎ ኮንታ አውራጃ ውስጥ ለ13 ዓምታት ያህል ከማገልገላቸውም በላይ ከሌላው ጥረታቸው ጎን በእርሳቸው አነሳሽነት በዋካ የተቋቋመው መለስተኛ የአየር ጣቢያ አገልግሎት ሚስቶናውያንና የወንጌል መልዕክተኞችን በመንፈሳዊ ሥራ ከቦታ ወደ ቦታ በቀላሉ በማንጓዝ እንደዚሁም አጣጣሪና ከፍተኛ የጤና መታወክ የደረሰባቸውን ሕመማን ከአውራጃው፣ ከፍተኛ ሕክምና ወደሚያገኙበት ሥፍራ በአጭር ጊዜ በማድረስ ሰፊ አገልግሎት ሰጥተዋል።

በተከታታይ ዓመታት በአካባቢው ስደት የተነሳ ቢሆንም እንኳ የዋካ ቤተ ክርስቲያን ከጊዜ ወደ ጊዜ ታድግ ነበር። ከወላይታ የመጡት አገልጋዮችም ከኩሎ ኮንታ ክርስቲያኖች ጋር ጋብቻ መሥርተው ለመቀመጥ በመቻላቸው በጊዜው ለነበረው ውጥረት መቀነስ አስተዋጽኦ አድርገዋል።

ከ1946 ዓ.ም. ወዲህ በጃንጃሮ ውስጥ የከምባታ አገልጋዮች በወላይታዎቹ እግር ከተተኩ በኋላ አብያተ ክርስቲያናት በየቦታው መቆርቆር ጀመሩ። ከነዚህም ውስጥ የወርጎን የጉጋሬ ቤተ ክርስቲያን የሚገኙበት ሲሆን ወርጎም እንደ ገኒታ ቤተ ክርስቲያን በአካባቢው ለታቀደው ሰፊ የወንጌል ሥራ አገልግሎት በር ከፋች እንዲሆን አንድ የቀለም ትምህርት ቤት በአቶ ወልደ ሰንበት መሪነትና አስተባባሪነት ለማቋቋም ችለዋል።

አቶ ኤህ ጎበና የተባሉት የከንባታ ወንጌላዊ ቀደም ሲል ነዋሪነታቸውን ጅማ በማድረግ በጃንጃሮ ያለውን የወንጌል ሥራ በበላይነት ያስተባብሩ እንደነበር ይነገራል። ሆኖም በከምባታ አገልጋዮችን በጃንጃሮ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች መካከል በተፈጠረው የአስተዳደር ነክ ችግር ምክንያት ሁኔታውን ለማስተካከል የከምባታ አገልጋዮች ወደ አገራቸው እንዲመለሱ በመደረጉ በምትካቸው አቶ ወልደ ሰንበት ቆሌ በወርጎ፣ አቶ አበበ ፎጊ በጉጋሬ፣ አቶ ገረመው ገብረወልድ በገኒታ ሙሉ ኃላፊነትን ተረክበው እንዲሠሩ ተደርጓል። በዚህ ጊዜም በአብያተ ክርስቲያናት መካከል ስላለው መንፈሳዊ አገልግሎት ወራዊ የመመካከሪያ መድረክ ተፈጠረ።

የጃንጃሮ ቤተ ክርስቲያን ከተመሠረተችበት ጊዜ ጀምሮ ከሌላ የሃይማኖት ክፍል ተቃውሞዎች ተሠንገረውባታል። የአካባቢው ኅብረተሰብ አቶ ካሞ በተባለው ማምለኪያ ተራራ በየዓመቱ ከብት የሚረድ ባሕል ያለው በመሆኑና በየዓመቱ በዚህ ተራራ ለሚቀርበው መስዋዕት ሕዝቡ ገንዘብ እንዲያዋጣ ይገደድ ስለነበረ አባ ፊጣ የተባሉት ክርስቲያን አድራጉን በመቃወማቸው በገዢው መደብ እምነት ላይ ተቃውሞ እንዳነሳሱ ተቆጥሮ ምክንያት በመፍጠር 1950 ዓ.ም. በአካባቢው ባሉት አብያተ ክርስቲያናት ላይ ስደት እንደ ጎደድ እሳት ሆኖ ይነሣል።

በወቅቱ በአባ ፊጣ ላይ የቀረበባቸው ክስ “ጽላቱን እንጨት ነው ብለዋል” የሚል ነበር። ይኸው የተቃውሞ ክስ ቀጥሎ የአንድ ዓምት እሥራተ ተፈርዶባቸው በጅማ ወህኒ ቤት ታሠሩ። ከዚህ የተነሣ በምዕመናኑ ላይ ከፍተኛ መደናገጥ በመታየቱ በመንፈሳዊ ሕይወት በኩል የመጽከምና በቤተ ክርስቲያኒቱም ውስጥ የአምልኮ ሥርዓት የመቀዝቀዝ ሁኔታ ታይቶ ከቆየ በኋላ በንጉሡ የልደት በዓል ወቅት በተደረገው የምሕረት አዋጅ ከዘጠኝ ወር እሥራት በኋላ አባ ፊጣ እንዲለቀቁ ተወሰነ። ከእስር ቤት ከተለቀቁ በኋላ በሰውነት ምስክርነት ብዙዎች በእምነታቸው እንደገና ሊበረታቱ እንደቻሉና በአብያተ ክርስቲያናትም የቀድሞ የአምልኮ ሥርዓት መታየት እንደጀመረ ይነገራል።

በነዚህ ጊዜያት በጅማ፣ በአጋሮና በከፋ አውራጃ ውስጥ በተቋቋሙት የሚሰዩን ጣቢያዎች እንደ ሕክምና የእጅ ሞያና የመሳሰሉትን አገልግሎቶች ለአካባቢው ኅብረተሰብ በማበርከት ከዚሁ ጎን የወንጌሉን እውነት ለማብሰር ከመቻሉም በላይ ተከታታይነት ያላቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርቶች እየተዘጋጁ ይሰጡ ነበር።

በጅማ በዚህ ሂደት ላይ የነበረው መንፈሳዊ ሥራ ተጠናክሮ በ1958 ዓ.ም. አንድ አገር አቀፍ የሆነ ከፍተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት ቆጪ በሚገኘው ሚሲዮን ጣቢያ ተቋቁሞ ከመላው የቃለ ሕይወት አብያተ ክርስቲያናት የሚላኩትን ተማሪዎች በአንድና በሦስት ዓመት ገናግራም በመቀበል ለአገልግሎት የሚያዘጋጁባቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት እንዲገበዩ ተደርጓል። በዚህ ጊዜ ነበር በእድገት ደረጃው ሙሉ በሙሉ በመንፈሳዊ ሥራ ላይ የማተኮር ዝንባሌ የታየው።

ተማሪዎቹ ከሚሰዩውያን ጎን በመሰለፍ ከትምህርት ሰዓት ውጭና በትርፍ ጊዜያቸው በወንጌል ሥራ እንዲረዱ በመደረጉ በጅሬና በከተማ ተቋቁሞ በነበረው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዲሁም በገጠር በሚገኙት አብያተ ክርስቲያናት እየተገኙ ቃሉን በመስበክና በማስተርጎም በጊዜው ከፍተኛ የአገልግሎት ድርሻ ነበራቸው። ከሥልጠና በኋላም ተማሪዎች ወደየመጡበት አብያተ ክርስቲያናት ተመልሰው በመሄድና እግዚአብሔር ባዘጋጀላቸው የአገልግሎት መስክ በመሠማራት ለወንጌሉ ሥራ መስፋፋትና መጠናከር የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አድርገዋል።

በከተማና በገጠር የሚገኙትም የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት በመንፈሳዊ ብቃታቸው የተመሰከሩላቸው ክርስቲያኖች ከሥልጠና በኋላ የወንጌሉን ሥራ ኃላፊነት በመረከብ ሥራውን ማገባባታቸው ጀመሩ።

ይህ ጊዜ በክፍለ አገሩ ውስጥ በየአካባቢው የሚገኙት የቃለ ሕይወት አብያተ ክርስቲያናት በጋራ ወራዊ የመሪዎች ስብሰባ (ቨንጎ) ለመፍጠር የቻሉበት ወቅት ነበር።

በ1966 ዓ.ም. በአገራችን የአስተዳደር ለውጥ ከተደረገ ወዲህ በየአካባቢው ባሉት የቃለ ሕይወት አብያተ ክርስቲያናት አልፎ አልፎ በውስጥም ሆነ በውጭ አንዳንድ ችግሮች መታየታቸው አልቀረም። በተለይ በከተማ ባለው መንፈሳዊ ሥራ በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያንና በሌሎች ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት መካከል አንዱ በሌላው ቤተ ክርስቲያን ጉዳይ ጣልቃ የመግባት ችግር ሁኔታው ተባብሶ ወደ አስከፊ ደረጃ ከመድረሱ በፊት በዮሐንስ 13፡35 እንደተጠቀሰው በአሕዝብ ዘንድ ሊኖረን የሚገባውን ምስክርነት ለመጠበቅ በማሰብ አስቀድሞ በመሪዎች ደረጃ

የመመከከሪያ መድረክ ተፈጠረ። የዚህም ኅብረት መድረክ ዓላማ የወንጌሉን ሥራ በሚመለከት በአብያተ ክርስቲያናት መካከል የሚነሱት ችግሮች በጋራ መፍትሔ በመሆኑ ይህ የአንድነት መንፈስ በመላ አባላቱ እንዲሠርፅ እግረ መንገዱንም ዓላማችንን የሚያስመለከቱ ትምህርቶች በጋራ ለመገብዩት እንዲያስችል በ የ15 ቀን አንዴ የሚካሄድ አጠቃላይ ምዕመናንን የሚያቅፍ የአምልኮ ክፍለ ጊዜ እንዲኖር ስምምነት ላይ ተደረሰ። ሆኖም የውስጡን ችግር ለመፍታት የተወሰደው እርምጃ በውጭው ዘንድ በጤናማ ሁኔታ ባለመታየቱ ኅብረቱ በአቅድ ላይ የነበረውን ቤተ ክርስቲያንን የመዝጋት ዓላማ እውን ለማድረግ አስተዋጽኦ አድርጓል።

በ1970 ዓ.ም. በጅማ ከተማ ውስጥ በወጣቱ የተመራው የተቃውሞ ትዕይንት ሕዝብ አስቀድሞ በከተማ ኋላም በገጠር የሚገኙት የወንጌል አማኞች አብያተ ክርስቲያናት በከፊል እንዲዘጉ ምክንያት ከመሆኑም በላይ ኢፋዊውን የአምስት ሥርዓት ሊያስቀር ችሏል።

ሁኔታው ለመጀመሪያ ጊዜ በምዕመናኑ ላይ ከፍተኛ መደናገጥ ያስከተለ ቢሆንም ክርስቲያኖች በአሕዛብ ዘንድ ስደትም እንደፍቅራቸው ሁሉ መለያቸው መሆኑን በማመንና በመቀበል የየቤቱን የአምልኮ ፕሮግራም ለማጠናከር ተሞክሯል። ሆኖም ይህም ክትትል እየተደረገበት ሊተጓጎል ከመቻሉም በላይ በዚህም የተነሣ በተከታታይ በምዕመናን ላይ የእስራት ቅጣት ሊሰፈጽምባቸው ያስቻለ ነበር። በአጠቃላይ የወንጌሉ ሥራ የኃያሉ አምላካችን ሥራ ነውና በመንፈሱ ድጋፍና ጥበባዊ አሠራር በገጠር አንዳንድ በግልጽ እንዲያመልኩ ከተፈቀደላቸው አብያተ ክርስቲያናት ጎን፤ በከተማም እንደዚሁ በማቴዎስ 28፡19 እና 20 የተሰጠውን የወንጌል አደራ በማስታወስ በተገኘው አጋጣሚ ሁሉ እስከ አሁን ድረስ የወንጌሉን እውነት ለማብሰር በመቻሉ የምዕመናኑም ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ መሄዱን በየጊዜው ከሚታዩት የተቃውሞ እንቅስቃሴዎች ለማረጋገጥ የሚቻል መሆኑን የጅማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ገልጣለች።

ክፍል 5

የጋሞ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት፤ በምእመናን ላይ የደረሰ መከራና ስደት

ወንጌል ወደ ጋሞ አውራጃ መቼና እንዴት እንደገባ በጊዜው የነበሩትንና አሁንም ያሉትን ስድስት የሃይማኖት አባቶች ጠይቀው ባደረጉት ጥናት ወንጌል ወደ ጋሞ አውራጃ የገባው ከኢጣሊያ ወረራ ቀደም ብሎ በ1927 ዓ.ም. መሆኑን ለማወቅ እንደቻሉ የጋሞ አውራጃ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ አዘጋጅተው የላኩልን አቶ ተስፋዬ ቶሌ ይናገራሉ። እርሳቸውም በተጨማሪ ሁኔታውን ሲገልጹ፤ “እነዚህ ስድስት ሰዎች በጊዜው የነበሩና በወንጌል ምክንያት ብዙ ድርጊቶች የተፈጸሙባቸው ስለሆኑ ወንጌል እንዴት እንደገባ፣ ምንና ምን ችግር በጊዜው እንደነበርና በምን መንገድ እንደተስፋፋ በዝርዝር አስረድተውኛል።

በዚህ ጥናት ጊዜ እንደተረዳሁት ወንጌል ወደ ጋሞ አውራጃ የገባው በአራት በተለያዩ አቅጣጫዎች፣ በተለያዩ ምክንያቶችና በተለያዩ ሰዎች በኩል መሆኑን ለማረጋገጥ ችያልሁ።” ሲሉ አስተያየታቸውን በጽሑፋቸው መግቢያ ላይ አስፍረዋል።

1ኛ፡ የኦቶሎና የአካባቢ ዋ ቤተ ክርስቲያናት አመሠራረት

ሀ. ከአቶ ጌምቦ ሠጋሞ የተገኘ፡-

በ1927 ዓ.ም. ሚስተር አመን የተባሉ ሚሲዮናዊ ሻማ በተባለ ቦታ ሰፍረው ሲኖሩ እስከ አቶሎ ድረስ መጥተው የክርስቶስን ወንጌል በሕዝቡ ጉባኤ ፊት ተናገሩ። ነገር ግን ሕዝቡ የተነገረውን ቃል በፊት ያልሰማው በመሆኑ ምንነቱን ባለመረዳቱ ማንም አልተቀበለውም ነበር።

በዚሁ ዓመት አቶ ሕናበሮና አቶ ፈረንጃ የተባሉት ሁለት ሰዎች ከወላይታ ሁምቦ የጉልበት ሥራ ሠርተው ገንዘብ ለማግኘት አቶሎ ቆላ ላንቲ መጥተው ኖሮ በዚያ በሥራ ቦታ አቶ ጌምቦም በበኩላቸው በፊት ከነሚስተር አመን ከሰሙት ከወንጌል ቃል ጋር በማመዛዘን ሲያምኑ የአቶሎ ሰዎች ለሥራ ብቻ በቀን ወደ ቆላ ወርደው ማታ ወደ ደጋ አቶሎ ወጥተው ስለሚያድሩና ከጥቂቶች በስተቀር መኖሪያና ጠቅላላ ሕዝቡ ያለበት ደጋ አቶሎ ስለሆነ እነዚህ ሰዎች እዚያ ወጥተው የመሥራቹን ቃል ለሕዝቡ እንዲያሰሙ ጋበዟቸው። በዚህም መሠረት እነዚያ የመጡበትን ጉዳይ ትተው እስከ ደጋ አቶሎ

ወጥተው ወንጌልን በመሰበክ ወደ ስድስት የሚሆኑ ነፍሳት ለክርስቶስ ማርከው ሥራውን ለማስፋፋት ሲቀጥሉ የኢጣሊያ ወረራ ሆነና በግርግሩ ምክንያት እነዚያ ሰዎች ወደ መጡበት ወላይታ ሰምቦ ተመለሱ።

እነዚህ የወላይታ ሰዎች ከሄዱ በኋላ አሁን ወንጌሉን ወይም ቃሉን በደንብ የሚያስተምራቸው ባለመኖሩ እነዚያ አማኞች ከማያምኑት የሚለዩበት በጥቂቱ ነበር።

አቶ ጌምቦ እንደተናገሩት አንድ ጊዜ በወላይታ የኢጣሊያኖች የሰልፍ በዓል ስለነበረ በዚያን ጊዜ ከጋሞም ሕዝብ በዚህ ሠልፍ እንዲሳተፍ ግዳጅ ተሰጠው። እነዚያ በአቶሎ ያመኑት ስድስት ክርስቲያኖች ከአቶ ጌምቦ ጋር በእግራቸው እስከ ወላይታ ሁምቦ ደርሰው ቀኑ ስለመሸባቸው የሚያድሩበትን በመፈለግ ሲጠያይቁ ወደ እነ ሕርቦሮ ቤት እንደደረሱና እነዚያም እነዚህን አማኞች በማግኘት ያለመጠን ተደስተው ሌሎችንም በአካባቢው የነበሩትን ክርስቲያኖች ሰብሰበው ከጌታ ቃል ሲያስተምሩና ምን መሆን እንደሚገባቸው ከዓለማውያን በምንና በምን መንገድ መለየት እንዳለባቸው ሲያስረዱቸው ሌሊቱን ሁሉ ቁጭ ብለው እንዳደሩና እነሱም በዚያች ሌሊት የጌታን መንገድ በደንብ ተረድተው በቃሉ ጸንተው ለመቆም ወስነው እንደተለያዩ ይናገራሉ።

ወራሪዋ ፋሽስት ኢጣሊያ ከኢትዮጵያ ከወጣች ከሦስት ዓመት በኋላ በ1936 ዓ.ም. እነሕርቦሮ ሌሎችንም ጓደኞች ጨምረው እስከ አቶሎ ድረስ መጥተው እንደገና የወንጌል ሥራ ቀጥሎ ከ1936-1939 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ የአቶሎ ዙዛ ቤተ ክርስቲያን ተመሠረተ።

በጊዜው የለበረው ችግርና እንዴትም ያንን ችግር እንደተወጡት ሲናገሩ (እንደ ገለጹት) በወቅቱ ወንጌል አንደልብ እንዳይሰበክ ከፍተኛ ተጽዕኖ ይደረግባቸው እንደነበር ያወሳሉ። ይሄውም በሚያምኑት መካከል የመደብ ልዩነት ከመኖሩ ሌላ ባዕድ አምልኮ፣ የለቅሶ ባሕል፣ ቃልቻዎችን ማመንና የመሳሰሉት ሁሉ በጣም ሲከበሩ ወንጌል እነዚህን ሁሉ ስለሚቃወም አማኞች ደግሞ ፋጋ፣ ባሪያ፣ ዝቅተኛ ዘር ሳይሉ ሁሉንም የአዳም ዘር በማለት በቤተ ክርስቲያን ሥነ ሥርዓት፣ በእገልግሎት፣ በኅብረት ሥራና በሁሉም መስክ አብሮ በመሥራት፣ እኩልነታቸውን እያከበሩ፣ ቃልቻዎችንና ባዕድ አምልኮን፣ አጉል ባሕሎችን በመከላከላቸው ሌላው ቀርቶ የገዛ ስጋ ዘመዶቻቸው፣ የወለዱቸው አባቶችና እናቶች፣ እህቶችና ወንድሞች ሁሉ ጠላት በመሆን ከፍተኛ ስደት ሲያካሄዱባቸው፣ በሐሰት ሲመሰክሩባቸውና ሲያሳስሯቸው ነበር።

እነዚያ በሐሰት የሚከሷቸውና በሐሰት የሚመሰክሩባቸው፣ “ባዕድ አምልኮ ይጠላሉ፣ ከባሪያዎችና ከፋጋዎች ጋር ይተባበራሉ፣ ቃልቻዎችን ይቃወማሉ” ብለው በከሷቸውና በመሰክሩባቸው ፍርድ ቤቶች ስለማይቀበሏቸው የሚያቀርቡባቸው የወንጀል ዓይነት “ሕዝቡ ለመንግሥት እንዳይገብር ይከለክላሉ፣ የኛ መንግሥት በውጭ አገር አለ ይላሉ፣ ንጉሠ ነገሥቱን ተሳድባዋል፣ ታቦትን አቃለዋል” የሚል ነበር። በዚህ ዓይነት በሐሰት ክስና በሐሰት ምስክር 12 ሰዎች ለሦስት ዓመት ተኩል ከ 1936-1939 ዓ.ም. ድረስ በእግረ መቅ በጽኑ ታሥረው ከነዚህም ሁለቱ በደረሰባቸው ጭፍናና ሥቃይ ምክንያት በወህኒ ቤት ሲሞቱ፣ አሥሩ ከሦስት ዓመት ተኩል በኋላ እያንዳንዳቸው 15 የማሬያትሬዛ ብር መቀጫ ከፍለው ተፈተዋል። የእነዚህ ሰዎች በወህኒ ቤት መሞትና የሌሎችም ታሥረው መፈታት የወንጌልን ሥራ በማዳከም ፋንታ እንዲያውም እንደተቀጣጠለ የሰደደ እሳት ሆኖ አማኞችን የበለጠውን ሥር ሰደው እንዲጠነክሩና ለሌሎችም እንዲመሰክሩ አበረታቷቸዋል። እንደገናም በሐሰት ክስ 13 ሰዎችን በ1943 ዓ.ም. ለአንድ ዓመት አሳስረዋቸዋል።

በተለይም በ1943 ዓ.ም. ታህሳስ 15 ቀን በክርስቲያኖች ላይ ይህ ነው የማይባል ከፍተኛ ስደት ተነሳባቸው። የስደቱም ዋና ምክንያት በእምነት ጠንከር የሚሉትንና ወንጌላውያንን አሥረው፣ ለእነዚህ እሥረኞች ሌሎች አማኞች ስንቅ ባይሰጧቸውና ቤተሰቦቻቸውን ባይንከባከቡላቸው እነሱ ተዳክመው እምነታቸውንስተው ሌሎቹም እንዲሁ ይተዋሉ በማለት ስንቅ እንዳያቀርቡላቸውና ቤተሰቦቻቸውን እንዳይንከባከቡላቸው ላልታሠሩት ክርስቲያኖች ማስጠንቀቂያ ሲሰጧቸው ክርስቲያኖቹ በማቱምስ 25፡34-40 መሠረት ለእሥረኞች መሠነቅንና እንሱን ማየት ግዴታቸው መሆኑን በመግለጥ ትእዛዛቸውን ስላልተቀበሉበዚህ ተናደው እነዚህን ክርስቲያኖች ከእገሪቱ በጠቅላላ ማጥፋት አለብን ብለው በጉባኤያቸው ከወሰኑ በኋላ ሰኔ 3 እና 4 ቀን 1943 ዓ.ም. ከቤት ቁሳቁስ ጀምሮ እስከከብት ድረስ ያላቸውን ንብረት ሁሉ እንዳለ ዘረፉት። ምእመናኑን በጦር፣ በቆንጮራ፣ በጠብመንጃና በጎራዴ እንደ አውሬ ሲያባርጁቸው አማኞቹም ነፍሳቸውን ለማዳን ግማሹ ጨንቻ፣ ግማሹ ቦረዳ፣ ዘርዶ፣ ወላይታ፣ ከምባታና አዲስ አበባ ድረስ ተበትነዋል። ብቻ እግዚአብሔር ስለረዳቸው በዚያን ጊዜ በሰው እጅ አንድም ክርስቲያን አልሞተም።

ለ. ከወይዘሮ ዋላኬ ከአቶ ጌምቦ ሠጋም ባለቤት የተወሰደ ታሪክ

በ1943 ዓ.ም. ክርስቲያኖች ሁሉ ተሰደው ሲበተኑና ካገራቱ ሲወጡ እሳቸው ነፍሰጡር ስለሆኑና ሊወልዱ በጣም ተቃርበው ስለነበር ሊወጡ አልቻሉም ነበር። በእገራቱ ውስጥ ያለው አማኝ አንድ እሳቸው ብቻ ስለነበሩ እሷም መጥፋት

አለባት ብለው ሕዝቡ ከዕለታት አንድ ቀን እቤታቸው ሲመጡ እሳቸው ሳሙኤል ጌምቦ የተባለውን ልጅ ወልደው የሰድስት ቀን እመጫት ነበሩ። እመጫት ቢሆኑም ያላቸው ሁሉ በቅድሚያ ምንም ሳይቀር በመዘረፉ በባዶ ቤት ያለምንም ረዳት ሳሉ አንዲት እግዚአብሔር ልቧን የከፈተላት ቤት እንዲረዱበት አሥር የማይታተሙ ብር ሰጥታ ያውም ሰው ሳያውቅ በድብቅ ሰጥታ ወይዘሮ ዋላኬም ይህንን ብር የት መደበቅ እንዳለባቸው ሲያሰላሰሉ በድንገት የሕዝብ ጫጫታ ከወደበር ሲሰማቸው አጠገባቸው በወለል ላይ ገሉን በብሩ ላይ አድርገው እግዚአብሔር ዓይኖቻቸውን እንዲይዝላቸው ጸሎት አደረጉ። በዚህ ጊዜ ከውጪ ዘው ብለው እንደገቡ የለበሱትን ልብስ ከሰውነታቸው ላይ ገፍፈው ያላንዳች ልብስ እርቃነ ሥታቸውን ትተው ሲወጡ ከወደበራፉ ተኝቶ የነበረ ለብዙ ጊዜ የአልጋ ቁራኛ የነበረ በሽተኛ ልጃቸው ነበረና፤ ከሱም የለበሰውን ልብስ ገፍፈው ሲወጡ በከፍተኛ ድንጋጤ ከተቀመጡበት ብድግ ብለው በሩጫ ወደ ሰዎቹ ሊለምዷቸው ሲሄዱ እርቃነ ሥታቸውን እንደሆኑ አላወቁም ነበርና ሕዝቡ ግማሹ ዓይኑን ጨፍኖ ሲሸሽ ግማሹ ሲጮህባቸው ደንግጠው ሲያስተውሉ ለካስ ራቁታቸውን ኖረዋል። ወዲያው በወለል ላይ አንድ ወንፊት ታያቸውና አንስተው ነውራቸውን ሲሸፍኑት፤ ልብሳቸውን ከወሰዱት አንዱ አንዲት ብጣሽ ጨርቅ በዓይናቸው ላይ ሲወረውር ያንን ወንፊት ጥለው በዚያች ጨርቅ ነውራቸውን ሊሸፍኑት ችለዋል። ያንን ብር ግን እግዚአብሔር ዓይናቸውን እንዳይዩ አድርጎ ሳይነኩት ተርፏል።

አሁን የሚበሉትና የሚለብሱት አጥተው በጣም ሲጨነቁ አሁንም በተገፈፉ በ2ኛው ቀን እግዚአብሔር ከጎረቤት ያንዲቱን ልብ በመንካት አብስለው እንዲበሉ በእንሰት ቅጠል የታሰረ ጥሬ እህል ከአጥር በላይ እንድትወረውርላቸው አድርጎ ከምሽቱ አንድ ወይም ሁለት ሰዓት በሚሆንበት ጊዜ ያቺኑ ጥሬ እህል አብስለው ለመመገብ ሲዘጋጁ ሕዝቡ ግልብጥ ብሎ መጣባቸው። ግቢያቸው ደንበኛ አጥር የዘረበት ከመሆኑም በላይ ያጥሩ በር በደንብ የተዘጋ ስለነበረ ለመግባት አልተመቻምና የቤቱን ዙሪያ ከበው ባንድ ጊዜ የድንጋይ ናዳ በቤቱ ላይ ሲያወርዱባቸው ምን መእት መጣ ብለው የተናገሩትን የጸሎት ቃል ባይለዩትም እንኳን ራሳቸውን ለጌታ አደራ ሰጥተው በኋላ በድንጋጤ ራሳቸውን እንደሳቱ ተናግረዋል። እሳቸው እንደገለጡት በዚያን ዕለት ሸሽተው የሄዱት አንዳንዶች የሳቸው ታናሽ ወንድምና ሌሎችም ሕዝቡ ልብሳቸውን ገፍፎ ርቃነ ሥታቸውን እንደተዋቸው ወሬ ደርሷቸው ለሊቱን ይዘዋቸው ሊሄዱ በዚያን ምሽት ገብተው እሳቸው ጋ ነበሩና ይህ የድንጋይ ናዳ ሲወርድባቸው ዛሬ ማለቃችን ነው ብለው ነበር። ሆኖም እግዚአብሔር ወዲያውኑ ደቂቃ ባልሞላበት ጊዜ ውስጥ በፍጹም ያልታሰበ መብረቅ ዶፍና በረዶ በማዝኑ የተሰበሰበውን ሕዝብ በመበተን ታላቅ ታምራት ሠርቷል። በዚያን ለሊት የወረደውን በረዶ የአገሬው ሕዝብ “የአቶ ገምቦ አምላክ የሚዋጋበት ድንጋይ ” ሲል ስም ሰጥቶታል። ሕዝቡ በዝናቡ ምክንያት ሲበታተን እነዚያ ወይዘሮ ዋላኬን ሊወስዷቸው የመጡት ክርስቲያኖች በዚያች ለሊት ሸሽተው ሲያመልጡ፤ ወይዘሮ ዋላኬም ሊነጋጋ ሲል ወደ 11 ሰዓት አካባቢ የሠሉን ኬሻ ለብሰው ሕፃኑን ሳሙኤል ጌምቦን አዝለው በበሽተኛው ልጃቸው ላይ በር ዘግተውበት በመሄድ ነፍሳቸውን ከአገሬው ማውጣት ግዴታ ሆነባቸውናቢታቸውን ትተው ሸሹ (መዝሙር 117:5፤ ኢሳይያስ 41:10፤ ሳሙኤል ቀዳማዊ 2:10)።

ለሊቱን ወጥተው ከአቸሉ ድንበር እስኪነጋ ድረስ አልፈው ወደ ማን ቤት ሊገቡ እንደሚሄዱ እርግጠኛ ባይሆኑም እንኳ፤ አቶ ኃይለማርያም ደማ የተባሉ አንድ አቅም ደካማ አማኝ በዶርዘ ስላሉ እሳቸው ቤት ድረስ ለመሄድ ቆርጠው ሲሄዱ ምግብ ሳይበሉ ሦስት ቀናቸው ከመሆኑም በላይ እመጫት (አራስ) በመሆናቸው በጣም ደክሟቸው በአንድ ቦታ ላይ በመንገድ ዳር ቁቄ እንዳሉ ሰው ሆኖ ሳይታያቸው በፊታቸው ላይ እፍ ብሎ ሲያነፍስባቸው ደንግጠው በመሬት ላይ ሲደፉ፤ “አሁን ተነስተሽ ወደ ጌቦ ቤት ሂጄ፤ መንገዱም ያውና” ብሎ ወደ ኋላ መልሶ በሌላ ቦታ ወደሚገኝ አንድ አማኝ ቤት መራቸው።

በዚህ ጊዜ ያንን ቃል በመታዘዝ አቶ ጌቦ ቤት ሲሄዱ በጣም የሚያስፈራ የውኃ መላት አጋጥሟቸው ሲጨነቁ ትንሽ ካመነቱ በኋላ ሊሻገሩ ቀኝ እግራቸውን በውኃው ላይ እንዳሳረፉ ገና ግራ እግራቸው ሳይገሳ በአንድ ጊዜ አፈናጥሮ እማዶ ወረወራቸውና እንደተደፉ ልጁን ሳሙኤልን ውኃው የወሰደው መስሏቸው ወይኔ ልጁን ብለው ሲጮሁ “አይዘሽ” የሚል የማጽናኛ ቃል በጀሯቸው እንደሰሙ ይናገራሉ። ከአቸሉ እስከ አቶ ጌቦ ቤት ድረስ ቢበዛ የ3 ሰዓት መንገድ ሲሆን በነበረባቸው ድካም እና በረሃብ ምክንያት ሌሊቱን ጉዞ ጀምረው ቅኑን ሙሉ ተጉዘው ከ12 ሰዓት በኋላ በምሽት ወደ አቶ ጌቦ ቤት ደርሰው ያንን የለበሱትን ኬሻ ጥለው ልብስ ሊለብሱና በልተው ሊበረቱ ችለዋል። ከዚያም ወደ ጨንቻ ወደ ኤስ አይ ኤም ግቢ ሄደው እዚያ ለ9 ወራት በስደተኝነት ቆይተዋል።

ወይዘሮ ዋላኬ ሲናገሩ በጊዜው ያላደረጉትን አድርገዋል ያላሉትን ብለዋል በማለት በሐሰት የሚከሱአቸውና የሚመሰክሩባቸው፤ ሕዝቡን በነርሱ ላይ የሚቀሰቅሱ ሠላሳ አምስት ቀንደኞች ሰዎች እንደነበሩና አሥራ ሁለት ሰዎችን አሳሰረው ሦስት ዓመት ተኩል ታሥረው እስኪፈቱ ድረስ ሠላሳ አራቱም ሁሉ ሞተው 35ኛው በሞተበት ቀን እሥረኞቹ ተፈተዋል። በ1943 ዓ.ም. በተደረገው ስደት ጊዜ የነበሩት ቅንደኞች በሐሰት የከሰሱአቸውና በሐሰት የመሰከሩባቸው የአድማ መሪዎች 57 ሰዎች ሲሆኑ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ 54 ሞተው ሦስቱ ሲቀሩ የተሰደዱት ተመልሰው የታሠሩትም

ተፈተው ወደ ምድራቸው ሲገቡ የአገሬው ሕዝብ በሰልፍ በታላቅ ደስታ ተቀብሏቸዋል። እሳቸው ጨምረው እንደገለጡት ከሰውነታቸው ላይ ልብሳቸውን ገፍ የወሰደው ሰው ሞቷል። እሱ ብቻ ሳይሆን ዛሬ ስሙ የሚጠራበት ዘር ሳይቀር እስከ የልጅ ልጅ ድረስ ሲያልቅ ብጣሽ ጨርቅ በዓይናቸው ላይ የወረወረባቸው ቢሞትም ዛሬ ስሙ የሚጠራበት ዘር አለው።

በዚያ ዓመት እግዚአብሔር በአገሪቱ ውስጥ ያደረጋቸውን ድንቅ ሥራዎች ሲናገሩ ከ1943-1944 ዓ.ም. ሕዝቡ የዘራውና የተከለው እንደ ደም ቀልቶ ፍሬና ጥቅም ሳይሰጥ ከመጥፋቱም ሌላ ከቤት እንሰሳት ጀምሮ እስከ ሰው ድረስ እርጉዞች ሁሉ ይጨነግፉ ነበር። በዚህም ምክንያት ሕዝቡ ይህ የእግዚአብሔር ቁጣ መሆኑን ስለተረዳ ክርስቲያኖች ወደ ቤታቸው እንዲመለሱና ከእግዚአብሔር ቁጣ አገሪቱ እንድትድን በጣም የታወቁትን ሰዎች አማላጅ እስኪልኩ ድረስ እግዚአብሔር ልባቸውን ሰብሮ ነበርና ክርስቲያኖች በ1944 ዓ.ም. ወደ ቤታቸው ሲመለሱ በከፍተኛ ደስታና በሰልፍ ተቀበሏቸው።

አማኞቹ እንደገቡ ቃሉን የተጠማው ሕዝብ በተከፈተ ልብ ወደ ጌታ በአንድ ጊዜ ሲጎርፍ፣ ቅድሞ አንድ ቤተ ክርስቲያን ብቻ የነበረው በአቶሎ ብቻ ወዲያው ሦስት ሌሎች ቤተ ክርስቲያናት ሲጨመሩ ትንሽ እንደቆየ ወደ ጎረቤት ገሮች በመዝመት አሞ፣ ቤሌ፣ ሻዩና ላንተ የተባሉ ቤተ ክርስቲያናት ተቋቋሙ። ከዚያ በፊትም ራቅ ብሎ የአንድና የሁለት ቀን መንገድ በሚያስኬድ አልጋዴና በንኬ ቦኮ በተባሉት አካባቢዎች ተሠራጭቷል።

ሐ. ከአቶ ኃይለማርያም ድማ የተገኘ

ቀደም ሲል ከተጠቀሱት ከ13 እሥረኞች አንዱ ኃይለማርያም ድማ ነበሩ። እሳቸው እንደሚሉት ከአቶሎ ምእመናን በሙሉ ከሚኖሩበት መንደራቸው በስደት ከወጡ በኋላ ስንቅ የሚያቀርብላቸው በማጣት እሥረኞቹ በረሀብ ሲሠቃዩ ከቆዩ በኋላ በተለይም በአንድ ማታ ሌሊቱን ሁሉ በጭንቅ እያለቀሱ ሲጸልዩ አድረው በማግስቱ ጠዋት የወህኒ ቤቱ አስተዳዳሪ ስለቸግራቸው ማንም ሳይነግራቸው ከኪሳቸው አሥራ አምስት ብር እንደሰጧቸውና በዚያ ብር ሲረዱ ሳለ አንድ ቀን በዚያን ጊዜ በጠቅላይ ግዛቱ የነበሩት ጳጳስ ጭንቻ በመጡበት ወቅት እግዚአብሔር እንዲረዷቸው አሰሰቧቸው ስድስት ብር ከአምሳ ሳንቲም ከኪሳቸው አውጥተው እንደረዷቸው ገልጠዋል።

ከዚያም በኋላ የክርስቲያኖችን ስደትና በተለይም 13 ሰዎች በወህኒ ቤት ያለ ስንቅ በሥቃይ መኖራቸውን የሰማው ሕዝብ ክርስቲያን ከወላይታ፣ ከከምባታና ከአዲስ አበባ ምጽዋት በማድረግ መዋጮ በመሰብሰብ እሥረኞቹ እስኪፈቱና ምእመናን ወደመጡበት ወደ አገራቸው እስኪመለሱ ድረስ የእርዳታ እጃቸውን በመዘርጋት ከፍተኛ ኅብረትና መረባረብ አድርገዋል። ማቴዎስ 6:26፣ 7:7-11

እሥረኞቹ ተፈትተው ስደተኞችም ወደ አገራቸው ተመልሰው የገቡት መጋቢት 19 ቀን 1944 ዓ.ም. ነበር። እንደ 1943 ዓ.ም. ስደት የከፋ ባይሆንም ከ1945-1947 ዓ.ም. በአጠቃላይ በጋሞ ጎፋ ክፍለ አገር በሚገኙት ቤተ ክርስቲያናት ላይ እንደገና ስደት ተነስቶ ቤተ ክርስቲያናት በሙሉ ስንዲዘኑ ሲደረግ ቀዝቀዝ ያለ ዘረፋም ተካሂዷል። ሆኖም የዚህ ዓይነቱ ድርጊት ሲፈጸም ይህ የመጀመሪያው ጊዜ ስላልነበረ ከውጪ በኩል ምእመናን እንዳይሰበሰቡና የቤተ ክርስቲያን ሥነ-ሥርዓት እንዳያካሂዱ ከፍተኛ ክትትልና ቁጥጥር ቢደረግም የስብሰባ ጊዜዎቻቸውን በመቀያየር አንዳንዴ ከምሽቱ በሦስት፣ በዘጠኝና በአስር ሰዓት፣ ከቀኑ በስድስት ሰዓትና በ12 ሰዓት በማድረግ በነዚያ ጊዜያት የእርስ በርስ መጽናናት፣ የጌታን እራትና የጥምቀት ሥርዓት በጨለማ በችቦ ብርሃን እያጠመቁ ይፈጽሙ ነበር።

በዚያ ጊዜ የአማኞች አሳብና ዓላማ አንድ ከመሆኑም ሌላ፣ አንዱ ሌላውን መጠርጠር፣ እንዲሁም አንዱ ሌላውን አሳልፎ መስጠትና ማጋለጥ ባለመኖሩ በአንድ ፍቅር ሥር ሆነው እርስ በርስ በመተዛዘንና በመረዳዳት፣ አንዱ የሌላውን ችግር ለማቃለል ትግል ያደርጉ ስለነበር ከውጭ የሚደርስባቸው መከራና ከፍተኛ ስደት ቢሆንም እንኳ ምንም አይለማቸውም ነበር።

2ኛ. ዲዳኔና የአካባቢዋ ቤተ ክርስቲያናት አመሠራረ

መ. ከአቶ ሐደሮ ሐላላ የተገኘ ታሪካዊ ማስታወሻ

አቶ አንዳቦ አልቤ የተባሉት የወላይታ ሁምቦ ሰው ዘመድ ሞቶባቸው ሌሎች ዘመዶቻቸው የማያምኑ ስለሆኑ እንደ አገሩ ሕዝብ ባህል ሲያለቅሱ እሳቸው አማኝ በመሆናቸው እንደነበሩ ሳያለቅሱ ስለቀሩ ሊገድሏቸው ተነሥተውባቸው ተሰድደው ወደ ቦረዳ ዋጅፎ ሲሄዱ ከአቶ ሐደሮ ጋር በድንገት መንገድ ላይ ይገናኛሉ። በዚህን ጊዜ አስፈሪ በሆነ ድምፅ “በጌት በኢየሱስ ክርስቶስ ካላመንክ የገሃነም እሳት ይጠብቅሃል” ሲሉ ይመሰክራሉ። በዚያን ጊዜ አቶ ሐደሮ ሐላላ በቆመበት እንደ መብረቅ ብርሃን ብልጭ ሲልባቸው በዚያ ቦታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኛቸው አድርገው ተቀብለዋል። ጊዜውም 1931 ዓ.ም. ነበር።

ወደ ቤት እንደደረሱ ያንን ታላቅ ድርጊት በመዘርዘር ዘመዶቻቸውም በጌታ እንዲያምኑ ሲመሰክሩ ቤተሰቦቻቸውና ዘመዶቻቸው ሁሉ ተሰብስበው እጃቸውንና እግራቸውን አሥረው አንድ አንድ ዕቃ በምሰሶ ላይ እንዳንጠለጠሏቸውና ከሁለት እስከ ሦስት ሰዓት እዚያ አቆይተው እስኪያወርዱቸው ድረስ እዚያው እተንጠለጠሉበት ላይ ሆነው በክርስቶስ እንዲያምኑ ይመሰክሩላቸው ነበር። ከ1931-1933 ዓ.ም. ድረስ አምስት የሚሆኑ ክርስቲያኖች በዋጅፎ ነበሩ። በ1933 ዓ.ም. መጀመሪያ ላይ የአገሩ ሕዝብ ላጣዎት አምልኮ ከብት ለመግዛት ገንዘብ እንዲሰጧቸው ሲጠይቁት አምላክ ላይደለ ለጣዎት ገንዘቤን አልሰጥም ስላሉ አቶ ሕደሮ ያላቸውን ቤትና ንብረታቸውን ጥለው ወደ ወላይታ መስደድ ግድ ሆኖባቸው ነበር። በዚህ ጊዜ ከፍተኛ ችግር ገጥሟቸው ችግሩን በንግድ ለመቋቋም ከአንድ ሰው ተውሰው የወሰዱትን አህያ ሌባ ሰርቆባቸው የአህያውን ዋጋ ለባለቤቱ እንዳይከፍሉ ምንም ገንዘብ በእጃቸው ባለመኖሩ ተጨንቀው ከወላይታ ባልቻ ገበያ ላይ ሆነው ወደ ቤታቸው አቅጣጫ ወደ ዋጅፎ ፈታቸውን አዙረው ሲመለከቱ ከሁለት ዓይናቸው የእንባ ዘለላዎች ወረዱ። እንባቸውን በሁለት እጃቸው አብሰው ዘወር ሲሉ በዚያች እለት በቦታው ላይ የያዛቸው ክፉ በሽታ ሰባት ዓመታት ሙሉ ስንዳስቃያቸው አቶ ሐደሮ ይናገራሉ።

በ1934 ዓ.ም. ከወላይታ ወደ ዲዳኔ ገብተው ለአንድ ዓመት ሙሉ በዝምታ እንደቆዩ አንድ ቀን አንድ ቦታ ላይ ሳሉ አጋንንት ይሁን ወይም የእግዚአብሔር መልአክ አላውቅም ይላሉ፤ ከቀኑ ሰባት ሰዓት ላይ ሁለቱን ትከሻቸውን ይዞ አንድ አንድ ቅላል ነገር አርቆ ሲወረውራቸው እዚያው ተደፍተው ወድቀው እንደ ሬሳ ለሬ ቅናት ራሳቸውን ሳያውቁ ከቆዩ በኋላ ሰይጣን በራእይ መልክ እየታያቸው መጥቶ ሲያናግራቸው ቃል ከአፋቸው ባይወጣም በአእምሮና በልባቸው በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ሲያወግዙት ይዞት የነበረውን ጠብመንጃ መሬት ለመሬት እየጎተተ እንደሸሸ ወዲያውኑ ከተችበት ብድግ ብለው እንደተነሱና ይህም ልክ ጳውሎስ በ2ኛ ቆሮንቶስ 12:25 የተናገረውን ታሪክ እንዳሳሰባቸው ተናግረዋል።

ከ1934-1937 ዓ.ም. ድረስ አቶ ሐደሮ በዝምታ ከቆዩ በኋላ መንፈስ በጣም ቀስቅሶአቸው በዲዳኔ እየዞሩ እንደ ወንጌላዊ ወንጌልን ለሕዝብ መስበክ ሲጀምሩ እግዚአብሔር ብዙ ታላላቅ ታምራቶችን በእርሳቸው በኩል ፈጽሟል። ብዙ በሽተኞች ወደ ሆስፒታል እንደሚሄዱ ወደ እሳቸው ይመጡ ነበር። እሳቸው ሲጸልዩላቸው ብዙዎች በልዩ ልዩ በሽታ ይሰቃዩ የነበሩት ድነዋል። ዲዳኞችም ተናግረዋል። ከዚህም የተነሳ ብዙዎች በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ሊያምኑ ምክንያት ሆኖአል።

አቶ ሐደሮ ራሳቸውን ለእግዚአብሔር አገልግሎት በፈቃዳቸው ካስረከቡ በኋላ እግዚአብሔር ደግሞ በሳቸው በኩል ካደረጋቸው ታላላቅ ታምራት አንዳንዶችን የሚሰድቧቸውን ወዲያውኑ ይቀስፏቸው እንደነበረ ዘርዝረዋል።

1. አንድ አፍዋ በጽኑ ሕመም ምክንያት አንድ ሳምንት ሙሉ የተዘጋባት ልጅ ወላጆችዋ ይዘዋት ወደ እርሳቸው እንደመጡና ብትድን ለእግዚአብሔር ለእርሳቸው ትተው እንደሚሄዱ ተናግረው አቶ ሐደሮ ሲጸልዩላት ወዲያው አፍዋ ተከፍቶ ልጅቱ በጌታ አምና እርሳቸው ዘንድ አድጋ ለባል አንደ ዳሩአት፤

2. ባለቤታቸው ሁለት ቅናት ሙሉ ያለምንም ምክንያት በጣም በሚያስከፋ ሁኔታ እየተሳደቡ እንዳስቸገሩና እርሳቸው ግን ምንም መልስ ሳይሰጡ እስከመጨረሻ ታግሰው አላስችል ቢላቸው በሁለተኛው ሌሊት ከአልጋ ወርደው የባለቤታቸውን ስም እየጠሩ ሲጸልዩላቸው እየሰሙት ሰይጣን ጮኸከወጣ በኋላ ባለቤታቸው በሰይጣን ተገድደው እንደሰደቧቸው ተናዘው በቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና አባላት ፊት ገስሐ እንደገቡ፤

3. አንድ ቀን አንድ ያላመነ ሰው በሞተበት ሥፍራ ያላመኑት ሰዎች እንደ ባሕላቸው ሲያለቅሱ ከእግዚአብሔር ቃል ለመናገር ሕዝቡን ሲያስተባብሩ ቃሉን እንዳይናገሩ የከለከላቸው አንድ ግለሰብ ከዚያች ቦታ ወደ ቤቱ እንደደረሰ በዚያች ሌሊት ሞቶ ማደሩን፤

4. አንድ በጉልበቱ የተማመነ ሰው የአሁድ ዕለት ስብሰባ ከልክሎ ሊያሳስራቸው ሲወስድ ጎረቤታቸው የሆነ አንድ ሰው “ዛሬ የአሁድ ስብሰባህን ትተህ ወዴት ትሄዳለህ” ሲላቸው እሳቸው “ይግ ሰው ሲተወኝ የአሁድ ስብሰባ አደርጋለሁ” እንዳሉትና ውሎ ለሾ እንደሞተ፤

5. አንድ አማኝ ሞቶ ለተሰበሰበው ሕዝብ ቃሉን ከመናገራቸው በፊት ቆመው ሲጸልዩ በጀሮአቸው ተጠግቶ ከፍ ባለ ድምፅ “አሻሻሻ” እያለ ሳቁን ያስተጋባው ሰው በዚያ ቦታ በተያዘበት በሽታ በሰዎች ትክሻ ተደግፎ እቤቱ ደርሶ በሳምንቱ እስኪሞት ድረስ ሁለተኛ አፋኝ እንዳልከፈተ ተናግረዋል። ከዚህም በቀር እግዚአብሔር ያደረጋቸው ሌሎችም ብዙ ታምራት ያሉ ቢሆንም ሁሉንም እዚህ ላይ ለማስፈር ቢያስፈልግብዙ ጊዜ የሚወስድ ስለሆነ ይቅር ብለዋል። በዚህ ምክንያት ለወንጌል ስርጭት በር ተከፍቷ።

አቶ ሐደሮና ሌሎችም እንደሚናገሩት አቶ ጊዮርጊስ ጠጃማ የተባሉት አንድ ግለሰብ ኢጣሊያን ከኢትዮጵያ

እንደወጣች በጊዜው ፋናዎች ስለሚያስቸግሩ ሰዎች ጠብመንኛ ይሸጡና ይገዙ ስለነበር አቶ ጊዮርጊስም ጠብመንኛ ሊገዙ ገንዘብ ሰብስበው ወላይታ እንደሄዱ ከዳኛ መጃጋ ጋር ተገናኝተው የወንጌልን መልእክት ከላቸው ሰምተው እንዳሙኑ ለጠብመንኛ መግዣ በወሰዱት ገንዘብ መጽሐፍ ቅዱስ ገዝተውበት በቀረው ገንዘብ እስኪያልቅ ድረስ መጽሐፍ ቅዱስ በወላይታ ተምረው ወደ ድዳኔ ሴታ ጨሬ ስንደተመለሱና ወንጌላዊ ሆነው ሲሠሩ እስከ ጨግ ዘርዳ ከ1933-1939 ዓ.ም. ድረስ እንደሰበኩና ቤተ ክርስቲያናትን እንዳቋቋሙ ይናገራል። አቶ ሐደሮ አንድ ዓመት ቀደም ብለው በሲታ ጨሬ እንደጀመሩና በዲዳኔ ቆንጦላ አካባቢ ሲሠሩ አቶ ጊዮርጊስ ጠጅማ የሚሠሩት ሲታ ጨሬ ቢሆንም ሁለቱ በምክር ይሠሩ እንደነበር ይናገራሉ።

3ኛ. ቦረዳ ጎችና የአካባቢዋ ቤተ ክርስቲያናት አመሠራረት

ሠ. ከአቶ ጎባ ጎታ የተወሰደ ታሪክ

ኢጣሊያኖች ኢትዮጵያን ከመውረራቸው አንድ ዓመት ቀደም ብሎ የኤስ አይ ኤም ሚሲዮናውያን ቤሌ ሻማ ላይ ሰፍረው የክርስቶስን ወንጌል ሲናገሩ እንደሰሙ፤ አቶ ጎባ ጎታ ወደ ቦረዳ እንደመጡና በቦረዳ አንድ ዓመት ያህል እንደቆዩ ኢጣሊያኖች ሲገቡ ሚሲዮናውያን ቤሌ ሻማን ለቅቀው በመሄዳቸው በጊዜው የሰሙት ሁሉ በደንብ ያልተረዱት ስለሆነ የሚያስረዳቸው ሰው ባለመኖሩ ስድስት ዓምታት ሙሉ ያለ መጽሐፍ ቅዱስ ያለ ሰባኪ በየእሁዱ ወደ አንድ ሰው ቤት እየሔዱ ተሰብስበው “ኢጣዚአብሔር ሆይ ማረን” ብለው ወደ የቤታቸው የሚገቡ መሆናቸውንና በዚያን ጊዜ አንድ ሰባት ቤተሰቦች በቦረዳ ጎች እንደነበሩ አቶ ጎባ ይናገራሉ።

ቃሉን መማር ናፍቋቸው በ1933 ዓ.ም. አቶ ጎባና አቶ አግሮ አንኩ ወላይታ ስምዐ ወንጌላዊ ፍለጋ እስከ አቶ ዋንደሮ ቤት ድረስ ሄደው አንድ ሳምንት ሙሉ ፊደል ሲቆጥሩ ቆይተው አቶ ፍንታ ቶላና አቶ ራንቶ የተባሉትን ሁለት ሰዎች ይዘው እንደተመለሱና እነዚያም በደንብ ካስተማሩአቸው በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ ሦስት ሰዎች ይዘው ተመልሰው ዓመት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ተጠምቀው የጎች ቤተ ክርስቲያን ተመሥርታለች።

ቤተ ክርስቲያኒቱ እንደተመሠረተች ወድያው ስደት ተነሣ። 1942-1944 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ ስድስት አማኞች አቶ ኩርካ ኩንታ፣ አቶ ኩማ ኩንታ፣ አቶ ጮሌ ጦና፣ አቶ አግሮ አንካ፣ አቶ ጴጥሮስ ጸጋና አቶ ወጋሶ ወብሎ የተባሉት አንድ ዓመት ከጀመረ በቦረዳ ወረዳ ሲታሠሩ በጊዜው አሉ የሚባሉ አማኞች እነሱ ስለሆኑት ቤተሰቦቻቸውን የሚረዳቸው አልነበረም። እነሱንም በስንቅ እንኳ የሚደግፍ ባለመኖሩ እሥር ቤት ሆነው እንዳንድ ጊዜ ዘበኝን እየለመኑ ውጭ ወጥተው ከጫካ እንጨት እየለቀሙ ከተማ ወስደው ሸጠው ከዚያ የሚያገኙትን አካፍለው ግማሹን ለቤተሰቦቻቸው ሲልኩ ግማሹን ለምግባቸው ይጠቀሙበት ነበር።

ከአንድ ዓመት እሥራት በኋላ ከእምነታቸው ወደ ኋላ የማይመልሱና ችግርንና መከራን የማይፈሩ መሆናቸውን ሲያዩ ምንአልባት እነሱን ፈትቶ ወደ ቤት መላክ ሕዝቡ ሁሉ ወደ እነሱ እንዲመለስ በር መክፈት ይሆናል በማለት በጭራሽ በዚህ አገር እንዳይገኙ ወደ ወላይታ አሻግረን እንለቃቸዋለን፤ ሁለተኛ ወደ ቦረዳ እንዳይመለሱ እንጠብቃለን ብለው ከወህኒ ይዘዋቸው ወደ ወላይታ ሲሄዱ ከመሃላቸው አንዱ እነሱን ከአገሪቱ ማስወጣት ምንአልባት ለዘራችን አይበጅምና ይልቅስ ወደ አውራጃ ወህኒ ቤት ብንልክ ይሻላል ብሎ ስለመከራቸው ወደ ጋሞ አውራጃ ጨንቻ ወህኒ ቤት ተወስደው እዚያው አንድ ዓምት ከ5 ወር ሁለት ሁለቱን በአንድ አግሮ ሙቅ በጽኑ እንዲታሠሩ አድርገዋል። በአግር ብረት እንደታሠሩ እየዘለሉ ከተማ ለከተማ ለግለሰቦች እንጨት ይሸከሙና በወህኒ ቤቱ ደግሞ የሚፈለግባቸውን ግዳጅና የጉልበት ሥራ ይሠሩ ነበር።

ከነዚህ ከስድስት ሰዎች መሀል አቶ አግሮ እወህኒ ቤት ሲሞቱ በቤት የነበሩት ትንንሽ ሕገናት ጥቂቶቹ የእሥረኞች ሚስቶች ለአቶ አግሮ እንዳላሙት ሰዎች እየወደቁ እየፈረጡና ፀጉራቸውን እየነጩ እንዲያስቅሱ ያላመነው ሕዝብ ቢያስገድዳቸውም አናደርገውም ብለው እምቢ ሰላሉ ህዝቡ ተሰብስቦ እያገላበጠ በዱላ ሲከሰክሳቸው፤ እንደ እባብ ሲቀጠቅጣቸው እግዚአብሔር ከመካከላቸው የአንዱን ልብ ነክቶ “እኛ ለሚች ከልጆቹና ከሚስቱ ይብልጥ እናዝናለንን? እንግዲያውስ እነሱ ባያለቅሱ በግድ እንዲያለቅሱ ማድረግ አስፈላጊ አይደለም” ብሎ ሲናገር ሕዝቡ እርስ ብርሱ አምባገሮ አስነስቶ በዱላ እየተደባደበ ተበትኖ ሲሄድ እነዚያ ጥቂት አማኞች ሊተርፉ ችለዋል።

ችግራቸው ይህ ብቻ ሳይሆን አማኞች በምንም ነገር ከማያምኑት ጋር እንዳይገናኙ ሕዝቡ በጠቅላላ አድማ አድርጎ ስምንት ዓመት ሙሉ ለይቷቸዋል። ይኸውም ከብት ከክብት ልጅ ከልጅ ጋር እንዳይገናኝ፤ ዕቃ እንዳይዋዋሉ፤ እሳት እንዳይጭሩ፤ ቢሞቱ እንዳይቀበሩ፤ ቢታመሙ እንዳይጠያየቁና ሌሎችም የመሳሰሉት ማኅበራዊ ግንኙነቶች ሁሉ ከጎብረተሰቡ ጋር እንዳይኖራቸው ምእመናኑን በሙሉ አገለጷቸው።

በዚያን ጊዜ ግን ከተቃዋሚዎች ወገን በየቀኑ ሦስትና አራት ሰው ሲሞትባቸው ከአማኞች እንኳንስ ሞት በጠና የታመመ አልነበረምና፤ በኋላ ሕዝቡ ሞቱና በሽታው በጣም ስላጠቃው አድማውን በማንነት እርቅ ሲያደርግ እግዚአብሔር የወንጌልን በር በሰፊው ከፍቶ ብዙዎች ጌታን ተቀብለዋል። አሳዳጆች ተመልሰው ሊያምኑ ችለዋል። ከዚህ በኋላ ይህች ቤተ ክርስቲያን ነፍሳትን ማዳን ብቻ ሳይሆን በሥጋቸውም የታመሙት በጸሎት ኃይል ሊድኑ፣ መካኖች ሊወልዱ ስለቻሉ በተለይም ለአካባቢው ህዝብ የታወቀች ሆስፒታል ሆና ከፍተኛ አገልግሎት ሰጥታለች። አሁን በዚህ ዘመንም እግዚአብሔር ታላላቅ ታምራት እየሠራ ለመሆኑ በዚች ቤተ ክርስቲያን ሐምሌ 19 ቀን 1974 ዓ.ም. በትናንትናው ዕለት የተፈጸመው ተአምር ምስክር ነው።

ወደዘሮ ፍቅሬ ጀባ የተባለች አማኝ ቤት ምጥ ተይዛ ከሐምሌ 14 ቀን 1974 ዓ.ም. እስከ ሐምሌ 19 ቀን 1974 ዓ.ም. ማታ ድረስ በከፍተኛ ሥቃይ ላይ ቆይታ ወላጅ እናቷ ሐምሌ 19 ቀን 1974 ዓ.ም. ከቀኑ ወደ 12 ሰዓት ላይ መጥታ ለቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች እንዲጸልዩላት ብትነግራቸው፤ ሽማግሌዎቹ ተነሥተው ሄደው ሲጸልዩላት ወዲያው ተገላግላለች። ለአካባቢው በጣም ተአምር የሆነው ከሥቃይዋ ብዛት የተነሳ የቀበሌው ሕዝብ ሐምሌ 20 ቀን 1974 ዓ.ም. ሆስፒታል ወዳለበት በቃሬዛ ተሸክመው ሊያደርሷት ልክ በ12 ሰዓት ሊመጡ ተገላግላ እናቷን ከሕፃንዋ ጋር ዓይተው ሁኔታውን ጠይቀው በመረዳት ለእግዚአብሔር ክብርን ስጥተዋል። በተለይም በዚህ ዘመን ብዙዎችን ሰይጣን እያሰበዳቸው ወደ ውኃና ወደ እሳት ወደ በረሃም ሲያባርራቸው ብዙዎች በጸሎት ኃይል አእምሮአቸው ተመልሶ ጤናማዎች ስለሆኑ እግዚአብሔር ታላላቅ ታምራትን እየሠራ ነው።

አቶ ጉባ እንደገለጡት በ1931 ዓ.ም. በአንድ እሁድ ያኔ የነበሩት ጥቂት አማኞች ለአምልኮ ተሰብስበው ሳሉ የአገሬው ሕዝብ ተሰብስበዋል። ጥቂት ምእመናን ወደ አንድ ሜዳ አውጥተው አቶ ጎባን ለብቻቸው ለይተው እንደ ሌባ ውሻ በዱላ ሲቀጠቅጧቸው ፈጽሞ እንደ ሞተ ሰው ሆነው ራሳቸውን እንደሳቱ ከዚያ አንስተው ወሰደው እሥር ቤት ሲጥሏቸው በጣም ስለደከማቸው በወህኒ ቤት እንዳይሞቱ ወደ ቤታቸው እንደለቀቋቸው ይናግራሉ።

በዚያን ጊዜ ሲመቱ ከሁለቱ ብራካቸው መካከል ያረፈው በትር ጀርባቸውን አልሮ ከፊት በኩል የደረታቸውን ሥጋ እንደበጨቀና ጠባሣው እስካሁን በግልጥ የሚታይ ሲሆን የተመቱበት ስፍራ ሕመሙ አንዳንዴ ተነስቶ በሞትና በሕይወት መካከል እንደሚተዋቸው ተናግረዋል።

አቶ ጎባ ጨምረው እንደተናገሩት ዛሬ ሃያ አምስት ቤተ ክርስቲያናት በተመሠረተባቸው ቦታዎች እየዞሩ ወንጌልን እንደሰበኩና በዚያን ጊዜ ምንም ተቀባይ ባለመኖሩ በየዛፉ ሥር ውይም በአውላላ ሜዳ ላይ ለእግዚአብሔር ያለቀሱባቸውና የጸለዩባቸው ቦታዎች ሲሆኑ ያኔ ይህንን ሁሉ ሲዞሩና ሲሰብኩ የሚበሉት አጥተው የሾላ ፍሬ እየፈለጉ እንደበሉና እንዲሁም ጥሬ ድንች ከማሳ ለቅመው ሲበሉ እነዚህ ለገሮች በማይገኙባቸው አካባቢዎች በሚሰብኩበት ጊዜ ባዶ ሆዳቸውን ውለው ያድሩ እንደነበር መስክረዋል።

ከዚህም ሌላ በዚህ የወንጌል ሥራ ላይ ሳሉ የሚሰብሱት አጥተው ከባለቤታቸው ጋር የላም ቆዳ ለሌሊት ልብስ እንደተጠቀሙ፤ የሚበሉት አጥተው በራብና በበሽታ ምክንያት ዘጠኝ ልጆች እንደሞቱባቸው ገልጠዋል። በኋላ ጌን እግዚአብሔር መልስ ሊሰጥ ሲጀምር የዚያን ጊዜ የገዡትን አንድ የውኃ ገበርዲን አዲስ ኮት ለብሰው እንዳሉ አሳይተዋል። ቃሉን እንዳይናገሩ ይቋቋሟቸው የነበሩት በአጭር ጊዜ ውስጥ ሲቀጩ እግዚአብሔር እስከ ዛሬ ድረስ በአገልግሎት በማቆሙ ያላቸውን ደስታ ሲያካፍሉ ሰሚን የሚያረክ ነው። እርሳቸው እንዳሉት አንድ ቀን አንድ ሰውዬ እኔ በሕይወት ቁሜ እያለሁ በዚች አገር ላይ ወንጌልን አትሰብክም ብሎ እንደተናገረ በሦስተኛው ቅን ሞቶ ሲለቅልኝ ለሞት የተወሰንኩ እኔ እስከዛሬ ከወንጌል ጋር መኖራ የማይረሳ ተአምር ነው ብለዋል። በዚያን ጊዜ በክርስቲያኖች መካከል ካለው ፍቅር የተነሳ የሚይዙት በትር እንኳ እንድ ዓይነት ከዘራ፣ ባርጃባቸውም አንድ የሆነ ነበር። ይኸውም ከሌሎች ተለይተው የሚታወቁበት ምልክት ነበር። ትግሩ በጣም የሰፋ ቢሆንም ያላቸው ፍቅርና ኅብረት ከዚያ በላይ ነበር። በተለይም ለቃሉ ያላቸው ፍቅር በጣም ከፍተኛ በመሆኑ፤ ያለ እርዳት፣ ያለ ስንቅ፣ ያለ ሰው ድጋፍ፣ ሥራቸውን ትተው እየዞሩ በመሰከሩባቸው ቦታዎች ሁሉ ከጊዜ በኋላ የተቋቋሙት 25 ቤተ ክርስቲያናት ዛሬ በበረዳ ወረዳ በጎች ቤተ ክርስቲያን ዙሪያ ይገኛሉ። ከነዚህም አንዳንዶቹ ዲንጌሊ፣ ዘፍ፣ ኔኮይ፣ ጭልእሸ፣ ባራራና ሐምቢሳ ናቸው።

4ኛ. ድግዶና የአካባቢዋ ቤተ ክርስቲያናት አመሠራረት

ረ. ከአቶ ላሊሶ ታንቱ የተወሰደ

አቶ ላሊሶ ታንቱ ስለራሳቸው እምነት ሲገልጡ ተመልሶ መሞት ላይቀር ለምን እንደ ተፈጠሩ ከመጠን በላይ ይጨነቁ እንደነበርና ወይዶ ጎዳ አልቤ የተባሉት አንድ ትንቢት ተናጋሪ ሰው ወደ ፊት ሊሆን ስላሉት ነገሮች ብዙ ቢናገሩም በተለይም “ባልና ሚስት በአንድነት ወርቃማውን መጽሐፍ ያነባሉ፣ ወርቃማውን መጽሐፍ ወንድና ሴት

ተሸከመው መንደር ለመንደር ይዞራሉ፤ በዚህ ወርቃማው መጽሐፍ ቃል የሚያምን ከሞት ወደ ሕይወት ይሻገራል፤ በዚህ መጽሐፍ ቃል የማያምን ለዘላለም ይሠቃያል። እያሉ የተናገሩትን አንድ ያላመነ ሰው እንደተናገረ ያም ሰው ትንቢት የተናገረው ከብዙ ዓመት በፊት ሲሆን አሁን መፈፀሙን ሲጠቁሙ “አቶ ዋንደሮ በክርስቶስ ያመነ የዘላለም ሕይወት አለው በክርስቶስ የማያምን ወደ ዘላለም ሞት ይሄዳል ብለው ከመጽሐፉ ይሰብካሉ።” ብሎ ሲነገር ሰምተው በዚያ ባሉበት ሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ተቀብለው ከዚያ በኋላ በቀጥታ ወደ አቶ ዋንደሮ ቤት ድረስ ሔደው ከሳቸው በሚገባ የወንጌልን ቅል ሰምተዋል። በዚህም እምነታቸውን አረጋግጠዋል። ከዚያ ሲመለሱ አንድ አምና የካደ ሰው መንገድ ላይ ተገናኝተው በጎፍኛ ቋንቋ የተተረጎመ የማርቆስ ወንጌል ሲሸጥ አዩትና የለበሱትን ጃኪት ሰጥተው ገዝተው ወደ ቤት ሲደርሱ “ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልንም አስተምሩ ያመነ የተጠመቀ ይድናል፤ ያላመነ ግን ይፈረድበታል” የሚለውን የማርቆስ ወንጌል ምዕራፍ 16 ቁጥር 15 እና 16 ሲያነቡ የተጠመቀ ይድናል የሚለው ቃል ለልባቸው እረፍት ስለነሳቸው በ1929 ዓ.ም. ወንጌልን ለመስበክ ማንም ሳያውቅ፤ ማንም ሳይልካቸው ወጥተው ወደ ቦረዳ ዳንጌሌ አድርገው በጌምቤላ ወቻ ወረደው ለሚያገኙት ሁሉ በሸንጎና በለቅሶ ቦታ ሰዎች ለሥራ በተሰበሰቡበት እንደ ደቦ ባሉበት የምስራቹን ቃል ሲሰብኩ ወደ ሾጮራ፤ ከዚያም ቀጫ ቆሌ ተሻግረው በቀጫ አንድ ወር ያህል ከሰበኩ በኋላ ወደ ቤታቸው ሁምቦ ተመለሱ።

እንደገናም በ1930 ዓ.ም. ከአቶ ባላ አደላ ጋር በመሆን ቦረዳ ገብተው ለጥቂት ጊዜያት እንደሰበኩ ወደ መጡበት ወደ ሁምቦ ቢመለሱም በ1933 ዓ.ም. አቶ ጄራ ባኩሉ የተባሉትን ጓደኛ ይዘው በቦረዳ አልፈው በዘፋኝ አድርገው ሾጮራ ደርሳጫቂታ ደርሰው እዚያ ሁለት ሰዎች ጌታን ተቀበሉ። በዚ ጉዞ ላይ ሳሉ ቦረዳ ዳንጌሌ ላይ ሲሰብኩፋኝዎች ደርሰው የያዙትን መጽሐፍ፤ የለበሱትን ልብስ ምንም ሳያስቀሩ እንደወሰዱባቸውና በዱላ ቀጥቅጠው ሲለቋቸው ባዶ እጃቸውን ስለሆኑ ወላይታ ሁምቦ በሁለት ወር ውስጥ ሊመለሱ ችለዋል።በዚያ በተደበደቡበት ቦታ ላይ ዛሬ የዲንጌሌ ቤተ ክርስቲያን ተሠርታ ትገኛለች።

ከደርሳ ጫቀታ የመጀመሪያ አማኞች እነ ነጋድራስ ቅልቦ፤ አነ አቶ ጨንቻ ከተባሉት ጋር 13 ሰዎች ነበሩ። እነዚህም ተጠምቅው የሾጮራ ቤተ ክርስቲያን ተመሥርታለች። ከዚያም በመቀጠል በዚያ ዓመት ማለት 1933 ዓ.ም. በዮግዳ እነ አቶ ቦንካ፤ እነ አቶ ቴማ ባሺ የተባሉት ሌሎችም አምነው ሲጠመቁ የዶግዳ ቤተ ክርስቲያን ተቋቁማለች።

በዚያም ዓመት እነ አቶ ባቲ፤ አቶ ቶባ፤ አቶ ዳኦ መዝነና ሌሎችም ስድስት ሰዎች ተጠምቀው የጎዛ ቤተ ክርስቲያን ተመሥርታለች። ከነዚህ ሥፍራዎች ወንጌል ወደ ማሌ ዛጃ፤ መናና ወደዛ ፈንጎና ወደ ማሳሰሉት ሁሉ ደርሶአል።

አቶ ለሊሶ በጊዜው የደረሰባቸውን ችግር ሲናገሩ እንደሚከተለው አስቀምጠውታል። በ1934 ዓ.ም. ከወላይታ ለወንጌል ሥራ የመጡትን ስድስት ሰዎች በመጨመር ከጎዛ ሦስት አማኞች በጠቅላላ ዘጠኝ ሰዎችን በአንድ ሌሊት ሦስት ፓሊሶች አፍነው ሲይዟቸው በሚያስቅቅ ሁኔታ በጠብመንጃ አፈመዝ ሲሰቀስቁ፤ በዱላ ሲደበደቡ ካለፉ በኋላ፤ እጃቸውን በገመድ የፈጥኝ አሥረው መጽሐፎቻቸውን ሰብስበው አሥረው እንደ ክታቦ በአንገታቸው ላይ አንጠልጥለው ራቁታቸውን እስከ ጤላ ኮዶ ምክትል ወረዳ ወሰደው ያለምንም ስንቅ ሦስት ወር አሥረዋቸዋል።

በዚህ ጊዜ አንድ ሞጋ የተባሉ አማኝ በሳምንት አንድ ጊዜ እንስት ቀቅለው አምጥተው ከሚሰጧቸው በስተቀር ስንቅ የሚያቀብላቸው አልነበረም።

ጤላ ኮዶ በጣም ብርዳም ደጋ አገር ላይ ያለች ከተማ ስትሆን ያንን ብርድ ለመቋቋም በቂ ልብስ አልነበራቸውም። ከነርሱ መካከል አቶ ዋረሼ የተባሉት አንድ አማኝ አንዲት ነጠላ ነበረችቸውና ከእሳቸው ጋር አራት ሰዎች ያቺኑ ለጠላ ይለብሱ ነበር።

አቶ ለሊሶ ሲመሰክሩ አንድ ቀን ከፋኛ ተርበው ከአንድ ዛፍ ጥላ ሥር ቁጭ እንዳሉ ዘጠኝ የአተር ፍሬዎች መሬት ላይ ወድቀው ሲያገኙ “ስንቅ አግኝቻለውና ጸልየን እንብላ” ስሉ አብረዋቸው የነበሩት በእውነት በቂ ስንቅ ያገኙ መስሏቸው ራሳቸውን ዝቅ አድርገው ከጸለዩ በኋላ ያላቸው ስንቅ እነዚያ ዘጠኝ የአተር ፍሬዎች መሆናቸውን ነግረዋቸው ዘጠኙም አንዳንድ ፍሬ በልተው ሊወጡ እንደቻሉ ተናግረዋል።

የሦስቱ ወር እሥራት ሲያልቅ ሌሎቹ ተፈተው ወደ ቤት ሲመለሱ አቶ ለሊሶና አቶ ባልቻ ባላ ሁለት ወንጌላውያን በዚያን ጊዜ ጨንቻ ጠቅላይ ግዛት ነበረና፤ እንዳለፈው ጊዜ መጽሐፎቻቸውን በአንገታቸው ላይ አንጠልጥለው ሽፍቶች ናቸው እየተባሉ ወደ ጨንቻ ወህኒ ቤት አድርሰው ለአስራአንድ ወር እንደታሰሩ በያንዳንዳቸው ላይ አርባ ጅራፍ ግፋት ተፈርዶባቸዋል። ይኸውም እያንዳንዳቸው ከተገረፉ በኋላ ወደመጡበት ወደ ወላይታ ሁምቦ እንዲመለሱ ረቡእ እለት ሲበየንባቸው ይህንኑ ሊቅበሉ ሲዘጋጁ ያልተጠራጠሩትና ያላሰቡት ድንገተኛ ማዘዣ ሐሙስ ጠዋት ከአዲስ አበባ ለጠቅላይ ግዛቱ ሲመጣ ጉዳያቸው የሚታየው አዲስ አበባ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ስለሆነ ሰዎቹ ወደ አዲስ አበባ እንዲመጡ የሚል ስለነበረ ከተበየንባቸው የግርፋት ፍርድ ሊተርፉ ችለዋል። ይህ ማዘዣ ከደረሳቸው በኋላ ሰባት ወር እንደታሠሩ በጠቅላላው

21 ወሮች ታሥረው ከጨንቻ እስከ ወላይታ ሶዶ በፖሊስ ታጅበው በእግረሙቅና በሰንሰለት እጆቻቸውን ጭምር ታሥረው ሲጓዙ ሁለት ቀን ፈጅተው ገብተዋል። ይኸውም አራት ሰዎች አንድ ነፍስ ገዳይና አንድ ሃይማኖተኛ እያቀላቀሉ አራት አራቱን በማቆራኘት በአጠቃላይ በአንድ ሰንሰለት ታሥረው እንደከብት እየተነዱ ሲሄዱ ሲመሽባቸው የእጆቻቸው ሰንሰለት ይፈታና ሁለት ሁለት ባንድነት በእግር በረት ታሥረው ይተኙ ነበር።

ከወላይታ እስከ አዲስ አበባ ጉዞው በእግር ሲሆን የወሰደባቸው ጊዜ አሥራ አምስት ቀን ነበር። ይኸውም የተሳፈሩበት መኪና ተሰብሮባቸው የሚበሉትና የሚጠጡት በማጣት ከፍተኛ ሥቃይ ደርሶባቸዋል። በእነዚያ ቅናት ከሞት ለመዳን የዛፍ ፍራፍሬዎች ለቃቅመው በልተዋል።

አቶ ለሊሳ ሲናገሩ ከሁሉ የከፋቸውና እስከዛሬ ድረስ ከአእምሮአቸው የማይፋቀው አዲስ አበባ እንደደረሱ ከአሥራ ሁለት ጠቅላይ ግዛቶች በተሰበሰበው እሥረኛ ፊት በክርቶሌ ያለአንዳች ልብስ እርቃነ ሥጋቸውን አንድ ሰዓት ተኩል ሙሉ የሚሆኑትን አጥተው ነውራቸውን በእጃቸው በመሸፈን እንደቆሙ ይናገራሉ። ከዚያም በኋላ ከእሥረኞች ጋር ተቀላቅለው ሦስት ሳምንት እንደታሠሩ፣ ሁለተኛ ያለ መንግሥት ፈቃድ ወንጌል አትሰበኩ የሚል ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶአቸው ነሐሴ 14 ቀን 1935 ዓ.ም. እንደተፈቱና ከዚያ ወላይታ በገቡ በሁለተኛው ወር እንደገና ተመልሰው ወደታሠሩበት ወህኒ ቤት እነዚያን የታሠሩትን ክርስቲያኖች ለመጎብኘት ሲሔዱ ምእመናኑ ደክመው እንዳገኛቸውና ሲያጽናኑአቸውና ወንጌልን ሲሰብኩ እንደገና ተይዘው ሦስት ዓመት እንደታሠሩ ገልጸዋል። ሲወጡም ከበረዳ አቶ ቶማስ፣ ከሻዬ አቶ መርዶክዮስ ጌልኦ፣ ከሾጮራ ነጋድራስ ቀልቤሳ የተባሉትን ክርስቲያኖች ሰብስበው የኅብረት ማኅበር እንዲያቋቁሙ አስተባብረው በ1939 ዓ.ም. ወደ ወላይታ ሁምባ ሲመለሱ የመጀመሪያዎቹ የጋሞ አውራጃ ሰባቱ ቤት ክርስቲያናት በአንድ ኅብረት የጋሞን ማኅበር አቋቋሙ። እነዚህም ሰባቱ የመጀመሪያ ቤት ክርስቲያናት 1. አቶሎ ዙዛ 2. ጨባ 3. ዘርዶ 4. ድግዳ 5. ዲዳኔ 6. ሾመራዚጊያ 7. በረዳ ጎች ናቸው።

5. ወንጌል ወደ ጋርዱሳ አውራጃ እንዴት እንደገባና እንዴት እንደተሰፋፋ

ከዚህ የሚቀጥለውን ታሪክ የጻፍሁት በጊዜው ከነበሩት ከመጀመሪያዎቹ አማኞች አንዱ ስለሆንኩ በቦንኬ አካባቢ የተደረጉትን ሁሉ አንድ ባንድ ስለማውቅ በቦንኬ ከቻና በአካባቢዋ ስለተመሠረቱት አብያተ ክርስቲያናት ስለደረሰባቸው ስደትና መከራ እንዲሁም እንዳንድ የጌታን ድንቅ ሥራዎች መጻፍ ስላለብኝ መንፈስ ስላላበሰኝ ነው ይላሉ አቶ ተስፋዬ ቶሌ።

አቶ ግንገሜ ይንጂ የተባለ አንድ ግልሰብ የጉልበት ሥራ ሠርቶ ገንዘብ ለማግኘት ወደ ኦፔሎ በመምጣት የክርስቶስን ወንጌል ቃል ሰምቶ ያመነ የመጀመሪያው የቦንኬ ከቻ አማኝ ነው።

አቶ ግምገኔ ከኦፔሎ ወደ ቤቱ ሲመለስ አቶ ጎፒሎ የተባሉትን እንደሱ ለግል ጉዳያቸው ከወላይታ ኦፔሎ መጥተው የነበሩትን ይዞ በጎንኬ ከቻ በ1943 ዓ.ም. ገባ። እንደገቡም የወንጌልን ስብከት ይቀጥላሉ። የዚህ ዓይነቱን ስብከት መስማት ለአገሬው ሕዝብ ገና አዲስ አልነበረም። ለአብዛኞቹ ሕዝብ ሁለተኛ ጊዜ ነበር። ይኸውም ከብዙ ጊዜ በፊት አንድ ኤሣ የተባለ ሰው በየአገሩ እየተዘዋወረ ሰዎች በቃልቻ፣ በድንጋይ፣ በዛፍና በጠቅላላውም ጣዖት እንዳያመልኩ፣ ነገር ግን ጠዋትና ማታ እየወጡ የእግዚአብሔርን ስም እየጠሩ ንስሐ እንዲገቡ እንዲጸሙና እንዲጸልዩ ሰብኮአቸው ኖሮ ለብዙ ዓመታት ያንን ሲያደርጉ ቆይተው በጊዜ ብዛትና መሪ በማጣት ነገሩን ትተው ወደ ባዕድ አምልኮ ተመልሰው ነበር።

አሁን እነዚህ ሰዎች የወንጌልን ቃል ሲሰብኩ ያንን መስሎአቸው በአገሪቱ ውስጥ የሚገኙ ትልልቅ ሰዎች ሳይቀሩ ግልብጥ ብለው ምስጢሩን ሳይረዱ አምነናል ሲሉ ገቡ። እያደረም እንደ አገሩ ባሕል የተጠሉትና የተናቁት ዝቅተኛ መደቦች ሲቀላቀሉባቸው እንደ ጎርፍ በጅምላ የገባው ሕዝብ እንዲሁ እንደገባ ወደ ኋላ ሸሸና ነገሩን በደንብ የተረዱት ጥቂት አማኞች ቀሩ።

በዚያ ዓመት የወንጌል ሥራ በጣም በስፋት ባይሠራም እንኳ ለአንድ ዓመት ያህል ጊዜ በአገሬው ሕዝብ ዘንድ የውስጥ ጥላቻ እንጂ ግልጥ የሆነ ስደት አልነበረም። ከአንድ ዓመት በኋላ ግን በ1944 ዓ.ም. የአገሩ ባላባትና ጭቃ ሹም ምእመናኑ ክርስቶስ እንዲከዱና ወደ ባዕድ አምልኮ አንዲመለሱ ቢያስገድዷቸውም እምቢ አሻፈረኝ ስላሉ ከዱላ ድብደባ አልፈው ከብቶቻቸውን በመዝረፍ በእሥራት እንዲሰቃዩ አድርገዋቸዋል።

ስደቱና መከራው በጣም እጅግ የበረታባቸውዋና ምክንያት “ማጋ ጎዳ ጎኖ” የተባሉት የወጣላቸው ቃልቻና የባላባቱ የቅርብ ጓደኛና ወዳጅ የነበሩት ጌታን አምነው ያንን የቃልቻነት ሥራቸውን ስለተውጡ ነበር። ባላባቱ ማጋ ጎዳን ይህንን እምነት ከአገር ጨርሶ ለማጥፋት ወስኖ ሕዝቡን አሳድሞባቸው በምስጢር አንድ ሌሊት እቤታቸው ለማስገደል ግዳዮችን ልኮባቸው ሳለ ማጋ ጎዳ በዚያች ለሊት ከቤታቸው ወጥተው ሸሽተው አምልጠዋል።

ማጋ ጎዳ ክርስቶስን የተቀበሉት በቀላሉ ሳይሆን እግዚአብሔር በቤታቸው ያደረገውን ድንቅ ተአምር በማየት ነበር። ይኸውም ሚስታቸው አርግዘው ሳይወልዱ 14 ወራት ሙሉ ሲቆዩ በተለይም ለ4 ወራት ከፍተኛ ስቃይ ደርሶባቸው ሲቲዩዋ ወልደው እንዲተርፉላቸው ያላደረጉት ጥንቆላና ምዋርት አልነበረም። ከራሳቸው አልፈው ወደ ሌሎች ጠንቋዮችና ምዋርተኞች ሁሉ ሲርጡ ደክመው መላ ሲያጡ የወንጌል መልክተኞች ደርሰው ስለ ክርስቶስ እዳኝነት ሲመሰክሩላቸው “አምላካችሁ ከአምላክ የሚበልጥ መሆኑንና አለመሆኑን ለይቼ ሳልይ አላምንም። ባለቤቴን ከሥቃይዋ የሚገላግላት ከሆነ ዓይኔ አምናልሁ።” ስላሉ እነዚያ ወንጌላውያን የሚያደርጉት ሌላ አማራጭ ስለሌለ እዚያው ተንበርክከው እንደጸለዩ ወጥተው ሄዱና በዚያች ቀን ማጋ ሚስታቸው ማቴዎስ ጎዳ የተባለውን ወንድ ልጅ ተገላግለው ማጋ ጎዳ ለሊቱን ወደ እነዚያ ወንጌላውያን ሲገባላት አድረው ልክ በ12 ሰዓት ካይ አሉበት ደርሰው እፈታቸው ተደፍተው “አምላካችሁ በእርግጥ እውነተኛ አምላክ ነው” በማለት በዚያን ቦታ ጌታን ተቀብለዋል። ከዚያም እነዚያን ወንጌላውያን ወደ ቤታቸው ጋብዘው ያለውን የቃልቻ ዕቃዎች እንዲያጠፋላቸው፣ ይኸውም የሚሰበሩትን ሰብረው የሚቃጠሉትን እንዲያቃጥሉ ላቸውነበር። ይህም እንደተደረገ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ያንን የቃልቻነት ሥራ ጨርሶ በማቆማቸው ሕዝቡና ባላባቱ አድማ በመቆባቸውም ሳይገደሉ ሸሽተው ስላመለጧቸው ቤተሰቦቻቸውና አንዳንድ አማኞች ከነቤተሰቦቻቸው የገዛ ቤታቸውን ጥለው እንዲሸሹ እስኪገደዱ ድረስ ስደቱ ጠንክሮባቸዋል። ብዙዎችም ንብረቶቻቸውን ተዘርፈዋል። የቀሩትም ምእመናን በእሥራት ተሠቃይተዋል።

እኝሁ ጎዳ ጎና የተባሉት አማኝ፣ ስለደረሰባቸው በደልና ፍትህ መጓደል ለሚመለከታቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እያመለከቱ ሲመላለሱ፣ ከእለታት አንድ ቀን ያ ባላባት በገንዘብ የገዛቸው ቅጥረኞች ማጅራታቸውን በዱላ መትተዋቸው እንደወደቁ በያዙት ጩቤ ከልባቸው ላይ ወጓቸው። ትንፋሻቸው እስኪጠፋ ድረስ ስንደሞተ ሰው ጸጥ ስላሉ ሞተዋል ብለው የለበሱትን ልብስ በሙሉ ገፍፈው ከወሰዱ በኋላ እንጨት ቆርጠው አሹለው ሁለቱንም እግሮቻቸውን ከመሬት ጋር አጣብቀው ሲሄዱ አንዲት ውኃ ልትቀዳ ወደ ወንዝ የምትወርድ ሴት አግኝታ ስትጮህ ከአካባቢው ሰዎች ደርሰው አንስተዋቸው ወደ ወላይታ እቶና ሆስፒታል አድርሰዋቸው ታክመው ድነዋል።

ምንም እንኳን የተዘረፈባቸው ንብረት ባይመለስላቸውም፣ በ1947 ዓ.ም. ወደ አገራቸው ተመልሰው ሊገቡ ችለዋል።

ከዚህ ስደት በኋላ ከ1947-1952 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ ከቦንኮ ከቻ የተቀጣጠለው የወንጌል ስርጭት ሥራ ወደ ወላይታ ቡልኦ፣ ኮይሌ፣ ደላ፣ ደርባና ሀርንጋ ድረስ በሚገባ ተዳርሷል። ቤተ ክርስቲያንም በነዚህ ቦታዎች በደንብ ተመሥርተዋል። ከዚያም በመቀጠል ሌሎች ብዙ ቤተ ክርስቲያናት ተቋቁመዋል። ይህም ሲሆን እያንዳንዱ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ያለስደትና ያለመከራ እንዲሁ በቀላሉ አልተቋቋመችም። ብዙ መከራና ስደት እሥራትም ተካሂዶባቸዋል።

በተለይም ከ1950-1952 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ በቦርካና በቦኩቤተ ክርስቲያናት ላይ ከፍተኛ ስደትና ጸሎት ቤቶችንም በእሳት ማቃጣል እንዲሁም ማፍረስ ምእመናኑን በድብደባ ማሰቃየት ከባላባቶችና ከጭቃሾችም እንዲሁም ከባለቀላዶች ለፍጠኞች በተቀነበረ አድማ ለማስካድ ያደረጉት ሙከራ ሁሉ ከሸፏል።

በቦርባ የነበሩት ባለቀላድ ነፍጠኞች አቶ ጎድሎ የተባሉትን ወንጌላዊ “ይህንን መሀይም ሕዝብ ቢያሰለጥን እንዳይገዛልን ያደርጋል” በማለት ይዘው በዱላ፣ በሰደፍና በአፈሙዝ ሲደበድቧቸው ሰውየው ራሳቸውን ከሳቱ በኋላ እንደ ውሻ እሬሳ ገመድ በእጃቸው አግብተው መሬት ለመሬት ጎትተው ሞተዋል ብለው ጥለው ሲሄዱ ሁሉን የሚችል አምላክ ከሁለት ሳምንት በኋላ ራሳቸውን አውቀው እንዲድኑ አድርጓል።

እነዚያ ያንን ደባ የፈጸመባቸው ዛሬ ስፍራውን ለቅቀው የጠፉ ሲሆን ሞቶኦል የተባሉትና መሬት ለመሬት እንደ ውሻ እሬሳ የተጎተቱት አቶ ጎድሎ እስከ ዛሬ ድረስ በወንጌል ሥራ ላይ ናቸው። የቤተ ክርስቲያኒቱም አባላት በዚህ ስደት ሳቢያ ከመጥፋት ፋንታ እንዲያውም ጠንክረው በመቆም ሌሎችንም አብያተ ክርስቲያናትን የሚያቋቁሙትን ወንጌላውያን በመላክ ታላቅ የወንጌል ተልእኮ ፈጽመዋል። እስከ አሁንም በማገልገል ላይ ይገኛሉ። በዚህም ምክንያት እነዚያ ተቃዋሚዎች ብዙዎች በሞት ግማሹም ስፍራውን ለቀው ስጠፉ ዛሬ የአንዳንዶቹ ቤተሰብ ወደ ክርስቶስ ምሕረት ሥር ገብተው በቤተ ክርስቲያናት ውስጥ በአገልግሎት ላይ ይገኛሉ።

1. የቤተ ክርስቲያናት የእድገት መንገዶች

ሀ. እያንዳንዱ አማኝ በየፊናው በታማኝነት ለጌታ ይመስክር ስለነበር ነው ቤተ ክርስቲያን ባጭር ጊዜ ውስጥ ልታድግ የቻለችው። ይኸውም ጳውሎስ በሮሜ 1:14 እንደጻፈው አማኞች ሁሉ የሰሙትንና የተቀበሉትን የደኅንነት ወንጌል ላልሰሙት ካላስተላለፉላቸው ባለዕዳዎች መሆናቸው ስለሚሰማቸው ከዚህ ዕዳ ለመዳን ሲሉ ምንም ሥጋዊ ጥቅም ሳይመለከቱ በሥጋቸው ተጎድተው በመንፈስ ኃይል በመስበካቸው፤

ለ. ከ1950 ዓ.ም. ጀምሮ እስከ 1968 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ በየገጠሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶችን፤ እንዲሁም የመሠረተ ትምህርት ቤቶችን በማቋቋም ለሕዝቡ ይሰጥ የነበረው መንፈሳዊ አገልግሎት ለቤተ ክርስቲያናት እድገትና ለወንጌል ስርጭት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል።

ሐ. ከላይ በቅድሚያ እንደተጠቀሰው ቤተ ክርስቲያናት ተሰባስበው አንድ የኅብረት ኃይል በመፍጠር ማኅበር አቋቁመው ወንጌል ወዳልደረሰባቸው አካባቢዎች ወንጌላውያን በመላክና አልፎ አልፎ በኅብረት ባደረጉት የወንጌል ዘመቻ ብዙ ነፍሳትን ለጌታ በመማረክ ለቤተ ክርስቲያናት እድገት ጥሩ ምክንያት ሆነዋል።

መ. በየወሩ ለሚያደርጉት ወርሃዊ ስብሰባ ሲሄዱ ከአንድ እስከ ሁለትና ሦስት ቀናት በሚያደርጉት ጉዞ ላይ ሳሉ ወንድም ሴትም ስለ ጌታ ኢየሱስና ስለ ደኅንነት በየመንገዱ ይመሰክሩ ነበር። ይኸውም፤ ሁሉም እየዘመሩ ሲጓዙ መንገደኛውም ሆነ ሌላውም ሕዝብ ይህንን ሁኔታ ለማየት ግልብጥ ብሎ ሲቀርባቸው መዝሙራቸውን ያቆሙና ይሰብካሉ። ፈቃደኞችም ያምናሉ። የዚህ ዓይነቱ ድርጊት ወደ ማኅበሩ ቦታ ደርሰው ሲመለሱም ቤታቸው እስኪደርሱ ድረስ ይደረጋል።

ሠ. ጥምቀት ሲደረግ የጥምቀቱ ሥነ-ሥርዓት የሚፈጸመው በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አካባቢ ቢሆንም አንዲት ቤተ ክርስቲያን ብቻዋን ሳይሆን በሁሉም ቤተ ክርስቲያናት ታውቆ ማኅበሩ ተመካክሮ በወሰነበት አመቺ በሆነ ቦታ ላይ ከየቤተ ክርስቲያናቱ ጥምቀቱን የሚቀበሉና ሽማግሌዎች፤ እንዲሁም አባሎች በተወሰነ ቁጥር ተሰብስበው በሜዳ ላይ ማለት፤ ሕዝብ በሚያደበት በትልቅ ወንዝ ውስጥ ሲጠመቁ ሳለ ሊመለከት ለተሰበሰበው ሕዝብ ወንጌል ይሰበካል። ብዙዎች በዚህ ቦታ ጌታን ይቀበላሉ።

ረ. በየወረዳው ሆነ በአውራጃው ደረጃም በዓመት አንድ ጊዜ ወንድ፤ ሴት፤ ልጅ፤ አዋቂ ሳይባል አቅሙ የሚፈቅድለት ሁሉ እንዲካፈል ዓመታዊ ስብሰባ (ኮንፍራንስ) ለሁሉም አማካይ በሆነ ሥፍራ ይዘጋጅና ምእመናኑ ቢያንስ ቢያንስ ለ3 ቀናት ይሳተፋሉ። በዚህን ጊዜ ይህንን ለማየት ብዙዎች ያላመኑ ሰዎች ይመጡና ጌታን ይቀበላሉ።

በዚህ ዓይነት መንገድ ከ1927 ዓ.ም. በፊት አንዳችም የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከላይ በተጠቀሱት በጋሞና በጋርዱላ አውራጃዎች ያልነበረው ዛሬ ከ1927 ዓ.ም. እስካሁን ማለት እስከ 1974 ዓ.ም. ድረስ ከ250 በላይ የሚሆኑ ቤተ ክርስቲያኖች ሊቋቋሙ ችለዋል።

2. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት (ጸሎት ቤት) አመሠራረት ሁኔታ

አንዲት የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን (ጸሎት ቤት) የምትቋቋመው ቢያንስ ቢያንስ ከስድስትና ከሰባት ያላነሱ ቤተሰብ አማኞች ተሰብስበው መባና መዋጮ በመሰብሰብ ጉልበታቸውን በማስተባበር እስፈላጊውን ማቴሪያል (ዕቃ) በመሰብሰብ አንድ ታማኝ በሆነ አማኝ ደጅ ቦታ ገዝተው ወይም ከሰውየው ስጦታ በመቀበል ጸሎት ቤት ሲሠሩ ነው።

3. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር

ሀ. የአስተዳዳሪዎች አመራረጥ፤ የእያንዳንድዋ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አባሎችዋ ሁሉ ተሰብስበው የቤተ ክርስቲያኒቱን አስተዳዳሪዎች ይመርጣሉ። እነዚህም አንድ መሪ አንድ ገንዘብ ያዥ ሁለት ወይም ሦስት አባላት ይሆናሉ።

እነዚህ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ አንዳንድ ችግሮች ቢፈጠሩ ለምሳሌ እንደ 1ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 6 እና የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 6 የመሳሰሉትን የመቆጣጠር የማቃለልና ለቤተ ክርስቲያኒቱ የሚያስፈልጋትን የእድገት ጎዳን መቀየስ፤ ምእመናኑን ለመንፈሳዊ ሥራዎች ማስተባበር ሲሆን ለሚሰጡት አገልግሎት ምንም አይከፈላቸውም፤ አመራረጣቸውም የሚፈጸመው እንደ 1ኛ ጢሞቴዎስ ምዕራፍ 3 ሲሆን ይህም በየዓመት ወይም በየአራት ዓመት ይደረጋል።

ለ. የገንዘብ አስተዳደር

እያንዳንድዋ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የምትተዳደረው በአባሎችዋ መባና አሥራት እንዲሁም በስምምነት በሚያደርጉት መዋጮ ነው። እንዲሁም በየዓመቱ አንድ የሥራ ቀን ለእግዚአብሔር በመስጠት ወንዶች ሁሉ የጉልበት ሥራ ዘመቻ ያደርጉና እርሻ በማረስ፤ እህል በመዝራት፤ ሌላም ሥራ ሠርተው ገቢውን ለቤተ ክርስቲያኒቱ በማድረግ ይጠቀሙበታል።

ይህም ገቢ ማለት ከአሁኑ መባ (ምፅዋት) እስከ ጉልበት ሥራ የተሰበሰበው ገንዘብ የሚውለው ከዚህ በታች እንደተዘረዘረው ነው።

1. ወንጌላውያንን ለመላክ 2. ለትምህርት ቤቶች መምህራን ደመዎዝ 3. ችግረኞችን ለመርዳት 4. እንግዶችን

ለመቀበል ይሆናል

ማጠቃለያ፥

እንግዲህ የጋሞና የጋርዱላ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤት ክርስቲያን መቼና እንዴት ተመሥርተው ወደዚህ ደረጃ እንደደረሱና ምን ዓይነት ችግሮችን አልፈው እዚህ እንደደረሱ ለመግለጥ ሞክረናል።

አሁንም ቢሆን ያላቸው በልዩ ልዩ ምክንያቶች በስደት ማእበል ውስጥ እንደሆነ የማይካድ ነው። ገናም ብዙ መከራና ሥቃይ ስደትም ይጠብቃት ይሆናል። ስለሆነም ካለፉት ምዕራፎች እንደተማርነው የማስተዋል አእምሮ ካለንና እግዚአብሔር በዘመናት ሁሉ ቤተ ክርስቲያናትን እንዴት ባለ መከራ ውስጥ አሳልፎ እስከዚህ ድረስ እንደ ጠበቃቸው መለስ ብለን ካስተዋልን ጌታ በማቴዎስ 16፡18 ከተናገረው ተለይቶ አናየውም።

ስለዚህ እግዚአብሔር በዘመናችን ደግሞ አንድ አዲስ ምዕራፍ ሊከፍት የተዘጋጀ ይመስላልና ባለፉት ዘመናት ያደረገውን የእግዚአብሔርን ሥራ እየተገነዘብን ውጤቱን እንድንጠብቅ ችሩ እግዚአብሔር ይርዳን አሜን። ዕብራውያን ምዕራፍ 11 በሙሉ።

ክፍል 6

ወንጌል ወደ ኩሎ ኮንታ የገባበት ጊዜና የመጀመሪያው መልእክተኛ

የዚህ ታሪክ አቅራቢ አቶ ባፌ ሐተሳ፤

ከ1928 ዓ.ም. እስከ 1933 ዓ.ም. (E.C.) ባለው ጊዜ ውስጥ፤ አቶ ብሩ ዱባለ የሚባል የኩሎ ኮንታ ተወላጅ ከሌሎች ጓደኞቹ ጋር ከወላይታ ተነሥተው የክርስቶስን ወንጌል ለማስተማር ኩሎ ኮንታ አውራጃ ገብተው ቆይተው ተቀባይ አጥተው እንደወጡ፤

በእነዚህ በ5 ዓመታት ውስጥ ኢጣሊያኖች ኢትዮጵያን የወረሩበት ጊዜ ሲሆን የዚህ የኩሎ ኮንታ አውራጃ ሕዝብ በጦርነትና በረሀብ በበሽታም ተቸግረው በአቅራቢያቸው ወዳሉት አውራጃዎች እንደተሰደዱና አንዳንዶቹ ወደ ጅማ፣ ሌሎቹ ወደ ከምባታና ሃዲያ፣ የቀሩት ወደ ወላይታ፣ ወደ ገሙ ጎፋ፣ ወደ ከፋም ሸሽተው ለጊዜው ስደተኞች ሆነው እንደቆዩ ይነገራል።

የወንጌል ሥራ መስፋፋትና የቤተ ክርስቲያን መመሥረት

የኢትዮጵያ ነጻነት ከተመለሰ በኋላ በ1934 ዓ.ም. የክርስቶስ ወንጌል (የምስራች) ከወላይታ ወደ ከምባትና ሃዲያ አውራጃ ሐምባሮ ወረዳ፣ ቤሌላና አምቡኩና ቀበሌ ወደ አጎቷ ቤት በመጣች በአንዲት ቤት በኩል ተነገረ።

በሴትየዋ አማካይነት ከወላይታ አንዳንድ ወንጌላውያን ትልከው ወደ ቤሌላና አምቡኩና ቀበሌ እየመጡ የወንጌልን ቃል አበሠሩ። የሴትየዋ አጎቶችና ቤተሰቦችዋ ጎረቤቶቻቸውም የደኅንነትን ወንጌል ተቀበሉ። በዚያን ጊዜ ከስደተኞች ወገን የነበሩት የኩሎ ኮንታ ተወላጆች አቶ ሐታሳ ሃናቆ፣ አቶ በላንን በኩ፣ አቶ ጠና ጅጎ፣ አቶ ጋድና ጋጋ፣ አቶ ሃላላ ገቢ፣ አቶ ከለዳዳ ካርናጮ፣ አቶ ድልበቶ አያቶ፣ አቶ አርጋው አሜ፣ አቶ ዜማ ማኦ፣ አቶ በጋጀ ብራዶ፣ አቶ ደንታሞ ዳሞታ እንደዚሁም ወደ ወላይታ የሸሹት አቶ ብበሶንና አቶ አዳቆ አይማሉ የተባሉ ሁለት ወንድማማቾች አቶ ቶራሞ ልቃ የሚባሉት ሁሉም ከቤተሰቦቻቸው ጋር የክርስቶስን ወንጌል ተቀበሉ።

የደኅንነትን ወንጌል ተቀብለው ለስድስት ዓመታት በዚያው ባሉበት አገር በክርስትና ሕይወታቸው ከጸኑ በኋላ ከቤተሰቦቻቸው ጋር ለመኖር ወደ ትውልድ አገራቸው ኩሎ ኮንታ ሲመለሱ ወንጌልን ይዘው ገቡ። በ1939 ዓ.ም. በአቶ ሐታሳ ሃናቆ ደጅ አንዲት ትንሽ የጸሎት ቤት ሠርተው ሁሉም ተባብረው የወንጌልን ሥራ ሲሠሩ ሳሉ ሌሎች በወንጌል ሥራ የሚተባበሩ ወንጌላውያን አቶ አምቦሌ ከድሮና አቶ ጉታና ጉቶሎ፣ አቶ ማጃ ከዳሎ፣ አቶ መዳልች አንጃጆ ከወላይታ፤ አቶ አልዳዳ አጤባና አቶ ጡሜቦ ጤላ ከከምባታ ወረዳ ከጠምባሮ መጡ። ከእነዚህ ወንጌላውያን ጋር አብርን ተባብረን ስንሠራ አልፎ አልፎ ሰባት ትናንሽ የጸሎት ቤቶች ትሠሩ።

ነገር ግን በምእመናን ላይ ችግርና እሥራት ደረሰባቸው። ስድስት ሰዎች ከወረዳ ወደ አውራጃ ከዚያም ወደ ክፍለ አገር እየተባሉ የአንድ ዓመት እሥራት ተቀበሉ። በሌላ መንገድ ደግሞ ከወላይታ ክንዶ ሁለት ወንጌላውያን አቶ ዱባለና ጓደኞቻቸው አንድ ልጅ አስከትለው ወንጌልን ሲሰብኩ እስከ ኮንታ ወረዳ ድረስ በኩሎ ውስጥ ሲዘዋወሩ ተይዘው ታሠሩና እስከ አውራጃ ወህኒ ቤት ተልከው ታሥረው ሳሉ ተከትሏቸው የሄደው ትንሽ ልጅ ታሞ ሞተ። እንደዚሁም ደሞ በመጀመሪያ ውንጌልን ይዞ ወደ አገሩ የገባው አቶ ሐታሳ ሃናቆም በእሥራት ሳለ ታሞ ሞተ። ከዚያ በኋላ የታሠሩት ሰዎች ተፈቱ። ከዚያ ወዲህ በዚህ አውራጃ የወንጌል ሥራ መስፋፋት ጀመረ። እስከ 1943 ዓ.ም. ድረስ በኩሎ ኮንታ አውራጃ በስተምሥራቅ አቅጣጫ በሚገኝ በጌና ቦሣ ወረዳ ስምንት የጸሎት ቤቶች ተሠርተው ያገለግሉ ነበር።

ይህም ሲሆን በስድስተኛው ዓመት በ1944 ዓ.ም. የኤስ አይ ኤም ሚሲዮን በዚህ አውራጃ መሪነት ከመንግሥት ተኮናትረው ድርጅት አቋቋሙና ከቤተ ክርስቲያን ጋር ተባብረው ሲሠሩ የወንጌል ሥራ እየተስፋፋ ሄደ።

ቤተ ክርስቲያንና ኤስ አይ ኤም ተባብረው ሲሠሩ ከ1944 ዓ.ም. እስከ 1960 ዓ.ም. ድረስ አንዳንድ ወንጌላውያን ከወላይታ ቤተ ክርስቲያን፤ አንዳንዶቹ ከኩሎ ቤተ ክርስቲያን ተልከው እየመጡ ወንጌል ሲያስተምሩና ሲያገለግሉ ሠላሳ የሚያህሉ የጸሎት ቤቶች በዚያ አውራጃ ተቋቋሙ።

በዚያን ጊዜ ሚስዮኖችና ቤተ ክርስቲያን በመተባበር የሚሠሩት ሥራ፤ አንደኛ ወንጌልን ማስተማር፣ ሁለተኛ በየቤተ ክርስቲያን አካባቢ መሃይምነትን ለማጥፋት መሠረተ ትምህርት ቤቶችን ማቋቋም፣ ሦስተኛ ክልኒክ (ሐኪም ቤት) ከፍተው ለበሽተኞች መድኃኒትን ማዳረስ፣ አረተኛ በየወረዳው በቤተ ክርስቲያን አካባቢ የትንሽ እለይሮፕላን ማረፊያ በመሥራት አገሩን መርዳት ነበር።

በ1961 ዓ.ም. ከወላይታ ቤተ ክርስቲያን ለክረምት ወራት አገልግሎት እምነት ሁለት ወንጌላውያን ተልከው መጥተው ወንጌልን ከቀድሞው ይልቅ አስፋፉ። እንደዚሁም ደግሞ ከኩሎ ኮንታም ቤተ ክርስቲያን ወደ ሠላሳ የሚቆጠሩ በዚያው በክረምት ወራት ለወንጌል ሥራ አገልግሎት አብረው ይሠሩ ነበር።

በ1962 ዓ.ም. ደግሞ በክረምት ወራት ለወንጌል አገልግሎት ሥራ ከወላይታ ቤተ ክርስቲያን ሰማንያ ሁለት ወንጌላውያን ተልከው ወደ ኩሎ ኮንታ አውራጃ ሄዱና ከኩሎ ቤተ ክርስቲያን ተባብረው ሲሠሩ የወንጌልን ሥርጭት ለአውራጃው ሕዝብ ለማዳረስ ችሉ። ከዚያ በኋላ የጸሎት ቤቶች ቁጥር ከ30 እስከ 106 ደረሰ። ቤተ ክርስቲያኑ በእንደዚህ ባለው ሁኔታ ዕድገት እያገኘ በመሄዱ በየክፍለ ማኅበራትና በየወረዳ በአውራጃም ደረጃ ለቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪነትና ለወንጌል ማሠልጠኛ የሚሆኑ ዘጠኝ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች አቋቋሙ።

ከ1966 ዓ.ም. ወዲህ ድን የቤተ ክርስቲያን አባላትና የጸሎት ቤቶች ቁጥር ቀስ በቀስ እየተቀነሰ ሄደ። ምክንያቱም ሰው ሁሉ ሥልጣንና ነፃነት ሲጨብጥ ኩራትን ዓለማዊነት ገባቸውና ወንጌል ተናቀ። ደግሞም በሥራ ብዛት የተነሣ ለአምልኮ በታና ጊዜ አልተገኘም። ይህን በሚመስል ሁኔታ የሃይማኖት ሥራ እየተጓደለ ሲሄድ በ1969 ዓ.ም. ቀድመው አብረው ተባብረው ይሠሩ የነበሩት ኤስ አይ ኤም ሚስጦኖች ይህን አውራጃ ለቀው ወጡ። ቤተ ክርስቲያኑ ግን ለሦስት ዓመት ያህል ሥራውን አጥብቆ ሲሠራ ቆየና በሦስተኛው ዓመት ማለት በ1971 ዓ.ም. መጨረሻ ላይ በዚያ አውራጃና ክፍለ አገር ባሉት ቤተ ክርስቲያናት ላይ በተነሳው ከፍተኛ ተቃውሞና ስደት የተነሣ የተጀመረው አገልግሎት ተቋረጠ።

ዘጠኙም የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ተዘጉ። የወላይታ ወንጌላውያን ሁሉ ሥራቸውን ለቀው ወጡ። ነገር ግን የአገር ልጅ የሆኑት አንዳንድ ክርስቲያኖች ባንድ በኩል ለእግዚአብሔርና ለቤተ ክርስቲያን ሥራ በሌላ በኩል ደግሞ ለመንግሥት ሥራ ሰጥተው በሁለት ወገን ሲያገለግሉ ይገኛሉ። ከሴቶችም፣ ከወንዶችም፣ ከልጆችም፣ ከሽማግሌዎችም ለእግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ የተመረጡ አልታጡም ገና አይታጡም። ከማይጠፋ ዝር የተወለዱ ናቸውና “ከእነዚህም አንዱ ጭንጋና የመጀመሪያ የሚቼ ልጅ እኔ ነኝ”።

በዚህ ሁሉ ግን የጌታ አገልጋዮች ሆነው ለኩሎ ኮንታ አብያተ ክርስቲያናት ያለፉትን ምእመናን ሳናስብ ማለፍ አይገባም። እነርሱም አንደኛ ኤስ አይ ኤም ሚሲዮን፣ ሁለተኛ የወላይታ አብያተ ክርስቲያናት ወንጌላውያን ናቸው። በእግዚአብሔር ፊት ሀብታቸውና ክብራቸው ዘውዳቸውም ይሁኑ እሜን።

ይህችን አጭር የኩሎ ኮንታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ለመጻፍ የቻልኩት እኔ ከአባቴ ከአቶ ሐታሳ ሃናቆ፣ ከእናቴ፣ ከወንድሞቼና ከእህቶቼ ጋር በከምባታ ወረዳ በጠምባሮ በ1934 ዓ.ም. ክርስቶስን እንደ ግል መድኃኒቱ ተቀብዬ በልጅነት ዕድሜዬ ከአባቴ ጋር ስድስት ዓመት የወንጌልን ሥራ ሳገለግል ቆይቼ በሰባተኛው ዓመት ከቤተሰቦቼ ጋር ወደ ኩሎ ኮንታ አውራጃ ወንጌልን ይገዢ ገብቼ ሳገለግል አባቴ ስለአረፉ ከሞቱ በኋላም ጌታ አምላኬን እያገለገልኩ እስከ ዛሬ በሕይወት ስለምገኝ የቤተ ክርስቲያኒቱን አመሠራረትና ሁኔታዋን ስለማውቅ ይህችን ትንሽ የታሪክ ማስታወሻ ለመጻፍ በቃሁ።

ምስጋናው ከፍ ከፍ ይበል፤ ክብር በላይ በእርያም ይሁን።

ክፍል 7

ወደ ከምባታና ሀዲያ አውራጃ ወንጌል እንዴት እንደገባና ቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተመሠረተ

የከምባታ ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንደገለጠችው ዶክተር ቶማስ ላምቤ ከ1907 ዓ.ም. ጀምሮ እስከ 1919 ዓ.ም. ድረስ በምዕራብ ኢትዮጵያ ድንበር በሚገኘው በሱዳን አገር የወንጌልን ሥራ ይሠሩ ነበር።

ዶክተር ቶማስ ላምቤ በ1920 ዓ.ም. የባሮን ወንዝ ተሻግረው በመጀመሪያ የጋምቤላ አውራጃ፣ ቀጥሎም በወለጋ ክፍለ አገር እየዞሩ ወንጌልን ለማስተማር አመቺ ሁኔታዎችን ይፈልጉ ነበር። በዚያን ዘመን የወለጋን ክፍለ አገር ያስተዳድሩ የነበሩ አስተዳዳሪዎች ደጃዝማች ብሩ፣ ደጃዝማች ሐጎስ፣ ደጃዝማች መሸሻና ራስ ናደው ነበሩ። የዶክተር ቶማስ ዋና ሙያቸው ሕክምና ስለነበር በወለጋ ክፍለ አገር በነበሩበት ጊዜ ከእነዚህ አስተዳዳሪዎች ጋር ተዋወቁ። እርሳቸውም ጉዞአቸውንና ሥራቸውን በመቀጠል ወደ ከፋ ክፍለ አገር ደረሱ። በጅማ ከተማ አያሌ ጊዜያት ቆይተው ከዚያም ጉዞአቸውን በመቀጠል አዲስ አበባ ገቡ። ከዚያም በኋላ በጊዜው በነበረ አስተዳዳሪ (ንጉሥ) ጋር ተዋወቀው ልዩ ሥራቸው ሕክምና ስለነበር ሆስፒታል እንዲሠሩ ተጠይቀው በጉለሌ ሆስፒታል አቋቋሙ። ቶማስ ላምቤ ይህ እንዲህ እንዳለ ዋና ዓላማቸው ለደቡብ ኢትዮጵያ እስከ ኬንያ ድንበር ድረስ ወንጌልን ለማስተማር አላብ ነበራቸው።

1921 ዓ.ም. ከኤስ አይ ኤም ሚስዮናውያን ድርጅት ሰባት ወንጌላውያን ወደ አዲስ አበባ ገቡ።

ስሞቻቸው እንደሚከተለው ነው፡-

1. ሚስተር ራስማንና ባለቤታቸው
2. ሚስተር ሮድና ባለቤታቸው
3. ሚስተር ግሌን ኬን
4. ሚስተር ካለረንስ ዳፍ
5. ሚስተር አመን ነበር።

እነዚህ ሚስዮናውያን ከፋ ክፍለ አገር ለመሄድ ተነሥተው መንገዱን በመሳካት በእግዚአብሔር ፈቃድና በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ማረቆ ደርሰው ከማረቆ ከምባታና ሀዲያ አውራጃ ሲደርሱ የከምባታና ሀዲያ አውራጃ ሕዝብ ሚስዮናውያንን በደስታ የእንግዳ አቀባበል ተቀብሎአቸው አያሌ ቀናት ቆይተው ተመልሰው ለመምጣት በዶክተር ቶማስ ላምቤ መሪነት በመቀጠል ወላይታና ሲዳሞ እንደሄዱ ከቤተ ክርስቲያን ታሪኮች እናገኛለን።

የኤስ አይ ኤም ሚስዮን በወንጌል አማኞች አንድነት ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጋር ለአያሌ ዘመናት ወንጌልን በማስፋፋት፣ በትምህርት በጤና ሕክምና በልማት ሥራ ሁሉ ትልቅ አስተዋጽኦ አድርጓል። በተለይም 1966 ዓ.ም. ከአብዮት ፍንዳታ ወዲህ የልማት ሥራ ከፍ በማድረግ ትልቅ ሚና ይጫወታሉ።

ለከምባታና ሀዲያ ሕዝብ የወንጌል ምስራች ወሬ መድረስ

በመግቢያው ላይ እንደተመለከትነው ለከምባታና ሀዲያ ሕዝብ ወንጌልን በቅድሚያ በሰፊው ያስተማሩት የኤስ አይ ኤም ሚስዮናውያን ሲሆኑ፣ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ካህናት በከተማዎች ዙሪያ ለሆኑት ሰዎች አገልግሎት ትሰጥ ነበር። እንዲሁም የካቶሊክ ሚስዮናች ከ1922 ዓ.ም. ጀምረው በፈረንሳውያን ሚስዮን ካህናት አማካይነት በመጀመሪያ በሆሳዕና ቀጥሎም በዋስራ ባክንጋሚ ወረዳ ውስጥ ዋና ጣቢያቸውን ከፍተው ይሰጡ ነበር።

ነገር ግን ሕዝቡ እውነተኛ የመዳን መንገድ ማን እንደሆነ ትክክል ለማወቅ አማራጭ የሌለበት ወቅት (ጊዜ) ነበር። ይህ ዓይነት በምዕራብና በደቡብ ኢትዮጵያም ሁሉ ተመሳሳይ ሁኔታዎች የሚታይበት ጊዜ ነበር።

ሚስዮናውያን ከሲዳሞና ከወላይታ ሁለተኛ ወደ ከምባታና ሀዲያ መመለስ

የኤስ አይ ኤም ሚስዮናውያን በዶክተር ቶማስ ላምቤ መሪነት ወላይታና ሲዳሞ (ወንደጋርብኝ) ከደረሱ በኋላ 1921 ዓ.ም. ሚስተር ካለረንስ ዳፍና ሚስተር አነነ በከምባታና ሀዲያ አውራጃ ወንጌልን ለማስፋፋት፣ ጣቢያዎችን ለመክፈት ወደ ከምባታ ተመለሱ።

ነገር ግን ለኑሮ የሚስማማ ውኃና ጥሩ አየር የሚገኝበትን ተስማሚ ቦታዎች ሲፈልጉ ሻቻ፣ ቃልሻ፣ ዱባንች፣ ላምቡዳ እንዲሁም ልዩ ልዩ ቦታዎችን በመምረጥ ቆይተው በመጨረሻ በላምቡዳ በድንኳን እያደሩ አንድ ሣር ቤት ሠሩ። ከዚያ በኋላ ትልእኮአቸውን ለመፈጸም በአካባቢያቸው ለሚገኙ ሰዎች በእግርና በፈረስ እየሄዱ ወንጌልን መስበክ ጀመሩ።

ይሁን እንጂ ሕዝቡ “ሶር አል ዋሩኮ” እያሉ በሚስዮናውያን መነጽር እየተደናበሩ ይሸሹ ነበር እንጂ በጊዜው አይቀርቧቸውም። በሀዲያ ቋንቋ ሶር አል ማለት ባለ አራት ዓይናማ ሰው ማለት ነው። ሚስዮናውያን ተስፋ ሳይቆርጡ ሥራቸውን በመቀጠል ለ12 ሰዎች ፊደልን ማስተማር ጀመሩ። ከእነዚህ ሰዎች ውስጥ ዛሬ ከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያ አባቶች የሆኑ አቶ ሹጉጤና አቲ ሰብሮ ይገኛሉ። እነዚህም ከእሥራ ሁለቱ አንዳንዶች በሌሎች ክርስቲያናዊ ድርጅቶች ሲሄዱ አንዳንዶች የዓይን ምስክሮች የሚሆኑ አሉ።

የከምባታና ሀዲያ አውራጃ ምእመናን እየበዙ መሄድ

1928 ዓ.ም. የሁለተኛ የዓለም ጦርነት በሂትለር ቀስቃሽነት በተነሳበት ጊዜ ፋሽስቱ የኢጣሊያ መንግሥት በአገራችን ላይ የቆየውን ጠላትነት ቂም በቀል የሚወጣበት አመቺ ጊዜ መስሎት የማይጨው ጦርነት በከፈተበት ጊዜ በከምባታና ሀዲያ አውራጃ ያሉት ሚስዮናውያን በጦርነት ምክንያት ጸጥታ በማጣት የጀመሩትን ሥራ ለማካሄድ ባለመቻላቸው የወንጌልን አደራ በምእመናን እጅ ጥሎ መሄድ ግድ ሆነባቸው።

ዳሩ ግን የእግዚአብሔር መንፈስ የጀመረውን ሥራ ይሠራ ስለነበር ሚስዮናውያን ቢሄዱም የአውራጃ ምእመናን ቁጥር እየበዛ ይሄድ ነበር። 1929 ዓ.ም. የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን አባት የሆኑ አባ ጎሌ ኑነም ክርስቶስን እንደ ግል አዳኝ አድርገው ተቀበሉ። የአባ ጎሌ ዘመዶች የጂኦግራፊ አቀማመጥበአውራጃው ውስጥ በአራቱም ማዕዘን ስለአሉ ወደ ሁሉ ቦታዎች እዚሞቸው ብዙ ምእመናን በጥቂት ጊዜያት እንዲገኙ ምክንያት ሆነዋል። አባች ኤዳሞ ከመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያን መስራቾች አንዱ ሲሆኑ ወንጌላውያንና የፊደል አስተማሪዎችን በየቤተ ክርስቲያናት በማስቀመጥ ትልቅ አገልግሎት ፈጽመዋል።

የከምባታና ሀዲያ አውራጃ ምእመናን እያደጉ በመሄዳቸው የውስጡን ድርጅት ማጠናከር ስለአስፈለገ የመጀመሪያ የቤተ ክርስቲያኒቱ ጸሐፊ አቶ አበበ ቡሽሮ መረጠች። አበበ ቡሽሮ በወንጌል አገልግሎት ስርጭትና በቤተ ክርስቲያን ላይ በሚነሳው ስደት ጊዜ የምእመናን አቤቱታ በጊዜው ለነበሩት የበላይ ባለሥልጣኖች በማቅረብ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ታላቅ አገልግሎት ሰጥተዋል።

በከምባታና ሀዲያ አውራጃ ላሉት ለአያሌ ቤተ ክርስቲያን አባቶች አገልግሎት በሚቀጥለው በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጽፈን ለማቅረብ ተስፋ እናደርጋለን።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የሰባት ሰባት ተብላ ተጠራች

1937 ዓ.ም. በጤንግራ ቤተ ክርስቲያን አልግራ ሰባት በዋሌ አቤይ ወራዊ ስብሰባ ክፍለ ማኅበርን የሚመድቡ አራት አባላት ያሉት ኮሚቴ ተቋቋመ።

የኮሚቴው አባሎች፡-

1ኛ. አቶ ሞሎሮ 2ኛ. አቶ አበበ ቡሽሮ 3ኛ. አቶ ሀፊሶ ቲሮም 4ኛ. አቶ ዶቼ ደንታሞ ናቸው።

እያንዳንዱ ሰባት ሰዎች እንደሚከተሉት ተሰየሙ፡-

1ኛ. ሌሞ ሰባት 5ኛ. ቃጫ ሰባት 2ኛ. ሀምራ ሰባት 6ኛ. ሐምቡርሴ ሰባት 3ኛ. ደራራ ሰባት 7ኛ. አሺራ ሰባት 8ኛ. አልግራ ሰባት

በሚል በክፍለ ማኅበር የስም ስያሜ ተሰጣቸው። የከምባታና ሀዲያ አውራጃ የመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያን የተቋቋመችው 1929 ዓ.ም. “እና” በሚባሉ አሮጊት በራፍ ነበር። የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪ ወይዘሮ ተባሌ የሚባሉት ቤት ነበሩ።

የጥንታዊቱን አዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ታሪክ መለስ ብለን የተመለከትን እንደሆነ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያኑን በማይናጋ መሠረት ላይ ለመጣል በዚያን ዘመን በኅብረተሰቡ ዘንድ በጣም በተናቁና ደካሞች በሆኑ 12 ሐዋሪያቶች መሠረቱን ሲጀምር ሐዋሪያ ጳውሎስ በእግዚአብሔር ፈቃድ ወንጌልን በሰበከ ጊዜ የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያናት በአንዳንድ ሴቶችና ወንዶች ቤት ተቋቁሞ በኋላ ስትደራጅ ሰባት አብያተ ቤተክርስቲያናት ተብላ እንደተጠራች በየሐንሰ ራዕይ ምዕራፍ 1 እና 2 ላይ እንደምናገኘው የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ስናይ፡-

1ኛ. የመጀመሪያ የነበሩ 12 ተማሪዎች ስሥራ በሚስየናውያን በኩል ተጠሩ።

2ኛ. የመጀመሪያ በከምባታ ቤተ ክርስቲያን መሰብሰብ የጀመረችው በአንዳንድ ሴቶችና ወንዶች ቤት ነበር።

3ኛ. ቤተ ክርስቲያኒቱ ካደገች በኋላ የሰባት ሰባት ተብላ መጠራትዋ በሰው በኩል ቀደም ተከተሉትን ጠብቆ የገመገመ አንድም ሰው አልነበረም።

እግዚአብሔር እራሱ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በሐዋሪያት ቤተ ክርስቲያን መሠረት ላይ በድንቅ በተአምራት እንድትታነጽ አድርጓል።

የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን የሰባት ሰባት ተብላ የተሰየመችው ዛሬ በቁጥር 22 ሰባት ሆነዋል። ይህም አንድ ሰባት የሚባለው 28-40 ወይም በላይ የሆኑትን ቤተ ክርስቲያናትን ይይዛል።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በአውራጃ ካሉት አብያተ ክርስቲያናት ቀደምና ብዛት ያላት ቤተ ክርስቲያን ናት።

ከምባታና ሀዲያ ምእመናን ከወላይታና ከሲዳሞ ምእመናን ጋር ያላቸው ወዳጅነት።

የከምባታ ምእመናን ከወላይታና ከሲዳሞ ምእመናን ጋር ዱሮም ቢሆን ዛሬ የቅርብና የጋራ ወንድማማችነት አላቸው። በተለይም በቤተ ክርስቲያን ላይ ስደት በደረሰበት ጊዜ ከወላይታ ምእመናን አቶ ቶራ፣ አቶ ዋንደሮ፣ አቶ ብሩ፣ አቶ ላንደቦና አቶ ታደሰ በታሰሩበት ጊዜ የከምባታ ምእመናን በጌታ ስም የመጣውን የጋራ ችግር በጋራ ለመወጣት የሦስት ቀን መንገድ በእግር እየሄዱ እሥረኞችን ከመጠየቃቸውም ሌላ በወላይታ ያሉትን ክርስቲያኖች ለማጽናናት እስከ ኮቫ ይሄዱ ነበር። እንዲሁም የወላይታ ወንጌላውያን እስከ ከምባታ ድረስ እየመጡ ያስተምሩ ነበር። ሁለቱም ቤተ ክርስቲያናት ትናንትም ቢሆን ዛሬ አንድ አካል ናቸው።

ሚስጦናውያን ከምባታ፡ ወላይታና ሲዳሞ በእግር እየተዘዋወሩ ወንጌል በሚያስተምሩበት ጊዜ የከምባታ ክርስቲያኖች ወደ ሲዳሞ፡ የሲዳሞ ክርስቲያኖች ወደ ከምባታ እየመጡ ከአማኞች ጋር የአንድ ወንጌል ሥራ ግንባር ይፈጥሩ ነበር። ከሲዳሞ ምእመናን አንዱ ሁሼ የሚባል ከጠላት ጦርነት በፊት ወደ ከምባታ መጥቶ ሳለ ምስማር እግሩን ወጋው፤ ግን ለግዜው ስላልተሰማው ከአለታት አንድ ቀን ወደ አዲስ አበባ ከሚሄዱት ሚሲዮናውያን ጋር ከሆላዕና ተነስተው ሻሽን ብድቃሲደርስ ቱታኑስ በሽታ በምስማር ቁስል ምክንያት ሰውነቱን ወርሮት ስለነበረ በሽታው ሰውነቱን እንደብረት አድርቆት ጥርሶቹ ሁሉ ተዘግተው ሻሽን ብድቃሲ በሚባልበት ቦታ ሚስጦናውያን የተቻላቸውን ያህል የሕክምና እርዳታ ቢያደርጉም ሳይቻል ቀርቶ የካቲት 9ቀን 1931 ዓ. ም. ሞተ። ዛሬ አቶ ሁሼ በሞተበትና በተቀበረበት ቀበሌ ቤተ ክርስቲያን ተቋቁሟል።

በአቶ ሁሼ ሞት ምክንያት የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ምእመናንና የአገሬው ሕዝብ በለቅሶ ሥነ-ሥርዓት ተሰብስበው ሳሉ ሚስተር ዳፍ ከዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 12፡24 እውነት እላችኋለሁ የሰንዴ ቅንጣት በምድር ወድቃ ካልሞተች ብቻሞን ትቀራለች፤ ብትሞት ግን ብዙ ፍሬ ታፈራለች፤ ብለው ሲያስተምሩ አቶ ሰብሮ በሀዲያኛ ቋንቋ መልእክቱን ለሕዝቡ በትርጉም ያስተላልፉ ነበር። ስለ አቶ ሁሼ ሞት ሚስ ሀሪን በጻፉት ደብዳቤ በእኩለ ሌሊት የተወለደች ቤተ ክርስቲያን በሚል አርእስት በተጻፈ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ላይ አድናቆታቸውን ገልጿል።

በከምባታና ሀዲያ ምእመናን ላይ ስደት እንዴት እንደደረሰ

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማቴዎስ 10፡36 “የሰው ጠላቶቹ የገዛ ቤተሰቦቹ ይሆናሉ” ብሎ እንደተናገረው በከምባታና ሀዲያ ምእመናን ላይ ስደት ለማድረስ አድማ ተደረገ። ይኸውም የምእመናን ቤተሰቦች በኅብረተሰቡ ውስጥ በሚደረገው በማንኛውም አገልግሎት ምንም ተሳትፎ እንዳይኖራቸው እገዳ ከአደረጉ በኋላ በምእመናን ቤተ ካሳት፡ እናት፡ ልጅ ቢሞት እንደማይቀበሩና ለቤተሰብ በአገሩ ባሕል የሚደረገው እርዳታና አማኞች ከኅብረተሰቡ ጋር ምንም ግንኙነት እንዳይኖር ተደረገ። በዚህ ዓይነት ኑሮ አንዳንድ ክርስቲያኖች የዘመዶቻቸውን ወይም የቤተሰቦቻቸውን ሬሳ ሌሎች ክርስቲያኖች ከሩቅ ቦታ ተጠርተው እስኪቀበሩ ድረስ ሬሳው በሣጥን ሳይገባ እስከ ስምንት ቀን ያህል ይጠብቁ ነበር። ይህም እንዲሁ እንዳለ ጥር 11 ቀን 1938 ዓ. ም. በደቡብ ኢትዮጵያ ያለ ማንም ሰው ክርስትና ተነስቶ የገዥው መደብ ሃይማኖት አባል ይሁን የሚል አዋጅ ታወጀ። በዚያን ጊዜ የነበሩ አማኞች “መዳን በክርስቶስ በማመን ነው እንጂ ለአንዲት ቤተ ክርስቲያን አባል መሆን አይደለም” በማለት ከያዙት እምነት ስላልተመለሱ በምእመናን ላይ ትልቅ ስደት ሆነ።

ስደት ሊመጣ የቻለው በዘመኑ በነበሩ በገዢው መደብ የሃይማኖት ክፍል መሪዎች አቀነባባሪነትና በአውራጃ ውስጥ ባሉት ባለ ሥልጣኖች ትብብር ነበር።

በክርስቲያኖች ላይ አቀነባባሪው ባህሁት ስደት ምክንያት ብዙ ምእመናን ከወረዳ እስከ ክፍለ አገር ድረስ ሲታሠሩ 6 ሰዎች በአውራጃ እና በክፍለ አገር ውሳኔ ቤት ሞተዋል። አንዳንዶቹ ደግሞ ብዙ ወራትና ዓመታት ሲታሠሩ አቶ ፎቼ እስከ 8 ዓመት ታሥረው ተፈቱ። በዚህ ስደት ወቅት በከምባታና ሀዲያ ባሉት አማኞች ላይ መታሠር፤ የንብረት ዝርፈያና ጉስቁልና የደረሰባቸው ቢሆኑም በያዙት ዓላማ ቆመው መሥዋዕትነት እንኳ ቢያስፈልግ ተዘጋጅተው፤ ይህ በደል የደረሰባቸውና የሚደርስባቸው ያለ ጥፋት መሆኑን በንጹሕ ሕሊና በጊዜው ለነበረው አስተዳደር ሰዎችን በመወከል የከምባታና ሀዲያ ምእመናን ታማኞችና አገርን ወዳድ ፍጹም ኢትዮጵያውያን ዜጋዎች መሆናቸውን በመግለጥ በሕጋዊ መንገድ አቤቱታቸውን ያከርቡ ነበር።

ስለዚህ 16 ሺህ በሚሆኑት በአውራጃ ባሉት ክርስቲያኖች ላይ በደረሰው ስደት ምክንያት በአማኞች ኑሮ መጉላላትና መታሠር የአውራጃው ጸጥታ ተበላሽቶ ስለነበር የጸጥታ ሚኒስቴር ሁኔታውን ተረድቶ የታሠሩት ክርስቲያኖች እንዲፈቱና የተዘጉት ቤተ ክርስቲያኖች እንዲከፈቱ ትእዛዝ ተሰጥቶ የገዢው መደብ የሃይማኖት ክፍል ቢሆን ወይም የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ቢሆን መንፈስ ቅዱስ የሚሠራውን ይሥራ የሚል ውሳኔ ተደረገ። የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ገጹሕ ሕሊናው ላይ ይህ ሁሉ ሥቃይና መከራ ቢደርስም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማርቆስ 8፡34-38 ባስተማረው መሠረት ከመከራው ባሻገር ያለውን ተስፋ በማድረግ የጊዜውን መከራ በደስታ ይቀበሉ ነበር።

የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ወንጌላውያን ከአውራጃ ወደ ሌላ ክፍለ አገር መላክ

የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ከአራስዋ አባሎች በምጽዋትና አሥራት ከምታገኘው ገንዘብ በቀር ከውስጥና ከውጭ የምታገኘው የገንዘብ ገቢ ምንጭ ባይኖራትም በማቴዎስ 28፡19-20 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያቶቹን “ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልን በአብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ያዘዝኋችሁን ሁሉ እንዲጠብቁ

እያስተማራችኋቸው ደከ መዛሙርት አድርጓቸው፤ እነሆም እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ። ብሎ በሰጠው ቃል መርሆ ሌሎችን ነፍሳት ለማዳን ትልቅ ሸክምና ራዕይ ከእግዚአብሔር የተሰጣት ቤተ ክርስቲያን ናት።

የከምባታና ሀዲያ ወንጌላውያን የሄዱበት ክፍለ አገሮች

አርሲ፡- 1940 ዓ.ም. አቶ ሺፈራው አረኮ አቶ ያዕቆብ ባፋ አቶ ማሻሚና ሌሎችም ወንጌላውያን ተልከዋል። አቶ ዮሐንስ አንጂቦ ዛሬው ነዚያ ክፍለ አገር በወንጌላዊነት ያገለግላሉ። ከፋ ክፍለ አገር 1942 ዓ.ም. አቶ ኤሃ ጎበና አቶ አልዳዳ አሜቦ አቶ ቦጋለ ቡንጎዳ ተልከዋል። ዛሬም በዚያ ክፍለ አገር አቶ ጋሎ ባጅጎ፤ አቶ ኃይሌ ለተሞና እንዲሁም ሌሎች በወንጌላውያንነት እያገለገሉ ናቸው።

ደረሳ፡- በሲዳሞ ክፍለ አገር 1944 ዓ.ም. አቶ ዶሌ አዋኖ አቶ ዓለማየሁ ባለንጎ ተልከው 12 ቤት ክርስቲያናት አቋቁመው ሲመለሱ

ደረሳ 1945 ዓ.ም. አቶ ዮሴል ፉጌ አቶ ኬዳሞ ሚቻቶ አቶ በቀለ ወርቁና ሌሎች ስማቸው ያልተጠቀሰ 9 ወንጌላውያን ተልከው የደራሳ ምእመናን እራሳቸውን ችለው የወንጌልን አደራ እስኪቀበሉ ድረስ ቆይተው ተመልሰዋል። አቶ ዘኬዎስ ኤርዶሎ እስከ ዛሬ ደረሰ የአገሩ ነዋሪ ሆኖ የወንጌልን አገልግሎት ድርሻውን እያበረከተ ነው።

የከምባታና ሀዲያ ወንጌላውያን ደራሳ ከገቡበት ከ1944-1949 ዓ.ም. ድረስ 112 ቤተ ክርስቲያናት ተቋቁመው ተደራጁ።

ወሎና ትግራይ 1950 ዓ.ም. አቶ ዮሴል ፉጌ አቶ ተፈስ እልጎ ትልከዋል።

አላማጣ አቶ በቀለ ወርቁ አቶ ዳና ደሳለኝ ትልከዋል።

ማይጨው አቶ ማቴዎስ ደታጎ አቶ ኃይሌ ጎቤ ተልከዋል። 1963 ዓ.ም. በሰሜን ኢትዮጵያ በድርቅ ምክንያት የተጎዱትን ክርስቲያኖች እንዲጎበኙ የወንጌል አማኞች አንድነት ቃለ ሕይወት ከከምባታ ቤተ ክርስቲያን ልክ አቶ ታደሰ ሐንደቱና አቶ ዮሴል ፉጌ ሄደው ሲጎበኙበረሃብ፤ በጤናና በማይምነት ጨለማ የተጎዱትን የወሎ ሕዝብ ወገኖቻችንን ችግር አይተው ለላከቻቸው እናት ከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ሪፖርት አቅርበው የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከእራሰዋና ከበጎ አድራጊ ድርጅቶች ለወሎ ሕዝብ የሚረዳውን እህል፤ ልብስ፤ አስተማሪዎችና የጤና ረዳቶች ስትልክአባ ጎሌ ኑናም እርዳታውን ሁለት ሦስት ጊዜ ያህል ወስደው መኪና በማይገባበት ቦታ ላሉት በአህያና በበቅሎ እያንጓዙ አድርሰዋል። ይህ እርዳታ በሚደረግበት አንጻር የኤስ አይ ኤም ሚስዮንና ዶክተር ሙላቱ ባፋ ትልቅ አስተዋጽኦ አድርገዋል። በተለይም ሚስተር ሜይ የሚባሉ ሚስዮናዊ ከከምባታ ቤተ ክርስቲያን ጎን ተሰልፈው አስተማሪዎችና የጤና ረዳቶችን የገንዘብና የሞራል ድጋፍ በመስጠት የማይረሳ ትልቅ ውለታ ለተጎዱት ወገኖቻቸው አድርገዋል። ሐረርና ከረዩ ኑሬ ሄራ አቶ ሞላ አቡዬ አቶ ታገሠ ባምበሮ አቶ ዮሐንስ አኑሌ አቶ ስምዖን ገደሮ ተልከዋል።

ደበጥ ባሕር ዳር 1966 ዓ.ም. አቶ ተሰማ ሙጎሮ አቶ ታደሰ ኤርትሮ አቶ ጴጥሮስ ኤርትሮ ተልከዋል። አቶ ዓለሙ ሕምባሮ በደበጥ በመምህርነት እያሉ ከወንጌላውያንና ከሚስዮናውያን ጋር በወንጌል ስርጭትና ቤተ ክርስቲያንን በማደራጀት አገልግለዋል። ባሕር ዳር አቶ አየለ ደናኖና ሌሎችም ተልከዋል። ማረቁ አቶ ኬዳሞ ሚቻቶ አቶ አቡዬ ትርካሽ አቶ ደና ደሳለኝ ተልከዋል። ሰባት ጉራጌ አቶ ዮሐንስ ኤነሼ አቶ ጸጋዬ ደሬ (ሞተዋል) አቶ ዘብዴዎስ ሚልኪያስ አቶ ታደሰ ሳሞሬ አቶ ዮሐንስ ሮባ ተልከዋል። ወሊሶ አቶ ዮሐንስ በሌሎ አቶ ሳሙኤል ቱሉሮ ተልከዋል።

ከከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን በቁጥር ወይም በስም ያልተጠቀሱት ወንጌላውያንና ቦታዎች በተከታታይ ጽሑፋችን በሰፊው ለማቅረብ እንሞክራለን። ከከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ይህ የወንጌል ሥራ አገልግሎት የመጀመሪያ ነው እንጂ የመጨረሻ አይደለም። ኢዮብ 8፡7-10 ጅማሬህም ታንሽ ቢሆንም እንኳ ፍጻሜህ እጅግ ይበዛል። ዘመናችን በምድር ላይ እንደ ጥላ ነውና እኛ የትናንት ብቻ ነንና፤ ምንም እናውቅም፤

ስለዚህ የቀድሞውን ትውልድ ጠይቅ፤ አባቶቻቸውም ለመረመሩት ነገር ትጋ፤ እነርሱም የሚያስተምሩት፤ የሚናገሩትም፤ ቃልንም ከልባቸው የሚያወጡ አይደሉምን?

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ትምህርት ቤቶችን ከፍታ ማስተማር ጀመረች

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ቀዳሚ ሥራዋ (ተግባርዋ) የጠፉትን ነፍሳት ወደ ጌታ መመለስ ቢሆንም ለጎብረተሰቡና ለአገር እድገት የሚሆኑትን ብዙ አዕማድ የሆኑ ነገሮችን አስተዋጽኦ አድርጋል።

1938 ዓ.ም. ለእምነታቸው መሠረት የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ እንዲማሩ ሦስት ሰዎችን ሚስቶችን መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት አዲስ አበባ ልካ አስተማረች። 1939 ዓ.ም. በመቀጠል ከሰባት የበለጡ ሰዎች ሊሞ ዱባንች ከአራስዋ ለተማሪዎች በየወሩ አንድ እሥር ቅቤ፣ የተፈጠሩ ዱቄትና የተቀረጠ ቆሮ እየሰጠች አስተምራለች።

1939 ዓ.ም. በቀለም ትምህርት 1ኛ ደክተር ሙላቱ ባራ፣ 2ኛ አቶ ቀልበሮ ዋዮሮ፣ 3ኛ ተሰማ አሩሲ፣ 4ኛ ገብራ ለምቢቦ፣ በኩዩአ ሰባት ጀንጎን ቤተ ክርስቲያን አቶ ሰብሮ ፈተና ሰጥተው ፈትናውን ካሸነፉ በኋላ ወደ ጅማ ላከች። የከምባታና ሀዲያ ብርሃናዊት ቤተ ክርስቲያን ለአካባቢና ለምእመናኛቸው በሰጠችው የትምህርት ፎራ የሰዎቹ ንቃትና ፍላጎት እየበረከተ በመሄዱ 1941 ዓ.ም. በሚሊዮናውያን አማካይነት በተከፈተ ትምህርት ቤት ብዙ ተማሪዎች እንደ መምህራን ማሠልጠኛ አራት ዓመት አሠልጥና በቤተ ክርስቲያናት እንዲያስተምሩ ልካለች። ከተላኩትም የመጀመሪያዎቹ፡- አቶ ታደሰ ሀንደቶ፣ አቶ ተፈራ ሀራቦ፣ አቶ ዱቶሮ አቢዩ፣ አቶ ተስፋዬ ኤርቤቶንና አቶ ዘለቀ በቢሰ ለምሳሌ ያህል ጠቅሰናል። ከዚህም በመቀጠል ቤተ ክርስቲያኒቱ የትምህርትና የሥራ አገልግሎትዋን እያሰፋች በመሄድዋ ትምህርት ቤቶች በቤተ ክርስቲያናትና መሠረተ ትምህርት ቤቶች ስለተከፈቱ በቂ መምህራን ለማግኘት በጊዜው ባለው ደረጃ ከአራተኛ እስከ ስድስተኛ ክፍል የጨረሰ የቤተ ክርስቲያን አባል የሆነ መጠነኛ የስንቅ እርዳታ እያገኘ አንድ ወይም ሁለት ዓመት እንዲያስተምር አደረገች።

ከዚያም የእድገት ደረጃ የአስተማሪዎችና የተማሪዎች ከፍ እያለ በመሄዱ ከስምንተኛ እስከ አሥራ ሁለተኛ ክፍል የጨረሱትን መምህራን በመቅጠር ከአንደኛ መለስተኛ እስከ ሁለተኛ መለስተኛ ደረጃ እያስተማረች ሳለች የግል ትምህርት ቤቶች ለመንግሥት እንዲሆኑ እስከታወጀ ደረሰ በአውራጃው ውስጥ ቤተ ክርስቲያኒቱ ከመንግሥት ጎን ተሰልፋ ያደረገችውን ተሳትፎ በሚቀጥለው ገጽ በትንሹ ተጠቅሷል።

1941 ዓ.ም. በቦቢች መለስተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት ሲከፈቱ በዱራሚ 1945 ዓ.ም. ሚስ ራሴል የሚባሉ ሚስቶናዊት ሲያስተምሩ ቆይተው በኋላ ሚስተር ከምበል (ጀን ከምበል) መለስተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ከፈቱ።

1950 ዓ.ም. ሚስተር ጋስ ካውዜር በዱራሚ ጠካ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት አቋቋሙ። በቤተ ክርስቲያንና በሚስቶናውያን አማካይነት በቦቢችና በዱራሚ ባሉት ሁለት ሁለት ዋና ጣቢያዎች የመንፈሳዊና የቀለም ትምህርቶች ተከፈተው የአውራጃ ሰፊ የጭቁን ሕዝብ ልጆች በመማር የሕዝቡ ንቃት ከፍ እያለ በመሄዱ የተመለከቱ የአውራጃ ከበርቱዎችና ፊውዳሎችን እጅግ ስላስቆጣ ከልዕልናቸው የሚወርዱ መስሎ በእጅ አዙር ያለ ትምህርት ሚኒስተር ፈቃድ ታስተምራላችሁ በማለት በዛፍ ሥር፣ በጎጆና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚያስተምሩትን ወንጌላውያንና አስተማሪዎችን በመደብደብና የመማሪያ ቤቶችና ፊደሎችን ማፍረስና መቅደድ ጀመሩ።

የከምባታና ሀዲያ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን ያለ ትምህርት በአገሪቱ ውስጥ መሻሻልና እድገት አለመኖሩን አጥብቃ ስለምታውቅ የያዙት ሐቅ ይዘው ለበላይ አካል በጎ አድራጎት ዋና ንጹሕ ሕሊናዋን ይዛ በአቤቱታና እስራት ላይ እንዳሉ 1948 ዓ.ም. በአገር አቀፍ ደረጃ ከሃምሳ ዕድሜ በታች ያለ ወንድ፣ ቤት ይማር የሚል አዋጅ ስለ ታወጀ በግዜው ከነበረ ችግር የከምባታና ሀዲያ ምእመናን አርፎ 1948 ዓ.ም. ትምህርት ሚኒስቴር 99 አንደኛ ደረጃ እስከ 6ኛ ክፍል ድረስ ለመክፈት ፈቃድ አግኝታ በልዩ ልዩ ምክንያት 81 መሠረተ ትምህርት ቤቶች ከፍታ 505 መምህራን በመቅጠር ከ22,620 ተማሪዎች በላይ እያስተማረች ቆይታ የግል ትምህርት ቤቶች ለመንግሥት እንዲሆኑ እስከ ተደረገ አዋጅ ድረስ አቆይታ ለመንግሥት አስረክባለች።

1952 ዓ.ም. ለአዲስ አበባዊያንና በዕድሜ ከፍ ላሉት ሰዎች በማሰብ ሚስ ራሴል የሚባሉ ሚስቶናዊት ሥዕላዊ ፊደል አዘጋጅተው ቤተ ክርስቲያን ተቀብላ እያስተማረች ሳለች ዶክተር ዊልሰን የሚባሉ ሚስቶናዊ በቴፕና በመስቀል ዓይነት እንጨት መሠረተ ትምህርት ለማስተማር ቀላል የሆነ መንገድ አዘጋጅተው ስለነበር 1962 ዓ.ም. ሚስተር ሪቻርድ እስፓር አማካሪነት ይህን አዲስ ዘዴ ቤተ ክርስቲያኒቱ ተቀብላ ብዙ ሰዎችን ከማይምኑት ነጻ አድርጋለች።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በመንግሥት አመራር ሥር ሆና በማይምኑት ጨለማ ውስጥ ያሉትን ወገኖች ለመርዳት ለምታደርጋው የገንዘብና የጥልበት እርዳታ አቅሟ በሚፈቅደው ከማድረግ አትቆጠብም።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የልማት አገልግሎት መዘርጋት

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የአገሪቱን የተፈጥሮ ውበትና የምትኖርበትን አካባቢ የገነት አምሳል አድርጋ ለመኖር የምትፈልግ ስለሆነች 1970 ዓ.ም. በዱራሚ ጠዛ ማዕከላዊ የምርምርና የሠርቶ ማሳያ ጣቢያ አቋቁማ የምርጥ ዘር አዝርዕት አትክልትና ፍራፍሬ የእንሰሳት የዓሣና የዶሮ እርባታ፣ የኮርማ በሬ አገልግሎትና የደን ልማት ጀመረች።

አብዮታዊ መንግሥት ጥቅምት 19 ቀን 1971 ዓ.ም. የምርትና የኢኮኖሚ እድገት ዘመቻ ካወጀ ወዲህ የዕድገት ጥን መጠን እጅግ ከፍ በማድረግ በአውራጃ ውስጥ ከጣዛ ሌላ ቦታዎች ብዙ የሠርቶ ማሳያ ጣቢያዎች ከፍታለች። የምርት ዝርና አዝርዕት ከአዋሳ ምርት በቆሎ ዘር ሰንደዔ ዘር አኩሪ አተር ከአካባቢ አየር ጋር እንዲሰማማ እያደረገች ለአባት ገበሬዎችና ለአምራች ኅብረት ሥራ ማገበራት አጭር ኮርስ (ሴሚናር) እየሰጠች ምርጥ ዘሮችን በነጻና ቅናሽ ዋጋ በማስከፈል ኅብረተሰቡን ታገለግላለች።

የዓሣ እርባታ በዱራሜ ጎች በቤናራ በዛና ቤሌ፥ በጣዛ ገርባ ሳንቶ በጆራ ኩሬዎች ገበሬ ማኅበራትን በማስተባበር ከዋናው ምርምር ጣቢያ ተላፒያ የተባለውን ዓሣ ዝርያ ኩሬዎች ውስጥ ተጨምሮ በጥሩ ሁኔታ እንዲያድጉ በማሰልጠን ላይ ናት።

በአውራጃው ውስጥ እጅግ የመሬት ጥበት በመኖሩ ሰዎች ከተለመዱት የአገር ቤት ላሞች ብዙ ወተት ስለማያገኙ የወተትን ምርት በአካባቢና በአውራጃው ውስጥ ከፍ ለማድረግ 1971 ዓ.ም. ለመጀመሪያ ጊዜ 4 የወተት ላሞችና አንድ ንጹሕ መቶ ፐርሰንት ሆሊስቱን ኮርማ በሬ በማርባት የላሞችን ወተት ለአካባቢና ለድርጅቱ ሠራተኞች ቤተሰቦች በቅናሽ ዋጋ እየሸጠችና በኮርማው በሬ የአካባቢ ገበሬዎች የአገር ቤት ላሞች እያስጠቁ ጥሩ የላሞች ዝርያ ስለሚያበዙ ዱር ከነበረው ወተት ምርት የአሁኑ ከፍ በማለቱ ሕዝቡ በጥሩ ሁኔታ እንዲጠቀሙ አድርጋለች። በተጨማሪ የአካባቢው ሕዝብ በከብት እርባታ ፍላጎቱ እየበዛ ስለሄደ የሕዝብን ፍላጎት ለማርካት ቤተ ክርስቲያኒቱ የኮርማ በሬዎችን ቁጥር አምስት አድርጋለች።

የደን ልማት

የደንና የዱር አራዊት ልማት በአገሪቱ ውስጥ በልዩ ልዩ አገልግሎት ከሚውለው ባሻገር ለአገሪቱ የኤኮኖሚ ግንባታ ዋና መሣሪያ ነው። ባለፈው መንግሥት ሥርዓት ያለ አግባብ ሲጨፈጭ ብዙ ወጪዎች ወጥተው ወጥተው ሆኖች ግብርና ሚኒስቴር ግብርና ሚኒስቴር ተጠሪ ጽሕፈት ቤቶች ጋር በመተባበር ገበሬ ማኅበራትን በማስተባበር ከዓመት ወደ ዓመት የደንና ልማት ከፍ በማድረግ ላይ ነች።

የዶሮ እርባታ

ሕዝቡ በቀላል ወጪና ዘዴ ጥሩ አልሚ ምግብ እንዲያገኝ 1972 ዓ.ም. በዶሮ እርባታ በኩል የአንድ ቀን ዕድሜ ያላቸውን ሮሆድ አይላንድ ሬድ የተሰኙትን የዶሮ ጫጮቶችን እያስመጣች እስከ አራት ወር ድረስ አሳድጋ ለሕዝቡ ቅናሽ ዋጋ እየሸጠች አገልግሎት ተሰጣለች።

በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ልማት አገልግሎት በዱራሜ ጣዛ ክፍል በአራት ጣቢያዎች 1230 ድጋ ቤተሰቦች ሕፃናት በልብስ በምግብ በሕክምናና በትምህርት መሣሪያዎች ሲረዱ ለቤተሰቦቹ የትሮኦቶችን ሁኔታ ጥናት አድርጋ አርሰው ለሚተዳደሩት በሬ ገዝታ በመስጠት እርዳታ ታደርጋለች። ከ1973 ዓ.ም. ጀምሮ በቢሻ ቃለ ሕይወት ጽሕፈት ቤት ተመሳሳይ እርዳታ ታደርጋለች።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስ ትማሪዎችን የእጅ ፈጠራ ችሎታ ከፍ ለማድረግ በበቢሻ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት የሸማኔ ሥራ፥ በከብት ቆዳ ሻንጣ መስፋት ሥራ የሳሙና ሥራና ልዩ ልዩ የእጅ ሥራዎችን በማስተማር ስትገኝ በዱራሜ ጣቢያ በቃጫ ልዩ ልዩ ሥራዎችን መሥራትንና ዘመናዊ እርሻ ዝዴዎችን በሴሚናር መልክ ማሰልጠን ጀምራለች።

የከምባታና ሀዲያ ቃለ ሀይወት ቤተ ክርስቲያን ልማት አገልግሎት እስከ አሁን ድረስ አያሌ ሥራዎችን አቅሟ በሚፈቅደው መሠረት በልማት አንጻር በውጭ አገር ዜጋዎች በኢትዮጵያውያን ባለሙያዎች የቴክኒክ ሥራውን ጥራትን ብዛት ባለው መንገድ ታካሄዳለች።

በአውራጃው ውስጥ አልፎ አልፎ ወራጅ ወንዞች ቢኖሩም በሁሉ ቦታ ንጹሕና በቂ ውኃ ለማግኘት አስቸጋሪ በመሆኑ በአንጋጫ ከተማና በሾኔ ከተማ በቂ ውኃ በማስገባት በአውራጃው ውስጥ በብዙ ቦታዎች ምንጮችን በመጥረግና በመገንባት ሕዝቡ ጥሩ ውኃ እንዲያገኝ አድርጋለች።

እንዲሁም ሕዝቡ አነስተኛ መገናኛ መንገዶችን ሲሠራ ካደረገችው እርዳታ ሌላ ከተከለ ሃይማኖት እስከ ጣዛ አምስት ኪሎ ሜትር ርቀት ያለውን መንገድ ዶዘር አስመጥታ አስተካክላለች። የአንጋጫ ወረዳ ሕዝብ ከአንጋጫ እስከ አማሻ ያለውን መገናኛ ሲሠራ ከልማት ክፍል ዶዘርና ሠራተኛ ሰጥታ ከፍተኛ እርዳታ አድርጋለች።

የከምባታና ሀድያ አውራጃ ሕዝብ በመደበኛ ትምህርት፣ በመሠረተ ትምህርት፣ በልማት ሥራ በአገር አቀፍ ደረጃ ግንባር ቀደም በመሆኑ ሰፊው የአውራጃ ሕዝብ በሚያደርገው ሁሉ የከምባታና ሀድያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የእርዳታ እጅዋን በመዘርጋት ላይ ነች።

ቤተ ክርስቲያን የምታደርገውን ሁሉ ለእግዚአብሔር ክብር፣ ለአገሪቱ እድገትና ብልጽግና እንዲሆን (ታደርጋለች) ትፈልጋለች። በሁሉም ነገር እግዚአብሔር ይክብር።

ክፍል 8

የቀጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት

1. የቤተ ክርስቲያን መመሥረት 2. ወንጌል ወደ ቀጫ የገባበት ዓመት ሀ. ከጣሊያን በፊት ለ. ከጣሊያን በኋላ 3. ቤተ ክርስቲያን በመጀመሪያ በየት ተመሠረተች 4. ወንጌልን ወደ ቀጫ ይዘው የገቡ ሰዎች 5. ስደት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን ላይ

1. የቤተ ክርስቲያን መመሥረት

ሀ. በ1933 ዓ.ም. አቶ ብላቴ ሻሸን ከቀጫ ዳልቦ እስከ ወላይታ ሁምቦ ወረዳ ሄዶ አቶ ዋንደሮ ዳባራ በሚያገለግሉበት ቤተ ክርስቲያን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አመነ። አቶ ብላቴ ሻሸን ከወላይታ ሲመለስ አቶ ወንቱ የተባለውን ወንጌላዊ ይዞ መጣ። አቶ ወንቱ ወደ ቀጫ ከመጣ በኋላ ብዙ ነፍሳት ተገኙ። አቶ ወንቱ ቤት በራፍ ትልቅ ቤተ ክርስቲያን ተሠራ። በዚያች ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚቀመጡ አባላት ብዛት 40 (አርባ) ያህል ነበር። ከዚያ በኋላ ሩቅ ባልሆነ ጊዜ ውስጥ ብዙ ሰዎች አምነው ተጠመቁ። ይህ ጥምቀት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያው ነው።

ለ. በ1934 ዓ.ም. በቀጫ ቦሎሻ በሚባል ቀበሌ በአቶ አሸቦ አዳቶ በራፍ ሁለተኛ ቤተ ክርስቲያን ተመሠረተ። ይህ ቤተ ክርስቲያን ሊቋቋም የቻለው አቶ ብላቴ ሻሸን ወንጌልን ተምሮ መጥቶ አስተምሮ አሥራ ሦስት (13) ሰዎች ስለ አመኑ ነው። አቶ ብላቴ ሻሸን በቦሎሻ ቀበሌ ቤተ ክርስቲያንን ካቋቋመ በኋላ አቶ ድዳና ድልባቶ ከወላይታ ወደ ቀጫ መጣ። አቶ ድዳና ድልባቶ ከቀጫ ወደ ወላይታ በሄዱበት ወቅት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምኖ ተቀበለ። አቶ ድዳና በወላይታ ቆይቶ ከተመለሰ በኋላ በ1935 ዓ.ም. ባደረገው ስብከት ብዙ ሕዝብ አምኖ አሥራ ሁለት (12) ሰዎች ከቦሻ ቤተ ክርስቲያን ወደ ወላይታ ቤተ ክርስቲያን ሄደው ተጠመቁ።

2. ወንጌል ወደ ቀጫ የገባበት ዓመት

ሀ. የፋሺስት ኢጣሊያ ጦር በወረራ ወደ ኢትዮጵያ ከመግባቱ በፊት ሚስተር ሉይስ የሚባሉ ሚስጥናዊ ወንጌልን ይዘው ወደ ጎፋ ሲሄዱ በቀጫ ቦላ ገበያ ላይ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ሁሉ ሰው ማመን እንዳልበት ሰበኩ። በሚስተር ሉይስ ስብከት አቶ ያያ አርጌቦ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አምነው ተቀበሉ።

ለ. የኢጣሊያን ጦር ከወጣ በኋላ፡- በ1934 ዓ.ም. አቶ ያያ አርጌቦ ስለ እምነት ጉዳይ በቦሎሻ ቤተ ክርስቲያን ከአቶ ብላቴ ሻሸን ከተረዳ በኋላ የጌታን ወንጌል ይዞ ከቀጫ ወደ ጎፋ ሄደ። በጎፋ አውራጃ አንድ ወር ሰበከ። ከአንድ ወር በኋላ አቶ ያያ ወደ ቀጫ ተመልሶ ብዙ ወራት ባልሆነ ጊዜ እኔ ወደ ጌታ እሄዳለሁ በማለት በበሽት ተያዘና ሰዎች መድኃኒት ለመስጠት ቢሞክሩም ወደ ጌታዬ መሄዴን ልትከለክሉኝ ነው በማለት መድኃኒቱን እምቢ ብሎ በ1946 ዓ.ም. ከዚህ ዓለም ተለይቶ ወደ ወደደው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዘንድ በደስታ ሄደ።

3. ቤተ ክርስቲያን በመጀመሪያ የት ተመሠረተች?

ሀ. ቤተ ክርስቲያን በመጀመሪያ በቀጫ ዳልቦ፤

ለ. በቦሎሻ በአቶ አሸቦ አደቶ ቤት በራፍ ተመሠረተ።

4. ወንጌል ወደ ቀጫ ይዘው የገቡ ሰዎች

1. አቶ ወንቱ 5. ዱላ 2. አቶ ብላቴ ሻሸን 6. አቶ ጋናሞ ዶክሌ 3. አቶ ድዳና ድልባቶ 7. አቶ መሐሪ ጮራሞ ይባላሉ 4. አቶ ግዛው አዳም

ወንጌልን ይዘው ወደ ቀጫ ከገቡት ወንጌላውያን መካከል የቀጫ ተወላጅ የሆኑት 1. አቶ ብላቴ ሻሸን 2. አቶ ድዳና ድልባቶ 3. አቶ መሐሪ ጮራሞ ሲሆኑ፤ ከወላይታ የመጡ ናቸው።

5. ስደት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን ላይ

ሀ. በ1935 ዓ.ም. በቦሎቫ አቶ አሸበ አደቱ የሚያገለግሉበትን ቤተ ክርስቲያን በእሳት አቃጠሉ። በባላባቶችና በዊቃ ሹሞች ምክንያት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪ የነበሩት ፊትአውራሪ ደጀኔ እርገጤ የቦሎቫን ጸሎት ቤት ካቃጠሉ በኋላ ብዙ ክርስቲያኖችን በፖሊስ ጣቢያ አስረው እንደገና ወደ ስልቦ ቤተ ክርስቲያን ከብዙ ወታደሮች ጋር ጄደው የዳልቦን ጸሎት ቤት በእሳት አቃጠሉ። በዚያው ዕለት የተያዙት አሥራ አራት አማኞች በባላ ፖሊስ ጣቢያ አንድ ዓመት ተኩል ያሠሩ። ከታሠሩት መካከል አቶ ድዳን ስልባቶ፣ አቶ ሐርድድ፣ አቶ ጋፋቶ ገብሬ፣ አቶ ጌታ ሐለለ፣ ከወላይታ መጥተው በወንጌላዊነት ሲያገለግሉ የታሠሩ ሲሆን ሌሎችም ምእመናን ይገኙበታል። ከአንድ ዓመት ተኩል ለማያንስ ጊዜ ከታሠሩ በኋላ አሥራ አራቱንም ሰዎች ተለቀቁ። ከተለቀቁ በኋላ ከአሥራ አራቱ ሁለቱን፣ 1ኛ አቶ አሸበ አደቱ፣ 2ኛ አቶ ብላቴ ሻሸን ከሌሎች በመለየት ንጉሥ ኃይለ ሥላሴን የለም ብለዋል ብለው አሥራ ሁለት የሐሰት ምስክሮችን አስመስክረው በ1936 ዓ.ም. ከነዳር እስከ ሚያዝያ ወር 1936 ዓ.ም. በጋሞ አውራጃ በጨንቻ ወህኒ ቤት ታሠሩ። በሚያዝያ ወር 1936 ዓ.ም. ወደ አዲስ አበባ ሲወሰዱ አቶ ብላቴ ሻሸን በጠና ታምሞ ስለነበረ በጊዜው አስተዳዳሪ የሆኑት ደጃዝማች ዘውዴ አባክራን አቶ ብላቴ ሻሸንን አንተ በሽተኛ ስለሆንክ አቶ አሸበ አደቱ በአዲስ አበባ የሚያገኘውን ፍርድ በዚህ ትቀበላለህ ብለው ቢመክሩት፣ አቶ ብላቴ ሻሸን “እኔና አሸበ አደቱ በጌታ አንድ ስለሆንን የሚደርስብንን ፈተና ከወንድሜ ተለይቼ ለመቀበል አልችልም። በሽተኛ ብሆንም እኔ የማመልከው ጌታ ደግፎኝ ፍርድን እስካገኝ ድረስ እንደሚደርስኝ አምናለሁ” ብሎ በእምነትና በፍቅር ሊለየው አልቻለም። አቶ ብላቴ ሻሸንና አቶ አሸበ አደቱ ከጨንቻ እስከ ሐላባ ድረስ በእምነት የታሠሩ አምስት እሥረኞች፤ በነፍስ ገዳይነት የታሠሩ አርባ ስድስት በጠቅላላ አምሳ አንድ (51) ሲሆኑ፣ በእምነት የታሠሩ 1ኛ. አቶ አሸበ አደቱ 2ኛ. አቶ ብላቴ ሻሸን 3ኛ. አቶ ሔላና ዴብሶ 4ኛ. አቶ ዋጋሶ 5ኛ. አቶ ወንቴ ሦስቱ ወንጌልን ይዘው ወደ ጋሞ አችሎ ቀበሌ የገቡ ሲሆኑ ሁለቱ ደግሞ ከቀጫ የተያዙ በጠቅላላ አምስት አማኞችና አርባ ስድስት ነፍስ ገዳዮች በሃያ ወታደሮች አጃቢነት እስከ ሐላባ ከተማ ድረስ ከጨንቻ በእግር ተጉዘው ከሐላባ ከተማ መኪና አግኝተው አዲስ አበባ ደርሰው ሚያዝያ 13 ቀን 1936 ዓ.ም. ወህኒ ቤት ገቡ።

አቶ ብላቴ ሻሸን በደረሰበት በሽታ ወደ ወህኒ ሐኪም ቤት ተወስዶ ሲታከም ሚያዝያ 19 ቀን 1936 ዓ.ም. በመጽሐፍ ቅዱስ አነጋገር (አባባል) በእንቅልፍ በተመሰለው ሞት ከዚህ ዓለም ተለየ። ዓደኞቹ በማያዩበት ቦታ የአቶ ብላቴ ሻሸን አሟሟት ባልተገለጠ ሁኔታ አስከፊነትን ሲገንዙ መገንጠው ገመድ አረት ግዜ ተበጠሰ። ምክንያቱም እንደሆነ የወህኒ ፖሊሶች ተገርመው ከዓደኞቹ አንዱን አቶ ሔላና ዴብሶን ጠርተው ወንድምህ በኃይል ታሟል ብለው ነገሩት። አቶ ሔላና ዴብሶ አቶ ብላቴ ሻሸን ወዳለበት ቦታ ሲደርስ ሞቱ አገኘው። አስከፊነትን ያሳየው ወታደር ትቶት ወደ ሌላ ቦታ ሄደ። አቶ ሔላና ዴብሶ በጣም አዘነና ትንበርክኮ ጸሎት ካደረገ በኋላ በአስከፊነት አጠገብ ተቃምጦ እያለ ጥሎ የሄደው ወታደር መጣና ወንድምህ ሞቶ አስከፊነትን ልንገንዘው ስንል መገንጠው አራት ጊዜ ተበጠሰ። ምክንያቱም እንደሆነ አልገባኝም ብሎ አቶ ሔላና ዴብሶን ጠየቀ። አቶ ሔላናም ለወታደሩ የሰጠው መልስ የወንድሜ ሥጋ ወዴት እንደሄደ እኔ ሳለውቅ እንዳይሆን እግዚአብሔር ነው ያደረገው። ስለዚህ አሁን ገንዘብ እኔ ስላየሁ እንደገና ለበጠስ አይችልም የሚል ነበር። ከዚያ በኋላ በነጭ ጣቃ ጠቅልለው ገነዙት። ነገር ግን ሊበጠስ አልቻለም። በወህኒ ቤት ያሉት አማኞች የአቶ ብላቴ ሻሸንን ቀብሮ ሥነ-ሥርዓት ደንብ በተሞላበት ሁኔታ ፈጸሙ። ከዚያ በኋላ ብዙ ሳይቆዩ ሦስቱ ሲፍቱ አቶ አሸበ አደቱ እስከ ግንቦት 16 ቀን 1936 ዓ.ም. ድረስ በወህኒ ቤት ቆይቶ በዚሁ ዕለት የፍርድ ውሳኔ ተሰጠ።

ፍርዱም እንደሚከተለው ነው። ፍርድ አቶ አሸበ አደቱን ንጉሥን አልሰደብክም? ብለው ጠየቁ። አቶ አሸበ አደቱ ለፍርድ ቤት ሲመልስ አልሰደብኩም ግን ሰድበሃል ብለው አሥራ ሁለት የሐሰት ምስክሮች መስክረውብኛል በማለት መልስ ሰጡ።

የፍርድ ውሳኔ ሀ. ንጉሥን ሰድበሃል ለ. አሥራ ሁለት ምስክሮች በአንተ ላይ ስለመሰከሩብህ አንድ ዓመት እሥራትና አርባ ግርፋት ተፈርዶብሃል የሚል ሆኖ ግንቦት 16 ቀን 1936 ዓ.ም. የፍርዱ መግለጫ ለአቶ አሸበ አደቱ ተሰጠ። የፍርዱን መግለጫ ይዘው ወደ ወህኒ ቤት ተመልሰው ከሚያዝያ 13 ቀን 1936 ዓ.ም. እስከ ሚያዝያ 16 ቀን 1937 ዓ.ም. እጆቹንና እግሮቹን በገመድ አሥረው በኋላና በፊት ሆነው በመያዝ በትልቁ ጅራፍ አርባ ገርፉት። ገራፊውም ከአንድ እስከ አርባ ድረስ እየቀጠረ ይገርፋል። ከቁጥሩ ካነሰ አምስት ብር የመክፈልና ጻኛውም አምስት ብር የመስክፈል መብት አለው። ከቁጥሩ ካሳለፈ ግን አምስት ብር የመክፈል ግዴታ የለበትም። አቶ አሸበ አደቱ አርባ ሲገረፍ አሥራ ሦስት ሌቦች አብረው ነበሩ። አቶ አሸበ አደቱ እስከ አርባ (40) ቢገረፍም ትንሽ የደም ጠብቅ እንኳን እንዳልፈሰሰው በአፋ መስክረአል። ለማየት የተሰበሰበው የአዲስ አበባ ከተማ ሕዝብ ይህ የቀጫ ሰው እውነተኛ አማኝ ነው ብለው መስክረውለታል።

አቶ አሸቦ አዴቶ በሚያዝያ 16 ቀን 1937 ዓ.ም. ተገርፎ እያለ ሚስት ባርግስተን የሚባሉ ሚስቶናዊት ሴት ማን እንደነበራቸው አይታወቅም፤ ከቀጫ አገር አማኝ ሰው ታሥሮ በአዲስ አበባ ወህኒ ቤት መኖሩን ሰምተው አንድ ቁና ሽምብራና ሦስት ዳቦ ብሥራት ማቲዎስ በተባለችው እጅ ልከው አምጥታ ለአቶ አሸቦ አዴቶ ሰጥታለች። ግንቦት 16 ቀን 1937 ዓ.ም. ተፈቶ አማኝ ፈረንጅ እንዳለ ሰምቶ በእንጦጦ ዶክተር ጋርኔ ቤት እስከ 5 ቀን ድረስ በዶክተሩ ቤት ተቀምጧል። ዶክተር ጋርኔ ለአቶ አሸቦ አዴቶ ለመጓጓዣ የሚሆን ገንዘብ የመኪና ኪራይ ሰጥተውት እስከ ወልቂቤ ድረስ በመኪና፣ ከዚያ እስከ ከምባታ ሆሳዕና ድረስ በእግር ትጉዞ በመምጣት አማኞችን አማኝቶ መንገድ መሪ ተሰጥቶት ወደ ቀጫ ሊመጣ ችሏል። አቶ አሸቦ አዴቶ ከአዲስ አበባ ቀጫ እስኪምጣ ድረስ በቀጫ ሦስት ቤት ክርስቲያን ተቋቁሞ ቆየው። አንዱ ዱር በእሳት በተቃጠለበት በቦሎሻ ተሠርቶ ስልሳ (60) አማኞች ተጠመቁ። ከዚያ በኋላ አቶ አሸቦ እንደመጣ ብዙ ሕዝብ ወደ ጌታ ሊመለስ ችሏል።

ለ. 1938 ዓ.ም. በቀጫ አራት ቤት ክርስቲያን ተሠርቶ ብዙ ምእመናን ጌታን ሲከተሉ ሁለተኛ ስደት ሆነ። ከገዢው መደብ ቤት ክርስቲያን በ1938 ዓ.ም. ሰው ሁሉ ይህንኑ ሃይማኖት እንዲከተል አዋጅ ተደረገ። እነዚያ አማኞች እያሉ ይህ ሃይማኖት አይጸናም በማለት ከቀጫ ቃለ ሕይወት ቤት ክርስቲያን ስልሳ እራት ሰዎችን በበላ ፖሊስ ጣቢያ አሠሩ። ወንጀሉ ፀረ-ማሪያም በሚል ነው። አማኞቹ ከታሠሩ በኋላ የቀሩትን በየሰው ቤትና በየቀበሌ በማዞር እያንገላቱ ያላቸውን ንብረታቸውን በጠቅላላ ዘርፈው ወስደዋል።

ሐ. በ1941 ዓ.ም. በቀጫ ስድስት የቃለ ሕይወት ቤት ክርስቲያናት ነበሩ። አርባ አራት ሰዎች ሁለት ሳምንት ታሥረው ሠላሳ ሰባት ሰዎች ተፈቱ። የቀሩት ሰባት ሰዎች 1. አቶ ሐሪ ጮራም 2. አቶ ያያ አርጌበ 3. አቶ ድዳና ድልባቶ ሌሎችም ጭምር የገዢውን መደብ እምነት አጥፍታችኋል። አቶ ማና አረኛን ቄሱን ሰብካችኋል በሚል ክስ ታሠሩ። ከአራት ወር በኋላ ከእሥራት ተለቀቁ።

መ. በ1944 ዓ.ም. ከቀጫ ቤት ክርስቲያን ሃያ አንድ (21) ሰዎች ታሠሩ። ክሱ ሃይማኖትን ለውጠዋል የሚል ነው። ከእሥረኞች መካከል አቶ ዱማ ኢያና፣ አቶ ዋዴ ሻንካ ጣዳ፣ አቶ ጋናሞ ዶክሌ፣ አቶ ጋጌበ መና፣ አቶ አልቶ አንኮ ይገኙበታል። እነዚህ በቦለ እሥር ቤት ሦስት ወር ታሠሩ። ከአቶ ጋናሞ ዶክሌ እጅ አንድ አምሳ አለቃ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ቀምቶ የባሕር መጽሐፍ ብሎ ወረወረው። አቶ ጋናሞ ዶክሌ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የእግዚአብሔር ቃል አለ። የእግዚአብሔርን ቃል የሰበረውን እግዚአብሔር ይሰብራል በማለት በመንፈሳዊ ቁጣ ተናገሩ። ከሦስት ወር እሥራት በኋላ ከሥልጣን በላይ ብለው ወደ ጎፋ አውራጃ ሃያ አንድ (21) ሰዎች ሰደዱ። በጎፋ አውራጃ አሥራ ሰባቱን ፈትተው ለቀቁና አራቱን ሰዎች ወደ ኋላ አስቀርተው ሦስት ወር አሠሩአቸው። በጠቅላላው በጎፋ አውራጃ ስድስት ወር ታሥረው ተፈቱ። ከተፈቱት ሰዎች መካከል አቶ ድሣ ኢያና መጀመሪያ በተያዘበት በደረቅ ጣቢያው አጠገብ ወንጌል ሲሰብክ አምሳ አለቃው ሞተ። አንገላቹና አስቸጋሪ የነበረው አሥሳ አለቃ ከሞተ በኋላ አቶ ዱማ ኢያና በደስታ የወንጌሉን ሥራ ቀጠለ።

በጫባ ጉድሳ ቤት ክርስቲያንን አቋቁሞ ሲሠራ በአምሳ አለቃ ምትክ የመጣ ሻምበል ባሻ አቶ ዱማ ኢያና በጫባ ጉድሳ ቤት ክርስቲያን ማቋቋሙን በጥቆማ ደርሶበት አምስት ሰዎችን አሥረው ከአምስቶቹ አቶ ዱማ ኢያናን ክፉኛ ደብድበው በሞትና በሕይወት መካከል ትተው አምስት አማኞችን ጮሼ ምክትል ወረዳ ወሰደው አንድ ወር አሥረው ሻምበል ባሻ ሌባና ሚሲዮን ካላጠፋሁ ሱሪዬ ታገፎ ሙታንታ ይሁን ብሎ የፋከራ ቃል ተናገረ። ይሁን እንጂ ከጊዜ በኋላ ሻምበል ባሻ በብዙ አደጋ ላይ ሲወድቅ አማኞች የዓይን ምስክሮች ሆነው አይተዋል። ከጎፋ እሥር ቤት ከተፈቱት መካከል አቶ አልቶ አንኮ ቦራ በተባለው ቀበሌ በመኖሪያ ቤቱ ሳለ ከይሴ በተባለው ቀበሌ ቤት ክርስቲያን ስሠራ ነበር። ሁለት አማኞች ወደ አቶ አልቶ አንኮ ቤት ሲመጡ አንድ የገዢው መደብ ሃይማኖት ካህንና ወንድሙ ሌሎችን መሰል አባሎቻቸውን ክስ አባሉት በመንገድ ላይ አገኙና የአማኞቹን ንብረት ለማቋረጥ ብለው ኪሳቸውን በርብረው ክፉኛ ደብድበው በሞትና በሕይወት መካከል ትተዋቸው ስለሄዱ እነዚያ አማኞች ሩቅ ባልሆነ ጊዜ ውስጥ ሞቱ። አቶ አልቶ አንኮና አቶ ናጋሽ አማቹ ስለሟሹቹ ክስ መሥርተው ካህንን አስቀጥተዋል። በሃይማኖት ምክንያት የተጎዱ ጥቂቶች አይደሉም።

ሠ. በ1946 ዓ.ም. አምስተኛው ስደት በቀጫ ቤት ክርስቲያን፡- ሃይማኖትን እንዲክዱ ትሰብካላችሁ ብለው ስድስት ሰዎችን በበላ ወህኒ ቤት አሠሩ። ስድስት ቀን ካሠሩ በኋላ ከመካከላቸው አቶ ጄፋሮ ጮራን ክፉኛ ደብድበዋል። በዚያን ጊዜ ነጋ ጠባ እሥራትና ስደት ቢበዛም የቤተ ክርስቲያን ቁጥር እየበዛ ሄደ። በወቅቱ ክርስቲያናት ለወንድሞች የሚያደርጉት እንክብካቤ በጣም የሚያሰደስትና የእግዚአብሔርን ሥራ ወደፊት እንዲስፋፋ የሚያደርግ ነበር።

ረ. በ1953 ዓ.ም. ስድስተኛው ስደት በቀጫ ቤት ክርስቲያን ላይ፡- ቀጫና ጎፋ በየወሩ ማኅበት አብረው ሲጠጡ በቀጫ ከይሶ ቤት ክርስቲያን ጭቃ ሹሞችና ባላባቶች በአጥቢያ ዳኞች ቀስቃሽነት በቀጫ ወረዳ አስተዳዳሪ በነበረው በደምስ ሻኔ ትዕዛዝ 60 (ስድሳ) አማኞች ከክይሴ ቤት ክርስቲያን ተያዙና በቀጫ ባለ ደረቅ ጣቢያ ሦስት ወር ታሠሩ።

ከሦስት ወር እሥራት በኋላ ከቀጫና ከጎፋ የተቀላቀሉ 60 (ስድሳ) አማኞች ወደ ጎፋ አውራጃ ወህኒ ቤት ተወሰዱ። የጎፋ አውራጃ ባለ ሥልጣኖች በቤተ ክርስቲያን ላይ ከባድ ጭቆና እያደረሱ ነበር። ከኩልቂ ወደ ሳውላ ከተማ በሚወርዱበት ጊዜ፡- ሀ. የባለ ሥልጣኖች ዕቃ ለ. የክርስቲያኖች ዕቃ ሐ. የመንግሥት ዕቃ ከኩልቂ የሥስት ሰዓት መንገድ ያሸከሟቸው ነበር። በወቅቱ ደጀኔ የሚባል ወታደር ከእሥረኞቹ አንዱን አቶ አንጃ አዳምን ያለ ምክንያት ከፋኛ ደብድቦ በእሥር ቤት እያለ በወትሮውም ደመኝና ይጠባበቅ የነበረውን ሞት በደስታ ሕይወቱን አሳለፈ።

አቶ አንጃ አዳም ወደ እሥር ቤት ሲሄድም ከእሥራት ይልቅ ላላመኑ ወገኖች እያዘነ በመታሠሩ እየተደሰተ ሄዶ ላለ የሕይወቱን አክሊል ሊቀዳጅ በደስታ ወደ ጌታ ሄደ። አቶ ኩራ ጫራቃ በተመሳሳይ ከጎፋ አውራጃ ወህኒ ቤት በበሽታ ሞቷል። ሌሎችንም ቀንደኛ ቅንደኛ ተብለው የቀሩትን ለማስፈራራትና እምነታቸውን ለማዳከም ዘጠኝ ሰዎችን እግር ከወርች አሠሩ። እነዚህም 1ኛ. ናሽ አማቼ 2ኛ. አቶ ዝደ 3ኛ. ለማ 4ኛ. አቶ ጀራ ባካሉ 5ኛ. አቶ ጣንባሎ ጫንዳ 6ኛ. አቶ ካንዶ ጣሌ 7ኛ. ዳልቦ ድሎ 8ኛ. አቶ ድን ጋት ድዳና 9ኛ. አቶ ኩንታ አዳ በጠቅላላ በጎፍ አውራጃ አምስት ወር ከታሠሩ በኋላ በተያዙ በ8ኛው ወር ሲፈቱ ሰባት ሰዎች ወደኋላ አስቀርተው እነዚህ መንግሥት የጠላቸው ናቸው ከነፍስ ገዳዮች ጋር ይታሠሩ ብለው ወደ ጨንቻ ላኩዋቸው። የነፍስ ገዳዮች ወንጀል ይበልጣልና ከነፍስ ገዳዮች ጋር መታሠር የለባቸውም ብለው ፈትተው ለቀቁዋቸው። በዚያን ጊዜ የቤተ ክርስቲያን ቁጥር ወደ አስራ አንድ ደረሰ። በ1956 ዓ.ም. የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት 1ኛ. ደረጃ ተከፈተ። ኤልሚንታሪ ትምህርት ቤት በ1949 ዓ.ም. 1ኛ ክፍል ተከፍቶ ሲያስተምሩ ቆይተው ሁለተኛ ክፍል በ1958 ዓ.ም. ተከፈተ።

ሰ. በ1963 ዓ.ም. ሰባተኛው ስደት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን ላይ፡- በሰቆሌ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በጭቃሹም በአቶ ዳዳ ቱሉ ቀስቃሽነት በአራት ጽኑ አማኞች ላይ ስደት ተፋፋመ። አቶ ጎአ ጋንታ የቤተ ክርስቲያን መሪ አቶ አዋቱ ሌሎችም ሁለት አማኞች ላይ ክስ ተመሠረተባቸውና ሌላውን ሃይማኖት ስድበዋል በማለት ስድስት መቶ ብር ወይም ስድስት ወር ጽኑ እሥራት የቀጫ ወረዳ ፍርድ ቤት በይጥባቸው ስማቸው ካልተጠቀሱት አንዱ ሁለት መቶ ብር ከፍሎ ሲወጣ ሌሎቹ ሦስት አማኞች ግን ባልሠራነው ጥፋት፤ በክርስቶስ ስም የመጣውን ፈተና እንቀበላለን ብለው ስድስት ወር በጨንቻ ከተማ በጋሞ አውራጃ ወህኒ ቤት ታሥረው ብዙ ነፍሳት ከወህኒ ቤት ወደ ጌታ እንዲመለሱ አድርገዋል። እሥራታቸውን ጨርሰው ከተለቀቁ በኋላ ብዙ ነፍሳት ወደ ጌታ የተመለሱበት ዋናው ምክንያት በታሠሩ አማኞች ጎብረትና ታሪካዊ የሆነ በጎ አድራጎታቸው እንደሆነ ገልጠዋል። ወንጌልም በቀጫ እየተስፋፋ ሄደ። ቀጫና ወላይታ በአንድነት ይሠሩ ነበር። የኤሌሚንታሪ ትምህርት ቤት በቀጫ ማኅበር ጣቢያ ከአንድ እስከ ስምንት ያሉትን ክፍሎች ከፍተው ያስተምሩ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ ኤሌሚንታሪ ትምህርት ቤት ሁለቱም በማኅበሩ ጽሕፈት ቤት ሥር ነበሩ። መጽሐፍ ቅዱስም ከአንድ እስከ ሦስት ወይም አንደኛ ደረጃና መለስተኛ አንድ ክፍቶ ያስተምሩ ነበር። ቀጫ ከወላይታ በ1965 ዓ.ም. ተለየ። ከወንጌል አማኞች አንድነት ከተለየ ብዙ ጊዜ ሆኖ ነበር። የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በሰባት ዞን በሚከፋፈልበት ጊዜ በ1968 ዓ.ም. በዋና ጸሐፊው በአቶ ተክሌ ወ.ጊዮርጊስ ፍለጋና ቀስቃሽነት በየዘንም ሆነ በወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የዓመታዊ አጠቃልይ ጎባኤ አባል ለመሆን ቻለች። በቀጫ ቤተ ክርስቲያን ተደራጀች፤ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት እስከ 4 ማለትም አንደኛና መለስተኛ ደረጃ ከፈተች። ኤሌሚንታሪ ትምህርት ቤቶችን ለአካባቢው ገበሬ ማኅበራት አስረከበች። ጽሕፈት ቤትም አቋቋመች፤ በሁለት ክፍል ማኅበራት ተደራጀች። የቤተ ክርስቲያንም ብዛት ከ30 በላይ ሆኑ። ከቀጫ ወንጌላውያን ወጡ። በ1968 ዓ.ም. ቀጫ ራሷ በላከቻቸው ወንጌላውያን አገልግሎት በቀጫ ሁለት መቶ የሚያህሉ ሰዎች ንስሐ ገቡ። አራት መቶ የሚያህሉ በጌታ አመኑ። የቀጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ከዋናው ጽሕፈት ቤት ጋር ያላትን ግንኙነት እያጠናከረች ሄደች።

ሸ. በ1971 ዓ.ም. ስምንተኛው ስደት በቀጫ ቤተ ክርስቲያን ላይ፡- በዚሁ ዓመት ስደት ተነስቶ ከ40 በላይ የሚሆኑ ቤተ ክርስቲያናት ተዘኩ። ድርጅቱና የድርጅቱም ንብረቶች ተወረሱ። በየቀበሌም ነጋ ጠባ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ማሠርና መፍታት ማስፈራራት፤ የክርስቲያኖችንም አቋም ማዳከም ሆነ። ሁለት አማኞች ከቀበሌ ወደ ወረዳ፤ ከወረዳ ወደ አውራጃ በመውሰድ አንድ ዓመት ያህል ታሠሩ። በ1972 ዓ.ም. ከቀጫ የታሠሩ አማኞች 1ኛ. አቶ ባሣ ዳአ 2ኛ. አቶ ጋጋ ገብሬ ሲሆኑ የጋሞ አውራጃ ወህኒ ቤት እምነታቸውን ለማዳከምና ለማስከድ ያላደረገው ጥረት አልነበረም። አማኞችን ከባድ የቅጣት ሥራዎችን ያሠሩ ነበር። ከአቅም በላይ የሆኑትን ጉቶዎችን ማስነቀልና አፈር ማስቆፈር፤ አፈር ማሸከም፤ የጾታ ልዩነት ሳይደረግ የሕግ እሥረኞች አንድ ቀን ለመንግሥት ሠርተው አንድ ቀን ማረፍ ይችሉ ነበር። ያ ሁሉ ለክርስቲያኖች ተነፍጎአቸው በየቀኑ አድካሚ ሥራዎች እንዲሠሩ ተደረገ። የቅጣት የጎብረት ሥራ ለአማኞች ከመስጠታቸው በፊት ክርስቲያኖች በአንድነት መገናኘትና መተባበር ይከለክሉ ነበር። ይህ የቅጣት ሥራ ለአማኞች የሐዋርያትን ጊዜ ጎብረትና አንድነትን ፈጥሯል። ሥራው በእርግጥ እንዳሉት አድካሚና ጉልበትን የሚጨርስ ይሁን እንጂ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው በጣም ብርታትን ሰጥቷቸዋል። ይህም ብቻ ሳይሆን በዚያም ወህኒ ቤት እንዳይኖሩ የታቀደበት

ሁኔታ አለ። ከዚያም በተግባር የታየው 1ኛው በምግብ ላይ መርዝ መነሰነስ ነው። 2ኛው እንደዚያ የመሰለ እቅድ መኖሩና በእግዚአብሔር ኃይል መክሸፉን ክርስቲያኖች በኋላ ትረድተዋል።

በሽታም ሆነ ሌላም ሥቃይ የደረሰባቸው ክርስቲያኖች አሉ። የእሥረኞች አስተዳዳሪ የነበረው የጉቦ ሱባ የያዘው አንድ አምሳ አለቃ ከዕለታት አንድ ቀን ከዚያው ወህኒ ቤት ወደ ጨንቻ ከተማ ወፍሮ ቤት የእሥረኞች መኖሪያ ለመውሰድ ሲሄዱ ያለምንም ምክንያት አቶ ባሣ ዳኤን የስድብ መከት ካወረደበት በኋላ አቶ ባሣ ዳኤ መርጡን ትቶ ቀስ ብሎ በመራመዱና ስድቡን በመታገሡ ምን ይገላምጥኛል በማለት እንደገና በአፈሙዝ ጎሽመው። አፈሙዙ በጀርባውና በከንዱ መጋጠሚያ አጥንት ላይ አርፎ በመንዳቱና ታሞ ለሥራ ሳይወጣ በመቅረቱ ወደ ሽንት ቤት ሲሄድ ያየ የወህኒ ቤቱ ወታደር ለወህኒ ቤቱ አስተዳደር “ይህ ሰው ከኢንጢዎች ጋር የሚሠራውን ሥራ አቋርጧል” ብሎ ሲነግረው፤ የወህኒ ቤት አስተዳዳሪው ስምንት የባህር ዛፍ ጉቶ እንዲነቅል ቅጣት ሰጥቷል። ያም ሆኖ ይህ ክርስቲያኖች ካላቸው አቋም ፍንክች ሊያደርግ አልቻለም። በወህኒ ቤት ያሉት አማኞች እርስ በርስ እየተጽኑ፤ ውጪ የነበሩ ክርስቲያኖችም ሲጠይቋቸው፤ ከሁለትና ከሦስት ዓመታት ያላነሰውን እሥራት በደስታ ፈጽመው፤ ከዕለታት አንድ ቀን የእግዚአብሔር ፈቃድ ሆኖ የሚጠይቃቸውና የሚፈታቸው ሰው አግኝተው ከአንደበታቸው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የመካድ ምልክት ሳይናገሩ በአቋማቸው ሆኔ በአነጋገራቸው ከክርስትና ምልክት ሳይለዩ ጥር 25 ቀን 1973 ዓ.ም. ከጨንቻ ወህኒ ቤት ተፈቱ።

የቀጫ ቤተ ክርስቲያን ከዚያ ሰደት ወዲህ በግልጥም ሆነ በሰውር አምልኮዋን ቀጥላ የተዘጉ ቤተ ክርስቲያናት፤ ጸሎት ቤቶችና የተወረሰባት ዕቃዎች የሚመለሱበትን መንገድ እየፈለገች፤ የደክሙትንና የወደቁትን ጸሎት ቤቶችን እያደሰችና ምእመናንን እያጽናናች በየቦታውም በአምስት ክ.ማባበራት ተደራጅታ የዲያቆናትን አገልግሎት እያዳበረች መንፈሳዊ እንቅስቃሴ በማካሄድ ላይ ትገኛለች።

ክፍል 9

የሲራሮ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት

በ1937 ዓ.ም. በመጀመሪያ ወንጌልን ይዘው የገቡ

1. አቶ ሐደሮ ሐንቱክ 2. አቶ ሹንቄ ሸለሞ 3. አቶ ገደቦ ጋጋ የሚባሉ ከወላይታ የመጡ ወንጌላውያን ሲሆኑ እነርሱም በአካባቢው እየዞሩ የጌታን ቃል ለሕዝብ መስበክ ጀመሩ።

በዚያን ጊዜ ከክምባታና ከሀድያ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለእርሻ ሥራ የመጡ ክርስቲያኖች ነበሩ። ከእነዚህ ክርስቲያኖች ውስጥ አቶ ጤኔቦ... የተባሉ የሽመና ሥራ ባለሞያ የነበሩ አብረዋቸው እንደመጡ ይነገራል። እኚህ ሰው የሽመና ሥራ ስሠሩ ከወላይታ ከመጡት ወንጌላውያን ጋር ተገናኙ። አቶ ጤኔቦም “እኔም ፈቃድ አግኝቼ የእግዚአብሔርን ቃል እሰብካለሁ” በማለት ወደ ክምባታና ሀዲያ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሄዱ። ፈቃድ ካገኙ በኋላ ተመልሰው የእግዚአብሔርን ቃል ለአካባቢው ሕዝብ መስበክ ጀመሩ።

በዚሁ በ1937 ዓ.ም. ሌሎች ወንጌላውያን ከወላይታ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ተላኩ። እነርሱም፡- 1. አቶ ፎለ ጠበሎ 2. አዳ አርቦ 3. ሚላ ኡርኬ 4. ገላሶ ጋጋ ሲሆኑ እነርሱም የወንጌል ሥርጭት እንዲስፋፋ አደርገዋል።

በ1941 ዓ.ም. በጥቅምት ወር ምእመናን በብዛት ባልተገኙበት ጊዜ ከፍ ብሎ በተገለጠው መሠረት በወንጌላዊው በአቶ ሐዳሮ ሐንቱክ በአቶ በታሞ ባላና በአቶ አበ ወደሎ አስተናጋጅነት ለወንጌል አገልግሎት በተጀመረው ማኅበር ውስጥ የተገኙ ወንጌላውያን 1. አቶ ሐደሮ ሐንቱክ 2. አቶ ጋሎ ገረደ በሻሸመኔ የነበሩ የወላይታ ወንጌላዊ 3. አቶ ሻሸመኔ በሻሸመኔ የነበሩ የክምባታና ሀዲያ ወንጌላዊ 4. አቶ ታንቶ የወላይታ ወንጌላዊ 5. አቶ ዱሎ ፍጋ 6. አቶ በስሎ ከወላይታ 7. አቶ ገብረ ጋጋ 8. አቶ ጨቦ ሐንቱክ 9. ከሚስቶናውያን ሚስስ ሴንዴ ናቸው። በ1946 ዓ.ም. በመጀመሪያ አምነው የተጠመቁ ሰዎች ከ60 በላይ ሲሆኑ እንዲሁም በ1947 ዓ.ም. ከ92 በላይ የሚሆኑ ሰዎች ተጠምቀዋል።

በ1947 ዓ.ም. በባሣ፤ በሮጳና በገበታ ሦስት ቤተክርስቲያናት ብቻ እንደነበሩ ይነገራል። በዚያን ጊዜ በአካባቢው የሰይጣን ኃይል በሰዎቹ ላይ በጣም ስለሚሠራ የእግዚያብሔርን ቃል ቶሎ እንዳይቀበሉ አስቸግሯል ይባላል።

በ1959 ዓ. ም. በከብ ጸሎት ቤት ዐሥር ሰዎች በጌታ አምነው ተጠመቁ። ከዚህ ጊዜ ጀምሮ የወንጌል መስፋፋት እየጨመረ ሄዶ አምስት ጸሎት ቤቶች መቋቋማቸው ታውቋል።

ከዚያም ወዲህ የእግዚአብሔር ቃል ተስፋፍቶ በየጸሎት ቤቱ አምነው የሚጠመቁ ሰዎች እጅግ እየበረከቱ ሔደዋል። መለስተኛ ተቋም ያለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት በመክፈት ወንጌላውያንና ሌሎችም ሰዎች እየተማሩ ለአገልግሎት እንዲሰማሩ ተደርጓል።

የመንፈሳዊውና የማኅበራዊው የእድገት እንቅስቃሴ በጥሩ ሁኔታ እየከናወነ ሳለ በ1971 እና በ1972 ዓ. ም. በአካባቢው በተፈጠረው የጸጥታ መደፍረስ መንስኤ አራት የጸሎት ቤቶች ሲፈርሱ አንድ የቤተ ክርስቲያን መጋቢና አንድ አባል ተገድለዋል። ሌሎች ክርስቲያኖች ንብረታቸው ተዘርፎ ስለደት ተበታትነዋል።

በ1973 ዓ. ም. ከወላያታ ቃል ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አምስት ወንጌላውያን፤ ከሲራሮ ቃል ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሁለት ወንጌላውያን ተልከውልን በቤተ ክርስቲያናት አካባቢ እየተዘዋወሩ ምእመናንን በመምከርና በማስተማር አገልግሎታቸውን አበርክተዋል።

በ1974 ዓ. ም. በተነሳው ስደት የተለያዩ ሰዎች መጥተው አራት ጸሎት ቤቶችን ራሳቸው ዘግተው ሌሎቹን እኛ እንድንዘጋ በቃል ነግረውን ከሔዱ በኋላ በጸሎት ላይ ቆይተን የተዘጉትን ጸሎት ቤቶች ከፍትን እስከ አሁን ድረስ ያለ ተቃውሞ በእግዚአብሔር ጥበቃና ፈቃድ መንፈሳዊ አገልግሎት እየተካሄደ ነው።

በታህሣሥ፣ በጥርና የካቲት ወር 1974 ዓ. ም. በሲራሮ ቃል ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በተደረገው መንፈሳዊ ስብሰባ ሮጵ፤ ገበታና ቀዲሳ የሚባሉት ሦስት ክፍለ ማኅበር በመባል እንዲደራጁ ተደረገ። በዚሁ ወቅት በሦስቱም ክፍለ ማኅበራት ውስጥ ወጣት ዲያቆናት ለወንጌል አገልግሎት አላማ በማኅበር እንዲደራጁ ሐሳብ ቀርቦ ሳለ ወጣት ዲያቆናቱ ሐሳቡ ግልጽ ስላልሆነላቸው ሳይቀበሉት ቀርተው ነበር። ሆኖም መንፈሳዊውያን አባቶች ነገሩን በሚገባ እንዲረዱት ስለአደረጉ ስምምነት ላይ ተደርሶ በመኅበር ተደራጅተው የተፈለገውን አገልግሎት መስጠት ችለዋል።

ከ1959-1968 ዓ. ም. ድረስ ባሉት ዓመታት ውስጥ በተለያዩ ሥፍራዎች በቤተ ክርስቲያን አካባቢ የተመሠረተ ትምህርት ማስተማሪያ የሚሆን በመክፈት ክፍል በርካታ ልጆችን ተቀብላ በማስተማር የዕውቀት ብርሃን እንዲበራባቸው አድርጋለች።

ክፍል 10

የአርሲ ቃለሕይወት ቤተ ክርስቲያን መመሥረት

የአርሲ ብሔረሰቦች ወንጌል ከመግባቱ በፊት የተለያዩ ባዕድ አምልኮችን የሚፈጽሙና የእስልምናን ሃይማኖት በጥቂቱ የሚከተሉ ነበሩ። በዚያን ጊዜ አገሩ እጅግ ጫካ የበዛበት፤ ከግራና ከቀኝ የበቀለው ጥሻና ሰንበሌጥ አንዳች ነገር የማያሳይ ከመሆኑ የተነሣ፣ ብዙ አራዊትና ሽፍታ የበዛበት እንደነበረ ይተረካል።

የአርሲ ሕዝብ ኑሮው በከብት ዕርባታ ላይ የተመሠረተ ስለሆነ፣ በዚያ በጫካ ውስጥ ከብቶቻቸውን ሲጠብቁ ጦርና ጋሻ ይይዙ ስለነበረ፣ ለሚያያቸው ሰው የሚያስፈሩ እንደነበሩ ይወሳል። በዚያ ጨለማ በሰፈነበትና የሰይጣን ኃይል ሥልጣኑን በዘረጋበት ወቅት ወንጌል ይሰበካል ብሎ ማሰብ አዳጋች ሆኖ ይገመታል።

ለመጀመሪያ ጊዜ ወንጌል ወደአርሲ አገር የገባው በሲራሮ በኩል በ1973 ዓ. ም. ነው ይባላል። በዚያን ጊዜ የወንጌል መልክተኛ የነበሩ የወላይታ ተወላጆች ሲሆኑ እነርሱም 1. አቶ ሐደሮ ሐንቱካ፤ 2. አቶ ሹንቄ ሻለሞ፤ 3. አቶ ጋጌበ ጋጋ ይባላሉ። ከእነርሱ ቀጥሎም አቶ ፎላ ጣምባሎ፤ አቶ ኦዳ አርባ፤ አቶ ሜላ ኡርኬና አቶ ጋላሰ ጋጋ መሆናቸው ይነገራል።

ይህ በዚህ እንዳለ በግምት በ1940 ወይም በ1941 ዓ. ም. መካከል ጌታ እየሱስ ወደዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልንም ሰበኩ ያለውን መሪ ቃል መሠረት በማድረግ ከውጭ ዜጋ ለመጀመሪያ ጊዜ ወንጌልን ይዘው ? ? የሙጡ ሚስተር ብራንት ነበሩ። እርሳቸውም ድንኳን ተክለው በመቀመጥ ጥቂት የሣር ክዳን ቤቶችን ሠርተው የወንጌልን አገልግሎት ጀመሩ። እኛህ ሰው ወንጌልን በዚያ በችግር ወቅት ለማስተማር ይጠቀሙበት የነበረው ዘዴ፤

1ኛ. ሥዕል በማሳየት በገበያ ቀንና በየመንደሩ እየዘሩ

2ኛ. በግራማፎን (ድምጽ ማጉያ) እና ቃሉ በተቀረጸበት ሸክላ እየተረዱ ያስተምሩ እንደነበረ ይታወሳል።

በዚያን ጊዜ ከእርሳቸው ጋር ይሠሩ የነበሩ የመጀመሪያ ወንጌላውያን አቶ ታንቶና አቶ ዶዳ የሚባሉ ሲሆኑ ከእነዚህ ከሁለቱ አ ወደአሮምኛ (አርሲኛ) ያስተረጉሙ ነበር።

ከዚህ ሁሉ ልፋት በኋላ አንድ የአርሲ ተወላጅ፣ የእስልምና ሃይማኖት ተከታይ፣ ቁርአን የተማሩ አቶ ደሉ ፊጋ የሚባሉ ሰው ፣ አዳኝ ነው እመንና ዳን፣ ብሏቸው ቀጥሎ ያለውን ሐሳብ ሰንዝረው ተከራክሩ ይኸውም

1. እኔ በአንድ አላህና በነብዩ መሐመድ አምኛለሁ 2. የኔ ሃይማኖት ከሁሉ ይበልጣል 3. የሞተውን (ሰው ያላረደውን) አንበላ እስላም ፊቱን ወደመካ አዙሮ በውህ ነጽቶ ይሰግዳል የሚሉ ናቸው። ክርክራቸውንና ጥያቄያቸውን በትዕግሥትና በፍቅር ካዳመጡ በኋላ፣ አንድ በአንድ መልስ ሲሰጧቸው ወደ አእምሮአቸው የገባው "ውሃ የውጭውን ቆሻሻ ያጠራል እንጂ የውስጥን ኃጢአት የውስጥን ኃጥያት የሚያነፃ ኢየሱስ ብቻ ነው" ተብሎ የተልነገራቸው ቃል ሲሆን ከአስተሳሰብ እንደተለወጡና ያንን ቃል በልባቸው ይዞ ቤት እንደተመለሱ ይናገራሉ።

የወላይታ ወንጌላዊ የነበሩ አቶ ቶንታ አንዱን የባለጋሻ መሬት ተጠሪ የሆኑትን ሰው አነጋግረው የፊደል ትምህርት አስተምራለሁ ጠይቀው ፈቃድ ከተሰጣቸው በኋላ ፊደል ማስተማር ጀመሩ፤ እኒያ እስላም የነበሩ የአርሲ ተወላጅ ፊደል መማር ጀመሩ። ከዚያ ማንበብና መጻፍ ችሉ፤ ከወንጌላዊው ጋር ወደሻሸመኔ ምሲሩን ጣቢያ እየሄዱ በአሁኗ ጸሎት ላይ በመገኘት ቀስ በቀስ ያ ወደአእምሩ በጥልቀት ገብቶ ስሜታቸውን የነካው ቃል ወደ እውነት መርቶአቸው ጌታን አምነው በመቀበል ሰኔ 18 ቀን 1943 ዓ.ም. ተጠመቁ። ጊዜ አንድን ነፍስ ማግኘት እጅግ ድንቅና ታላቅ ደስታ ነበር። በ1946 ዓ.ም. ከ60 በላይ የሚሆኑ ሰዎች፣ በ1947 ዓ.ም. 90 ሰዎች ተጠመቁ።

በሻሸመኔ የነበሩት ምስተር ብራንት ወደዲላ ከሄዱ በኋላ ሻሸመሌ የመጡ ሚስቶናውያን ምስተር ኒል እና ምስተር ብላክ የሚባ ከወላይታ እንደገና ሌሎች ወንጌላውያን ተጨምረው ገቡ። እነርሱም አቶ ሚላ ኡርኬ ሲራሮ የነበሩ፤ አቶ ቆርጋ፣ አቶ አዳ፣ አቶ መ አቶ ቡናሮ፣ አቶ ጋሞ ቢቢሶ፣ አቶ ላቢና፣ አቶ ግሎሬ ጋራይ፣ አቶ ሐደሮ ሐንቱካ ደስታ እንዲሁም አቶ በዛ በካሎ ይባላሉ።

በዚያን ጊዜ ወንጌልን ለማስተማር ብዙ የእግር ጉዞ ተጉዘው ወንጌልን ለአርሲ ለማድረስ በእግዚአብሔር ጥበቃና መሪነት የወንጌሉን ብርሃን አሠራጩ። በጨለማው ልብ ብርሃን እንዲበራለት አደረጉ።

ለሁለተኛ ጊዜ በሻሸመኔ አካባቢ ኢሉ በሚባለው ሥፍራ የአርሲ ተወላጅ የሆኑ ሰባት ሰዎች ከነቤተሰባቸው በጌታ አመኑ።

ቀስ በቀስ የእግዚአብሔር ቃል ደንዳናውን ልብ እያለሰለሰ ጨለማ እየጠፋ የብርሃን ውጋጋን መታየት ጀመረ።

በዚያ አስከፊና አስፈሪ ጊዜ በነፍሳት ፍቅር የተሞሉና የኃላፊነት ሽክም የተሰማቸው ክርስቲያኖች የጌታን ወንጌል ላልሰሙት ለመመስከር ከሻሸመኔ ከተማ በግምት 20 ኪሎ ሜትር ርቀው ከዚያም አንድ ሙሉ ቀንና ሌሊት የሚያስኬድ መንገድ ወደ ወንዶ ዲ፣ ወደተባለው ትንሽ ከተማ የእግር ጉዞ ሲያደርጉ በዚያ ጉዞ ውስጥ ጌታ ከሚገጥማቸው አደጋ ሁሉ እንደሚጠብቃቸው በማመን ራሳቸው አደራ ሰጥተው ተወጡ የወላይታ ወንጌላውያን አቶ መና አኩ አቶ ታራራ ጋራዶ ሌሎችም ሲሆኑ ከምስቶን ምስተር ኒል ነበሩ። ሲሄዱ በመሸጣቸው ጉዞአቸውን ባለማቋረጥ በመሄድ ላይ እያሉ በሜካ ውስጥ ከፈታቸው አንበሳ አገሣ። ከፍርሀትና ከድንጋጤ የተነሣ ድ ከአሁዮች ላይ ተራግሮ እንጨት ተቆርጦ ድንኳን እንዲተከል ተደረገ። በዚያ ሁሉ “ዳንኤልን ከአናብስት አፍ ያዳነ አምላክ ያድነናል” ብለው ራሳቸውን በእግዚአብሔር ጥበቃ ሥር አድርገው በዚያ አደሩ። ከዚያም ጌታ ከሚደርስባቸው አደጋ ሁሉ ጠቢ። ከግራና ከቀኝ ጦርና ጋሻ ይዘው ከብቶቻቸውን ይጠብቁ የነበሩ የአርሲና የሲዳሞ ተወላጆች ይታዩ ነበር። እነዚህ ሁለቱ ጎሳዎች ድ፣ (ወሰንተኛ) ስለሆኑ፣ እርስ በእርስ የሚገዳደሉና ሌላውንም የሚገድሉ መሆናቸው ይወሳ ነበር። እንዲያውም ነብር ፍየልን እንደማይምራት ሁሉ፣ አርሲ በዚያን ጊዜ የሌላ ጎሳ ሰው ዓይቶ የማይምር ጨካኝ መሆኑ ይነገራል። ጌታም ከዚህ ሁሉ ጠብቆ ወንዶ ዳ ከተማ በሰላም ደርሰው፣ ስምንት ወራት ከቆዩ በኋላ ከሲዳሞ ተወላጅ አንድ ሰው አመነ። ከዚያ ከተመለሱ ወዲህ ከወላይታ ከከምባታና ወንጌላውያን እየተጨመሩ የወንጌል ሥራም እያደገና እየተስፋፋ ሄደ፣ ብዙ የአርሲ ተወላጆችም በየጊዜው እያመኑ ይጠመቁ ነበር።

በገጠር አካባቢ የተቋቋሙ የመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያናት

ጎሳ፣ ኢሉ፣ ቃርሳ፣ አሌሉ፣ ቡኑ፣ ሐዋሾ፣ ከራራ፣ ቀምዕሮ እንደነበሩ ይነገራል። በእነዚህ በተጠቀሱት ቦታዎች የሚያገለግሉ የ ወንጌላውያን ነበሩ። ወርሃዊ ስብሰባም ነበራቸው። ጌታም ዕለት በዕለት የሚድኑትን ነፍሳት ያበዛ ነበር።

በሻሸመኔ ጣቢያ በድንኳን የተጀመረው የወንጌል እንቅስቃሴ ቀስ በቀስ እንደሰደደ እሳት እየተቀጣጠለ ወደ ኢየሱስ የሚመጡ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየበረከቱ ቤተ ክርስቲያን እየበዛ፣ ወንጌላውያንም ከአርሲ ተጨምረው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ብርታትንና እየሰጣቸው የሰይጣንን ኃይል ደምስሰው በጨለማ ይጓዝ ለነበረ ሕዝብ ታላቅ ብርሃን አበሩ።

በኮየራ ሚስቶን ጣቢያ ትምህርት ቤት ተከፍቶ የቀለም ትምህርትና የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መስጠት ተጀመረ። ብዙዎች ተወላጆች ልጆች ማንበብና መጻፍ ችሉ። የጨለማው መጋረጃ ቀስ በቀስ እየተቀደደ መጣ። ብዙዎች ልጆች አምነው ተጠመቁ። ወንዶችና ሴቶች ልጆች ላይ ከወላጆቻቸው ስደት ደረሰባቸው።

በዚያን ጊዜ ከሲራሮ አካባቢ አንድ የቃልቻ ልጅ በጌታ ኢየሱስ አምኖ ስለነበረ፤ አባትዬው “የእኔን አምላክ ከደህ፤ አንተ ያመጣኸው ሌላ እንግዳ አምላክ ምንድን ነው? ይህን ካልካድክ ልጄ አይደለህም፤ አብረንም በአንድ ቤት አንኖርም” ብለው ዝተውበት በምሰሶ ላይ አሥረው ገረፉትና “በል አሁን ካድ” አሉት። አልከድም ቢላቸው፤ የልጁን ቁርጠኛ ውሳኔ ካዩ በኋላ፤ “ካልካድክ ትቃጠለህ” ብለው ማጭድ በእሳት አግለው “አሁንስ?” ቢሉት “እኔ ለዓለምና ለእኔ ኃጢአት ብሎ በሞተውና በተነሳው በእርሱም የዘላለም ሕይወት ባገኘሁበት በኢየሱስ አምኛለሁ። የፈለጉትን በሥጋዬ ላይ ሊያደርጉ ይችላሉ” ብሎ ስለተናገረ በኃይል በጋለው ማጭድ ሰውነቱን እየተኮሱ አቃጠሉት። የልጁን ቆራጥነትና ትዕግሥት ከተመለከቱ በኋላ፤ አባትዬው አሳባቸውን ለውጠው ከነቤተሰቦቻቸው አምነው ተመለሱ።

ከመዝገብ እንደተገኘው በሚሲዮን ጣቢያ በደደባ ወርክ ሥር የመጀመሪያ ኮንፈረንስ ተደረገ ይባላል። በ1949 ዓ.ም. ሐምሌ 7 በደደባ የሚሰዩን ጣቢያ ኮንፈረንስ ሲደረግ ምስተር ጄኮብስንና አቶ ሐወዝ ወልደ ሚካኤል የቃሉ ተናጋሪዎች ነበሩ። በዚያ ምሽት የተሰበሰቡት ሰዎች አእምሮአቸውን የሚነካና መንፈሳዊ ሕይወታቸውን የሚቀሰቅስ የእግዚአብሔር ቃል በመስማታቸው አንዳንዶቹ ኃጢአታቸውን እየተናዘዙ በጌታ አምነው ተመልሰዋል። በዚሁ ዓመት በሌላ አካባቢ አንድ ወንድና ሴት አምነው ተጠምቀዋል።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የሽማግሌዎች ወርሃዊ የሰብሰባ ጊዜና የማገበራት መገናኛ ቀን ተወስኖ ተቋቋመ። ከዚህ ሌላ ያሉት ቤተ ክርስቲያናት በየአስራ አምስት ቀን ተገናኝተው በአንድነት ጸሎት ያደርጉ ነበር።

በየወሩ የሚያደርጉት ወርሃዊ የአንድነት ሰብሰባ ወቅት ተራ በተራ ካንዱ ቤተ ክርስቲያን ወደ አንዱ በመዘዋወር የተወሰኑ አባሎችን በመላክ እየተገናኙ በጋለ ፍቅርና በሞቀ መንፈስ የእግዚአብሔርን ሥራ ያካሂዱ ነበር።

የመጀመሪያዎቹ የማኅበር ሽማግሌዎች በመሆን የተመረጡ

1. አቶ አቸታ ገንጌሶ 2. አቶ ኡኩሴ ጸሎ 3. አቶ ሐሶ ቀጭፎ 4. አቶ ገዳ ፈጂሶ 5. አቶ እሬሶ ሮባ 6. አቶ ጠገሮ በደች 7. አቶ ማሽ ጁላ ሌሎችም ሰማቸው ያልተጠቀሱ ይገኛሉ። ከእነዚህ ከላይ ከተጠቀሱት ውስጥ ወንጌላዊ በመሆን ያገለገሉ አሉ። በዚህ ሁኔታ የወንጌል እንቅስቃሴ እየተፋፋም በመሄዱ ቤተ ክርስቲያንም እያደገ ከዓመት ወደ ዓመት ሰዎች አምነው እየተጠመቁ ወደ ቤተ ክርስቲያን ይጨመሩ ነበር።

ሀ. ወንጌላውያንን ወደ እርሷ አገር በመላክ ተባባሪ የሆነ ቤተ ክርስቲያናት

1. ወላይታ 2. ከምባታ፤ ሐዲያ 3. ሲዳሞ 4. ጌዲኦ ናቸው። እነዚህን ከላይ የተጠቀሱትን ሁሉ የእርሷ ቤተ ክርስቲያን ስለአገልግሎታቸውና ስለ አደረጉት መልካም ተጋድሎ በጣም እያመሰገነች በጸሎት ታስባቸዋለች።

ለ. ከሚሰዩናውያን ደግሞ ለጌታ ሥራ ከልብ የደከሙ

1. ሚስተር ብራንት 2. ሚስተር ኒል 3. ሚስተር አንደርሰን 4. ሚስተር አክኔር 5. ሚስተር አርት ራቪል ሌሎችም ሰማቸው በመዝገብ ያልተመዘገቡና ያልተጠቀሱ ላደረጉት ሥራቸው በጣም እያመሰገነች፤ በተለይም ሚስተር ኒል ጉልበታቸውን በእርሷ አገር በጣም አፍሰሰው ያለፉ ስለሆነ እጥፍ ድርብ ምስጋና ይገባቸዋል።

በተለያዩ ዓመታት ማለት ቤተ ክርስቲያናት ከተቋቋሙበት ጊዜ ጀምሮ በእርሷ ቤተ ክርስቲያን የተጠመቁት ከመዝገብ ሲታይ 1850 (አንድ ሺህ ስምንት መቶ አምሳ) ያደርሳሉ። የቤተ ክርስቲያናትን ብዛት ማለት ከመዘጋቱ በፊት የነበሩት ሠላሳ ሰባት ሲሆኑ እነርሱም በአራት ክፍል የተመደቡ ናቸው።

ሀ. ሻሽመኔ ክፍል ለ. ወንዶ ክፍል ሐ. ወተራ ክፍል መ. ነጌሌ እርሷ ክፍል ከእነዚህ ካላይ ከተጠቀሱት ክፍሎች የተዘጉት በያንዳንዱ ክፍል አሥራ ሁለት ቤተ ክርስቲያናት ናቸው። የሰበካ ቦታ ደግሞ ስምንት ሲሆኑ ሳይዘጉ እስካሁን በሥራ (በአገልግሎት) ላይ ያሉ አሥራ ሰባት ቤተ ክርስቲያናት ናቸው።

በቤተ ክርስቲያን ዙሪያ የተከናወኑ ሥራዎች

ሀ. መሠረተ ትምህርት፤ ከአብዮት ፍንዳታ በፊት ካፊደል እስከ ሁለተኛ ክፍል፤ የተማረ እንዲያስተምር ያልተማረ እንዲማር በማለት ከሰድስተኛ ክፍል እስከ ስምንተኛ ክፍል የደረሰ የማስተማር ግዴታ እንዳለበት በማስገንዘብ ቤተ ክርስቲያኒቱ ባወጣቸው ፕሮግራም መሠረት የአንድ ዓመት ግዴታቸውን ፈጽመው መምህራን ወደ ትምህርት ቤት ይመለሳሉ። በዚህን ጊዜ ምንም ደሞዝ አይከፈላቸውም ነበር። ለሣሙና መግዣ የሚሆን ጥቂት ገንዘብ ብቻ ይሰጣቸዋል።ምግባቸውን መሠረተ ትምህርት ለማስተማር የቋቋሙት (የከፈተች) ቤተ ክርስቲያን ትችላለች። በዚህ ሁኔታ መሃይምነት እንዲጠፋ በጣም በማስተባበርና በማስተማር ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጋለች።

ለ. የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት፤ በኩየራ ሚስጥን ጣቢያ መለስተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ይሰጥ ነበር። ምንም እንኳን እንደሌላው አካባቢ እጅግ የላቀና ከፍተኛ ያለ ይዞታ ያለው ባይሆንም በጥቂቱ ጀምረው እስከ ፍጻሜ የደረሱና በየዓመቱ ተምረው የጨረሱ ዛሬ በወንጌላዊነት የሚያገለግሉ አሉ።

ሐ. ወደ ከፍተኛ መጽሐፍ ቅዱስ የተላኩና የሠለጠኑ፤ 1. በወላይታ ሶዶ ከፍተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት የተማረ አንድ 2. በጂማ ምልአተ ጸጋ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት የተማሩ ሁለት ሰዎች ከእነዚህ ከተጠቀሱት ውስጥ ሁለቱ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች በመሆን በማገልገል ላይ ሳሉ፤ በግቢ ውስጥ የነበረው ቤተ ክርስቲያን ሲዘጋ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቱም አብሮ ስለተዘጋ መምህራኑ ዛሬ በየቤተ ክርስቲያኑ በመዘዋወር ክርስቲያኖችን በማጽናናት ከፍተኛ አገልግሎት እያበረከቱ ናቸው።

በአሁኑ ጊዜ ያለው የቤተ ክርስቲያን ሁኔታ

ቀደም ሲል እንደተገለጠው ዛሬ ከፍት ሆነው በጌታ ጥበቃና በጋይሎ ችሎት እየበረቱ አገልግሎት በመስጠት ላይ የሚገኙ ቤተ ክርስቲያን አሉ። እነርሱም የወንጌላውያንን ሥንቅ በማዘጋጀት ከዚያም አልፎ ችግሮችን በመጠየቅና በመርዳት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያበረክታሉ።

በተዘጉት ቤተ ክርስቲያናት ሥር የነበሩ ምእመናንም በየቤታቸው በጸሎት በመትጋት፤ በየመንደሩ ባለ ፕሮግራም በመሄድ እየተጽናኑና እየተነቃቁ ድሮ አንድ ቤተ ክርስቲያን የነበረው ዛሬ አራት ሆነዋል ለማለት እንደፍራለን። ጌታ በዚህ ሁኔታ ገስሐ የሚገቡትንና አምነው የሚመለሱትን ነፍሳት እያበዛ ነው። በዚህ ዓይነት ይጽናናሉ። ጌታም አብሮአቸው ሆኖ በመንፈሱ ኃይልና ብርታትን እየሰጣቸው በወር አንድ ጊዜ በሚሆነው ስብሰባ ክፍት በሆኑ ቤተ ክርስቲያን በወንጌላውያን መሪዎች ደረጃ በስብሰባው ላይ እየተገኙ ጌታ ያደረገላቸውን ድንቅ ነገር እየመሰከሩ በተቀበሉትም ታላቅ በረከት እያመሰገኑ ሲገኙ፤ እንዲሁም ነፍሳት እየዳኑና ብዙዎች ወደ ጌታ አዘንብለው የነበሩትም ገስሐ በመግባት ወደ ጌታ እየተመለሱ ናቸው።

በአሁኑ ጊዜ ያሉት ወንጌላውያን ብዛት ሀ. ከወላይታ የተላኩልን 2 ለ. ከከምባት ሐዲያ 6 ሐ. ከአርሲ የራሷ የሆኑ 6 በድምሩ 14 ሲሆኑ ከእነዚህ የተጠቀሱት ማለት በፊደል (ለ) ከተመዘገቡት የሐዲያ ወንጌላውያን ውስጥ ሁለቱ ተመልሰዋል። የጌታ ፈቃድ ሆኖ የተዘጉት ቤተ ክርስቲያናት የመከፈት ዕድል ቢያጋጥማቸው መጀመሪያ ከነበሩት የቤተ ክርስቲያናት ቁጥር ብዛታቸው ከፍ እንደሚል ተስፋ እናደርጋለን።

በተለያዩ ጊዜያት በቤተ ክርስቲያኖችን ላይ የደረሰውን መለስተኛ መከራ በትዕግስት በመቀበል ጌታም ደካማን የአርሲን ቤተ ክርስቲያን ሁኔታ በማመዛዘን ከአቅሟ በላይ የሆነ ፈተናና ስደት ሳያመጣባት በምትሸከመው መጠን የሰጣት በመሆኑ እነሆ እስከዚህ ድረስ በእግዚአብሔር ጥበቃ ጸንታ ቆማለች። ጌታ በእነዚህ በተጠቀሱት ጊዜያት ውስጥ ያሳያት ድንቅ ነገር አለ። ይኸውም፤ 1. መከራና ስደት ሲምጣ አፍአዊ ክርስቲያኖች ተለይተው መሄዳቸው፤ 2. የጌታ ኃይል ከቀሩት ጋር ሲሠራ መታየቱ፤ 3. በችግር ጊዜ አማኞች የእርስ በእርስ ኅብረት (አንድነት) ማግኘታቸውና መጽናናታቸው፤ 4. ቀደም ሲል ክርስቲያኖች ናቸው ተብለው በሰው ፊት የማይታወቁ የነበሩት በስደቱ ወቅት መገኘታቸውና የመጽናናታቸው ሁኔታ፤ ስለ ታላቅ ሥራው እግዚአብሔር እንዲመሰገን አድርጓል። “እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር እሆናለሁ” ያለን ጌታ ኢየሱስ ከእኛ ጋር በመሆን እስከአሁን ድረስ ሠርቶአልና ወደፊትም ከእኛ ጋር ይሆናል። እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት የቤተ ክርስቲያኖችንን ሥራ አብዝቶ ሲባርክ እንድናይ ያብቃን።

“ሁሉ ከእርሱና በእርሱ ለእርሱም ነውና ለዘለዓለም ክብር ይሁን፤ አሜን” ሮሜ 11:36